कर्णाली प्रदेशको पहिलो राष्ट्रिय दैनिक

युगआह्वान

२४ औं वार्षिकोत्सव

yugnews.com

निष्पक्षता, निर्भिकता, निरन्तरता...

वर्ष: २४ | अंक: १ | वि.सं. २०८१ बैशाख १ शनिवार | नेपाल संवत: ११४२, चैत शुक्ल पञ्चमी | Saturday 13 Apr. 2023 | yugaawhan@gmail.com | पृष्ठ: १२ | मूल्य: ५ ।-

प्रकाशकीय...

पहिलो पटक सन १४४० मा जर्मन नागरिक गुटेन जोहानेस वर्गले काठको छाप्ने मेसिनको आविस्कार गरेका थिए। सोही मेसिनको आविस्कारसंगै किताव तथा पत्रपत्रिकाको प्रकाशन प्रारम्भ भएको इतिहाँस छ। नेपालमा पशुपत प्रेसबाट १९५५ मा सुधासागर साहित्यिक मासिक पत्रिका प्रकाशित भयो। नेपाल भित्रबाटै नेपाली भाषामा प्रकाशित यो पहिलो पत्रिका हो। यसभन्दा अगाडि १९४८ सालतिर भारतको वनारसबाट मोतिराम भट्टको पहलमा गोर्खा भारत जीवन प्रकाशित भइसकेको थियो। १९५८ वैशाख २४ गते साप्ताहिक गोरखापत्रको प्रकाशन शुरु भयो। १९६० कै दशकमा माधव प्रसाद वर्माको सम्पादकत्वमा चन्द्र नामक सचित्र मासिक पत्रिकाको प्रकाशन शुरु भयो। राणाहरूको कारण १२ अंक पछि यसले निरन्तरता पाउन सकेन। वनारसबाट १९६५ मा मातृका प्रसाद अधिकारी र राममणि आर्चाय दिक्षितले माधवी नामक मासिक पत्रिका प्रकाशित गरेका थिए। यो नेपाली छापामाध्यमको संक्षिप्त इतिहाँस हो।

यस संस्थाले स्थापना तथा निरन्तरताको २३ औं बर्ष पुरा गरेको छ। २४ औं बार्षिकोत्सव मनाउन पाउँदा हामी ज्यादै हर्षित छौं। २०५७ फागुन २४ गते जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुर्खेतमा दर्ता भई प्रकाशन प्रारम्भ भएको थियो। २०६६ चैत्र २९ गतेदेखि दैनिक प्रकाशन प्रारम्भ भयो। स्थानीय स्तरमा उपलब्ध स्रोत र साधनको भरपुर उपयोग गर्दै २०७६ भदौं १ गतेदेखि आफ्नो स्तरबृद्धि गरी ठुलो आकार (ब्रोडसिट) मा कर्णालीबाट पहिलो पटक प्रकाशन गरी निरन्तरता दिन सफल भएका छौं। निष्पक्षता, निर्भिकता र निरन्तरता हाम्रो मुल मन्त्र हो। स्थानीय स्रोत, साधन, उपलब्ध प्रविधिको भरपुर उपयोग गर्दै हामीले आफ्नो प्रकाशनलाई थप परिस्कृत, परिमार्जित, सुव्यवस्थित साथ दैनिक फरक/फरक विषयवस्तुमा पाठकमाझ उपस्थिति जनाउने गरेका छौं। कोभिड-१९ को विश्वव्यापी महामारी, विश्व लकडाउनको अवस्थामा पनि देशका ठुलाभनिएका सबै छापामाध्यम केही दिन बन्द भए। मोफसलमा रहेर हाम्रो टिमले आफ्नो प्रकाशनलाई एक दिनपनि नरोकि नियमित प्रकाशन गरेर महामारीको ठुलो संकटपूर्ण अवस्थामा हाम्रा पाठकहरुलाई अन्यौलता, सन्त्रासमा सही सूचना, जानकारी, सन्देश प्रवाह गरी पाठकलाई सचेत बनाएको अवगतनै छ।

कर्णालीको रोग, भोक, अभाव, बेरोजगारी समस्यालाई छिचोल्दै कर्णालीको उद्यमशिलता, खानी, जल, जंगल, कृषि, जडिबुटीको उत्खनन्, प्रशोधन र पर्यटनको सम्भावना खोजी बारे पैरवी गरेका छौं। अझै सशक्त रुपमा गर्नेछौं। प्रदेश सरकार, संसद र स्थानीय सरकारका क्रियाकलाप बारे नागरिकलाई जानकारी दिलाउनु हाम्रो मुख्य कर्म हो। पद, प्रतिष्ठा र शक्तिको दुरुपयोगबाट हुन सक्ने कानून विपरितका गतिविधिलाई रोक्न, सुधार गनु खबरदारी गर्नु हाम्रो प्रमुख धर्म हो। अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट हुन सक्ने अनियमितता, भ्रष्टाचार, मनपरीलाई खबरदारी गर्दै आम नागरिकका माझ जस्ता त्यस्तै सूचना, सन्देश, जानकारी उपलब्ध गराउन नियमित लागेकै छौं। पत्रिकामार्फत खोज, अनुसन्धानमूलक समाचार, लेख रचनासँगै कला, साहित्य, भाषाभाषि, लोककलाको संरक्षण र सम्वर्द्धनमासमेत हाम्रो प्राथमिकतामा रहेको छ। आयातमूखी मुलकको अर्थतन्त्रले संकटपूर्ण अवस्थामा पुगेको व्यवसायी क्षेत्रका मुद्धाहरुलाई नियरन्तर उठाउँदै आएका छौं। स्थानीय उत्पादनको बजारिकरण, लागत महंगो, प्रचार प्रसारको अभावमा पलायन हुने अवस्थामा पुगेका स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्यमीहरुलाई प्रोत्साहन गर्न हामीले नियमित स्तम्भमार्फत स्थानीय उद्योगी, व्यवसायी र उत्पादनका बारेमा निरन्तर पैरवी प्रचार प्रसार गर्ने गरेका छौं।

पत्रकारिताको जग र इतिहाँस बनेको प्रिन्ट (छापा माध्यम) पत्रकारिता पछिल्लो समय संकट उन्मुख रहेको छ। इन्टरनेटको माध्यमबाट सञ्चालित डिजिटल प्लेटफर्मले मिडियाको अस्तित्व, व्यवसायीकता र प्रभावकारितामा चुनौति खडा गरेको छ। सूचना प्रविधिको विकाससंगै मिडियाका आयामहरुमा र पाठकका अभिरुची परिवर्तन हुँदै गएका छन्। ठुला उद्योग, कलकारखानाको अभाव, सिमित स्रोत, साधन, भौगोलिक विकटता, सार्वजनिक खरिद ऐन/नियमावली मोफसलका मिडियामैत्री नहुँदा सरकारी विज्ञापन काठमाडौं केन्द्रित हुनु, विज्ञापन बजारमा रहेको अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा र विकृतिले समग्र मिडिया उद्योगलाई नै धरासायी बनाईरहेको छ। मोफसलमा सानो विज्ञापन बजार र भौगोलिक विकटता रहेको कर्णालीमा यो काम सजिलो भने पक्कै छैन। तर पनि हाम्रा आमपाठक, विज्ञापनदाता र शुभेच्छुकहरूको मायाले हामी थप उत्साहित नै छौं। समग्र कर्णाली प्रदेशको विकास र समृद्धिका लागि आगामी दिनमा हाम्रो उपस्थिति सशक्त हुनेछ।

सूचना, प्रविधिको विकाससंगै आम नागरिकहरुको दैनिकी बदलिएको छ। सूचना र प्रविधि वर्तमान समयको उत्कृष्ट र अत्यावश्यक औजार हो। यसलाई आत्मसाथ गर्दै सूचनाको खोजिमा दौडिएका, भौतारिएका, अलमल्ल परेका आम नागरिक, पाठक, स्रोत, दर्शकलाई एउटै प्लेटफर्म युगन्यूज मोवाइल एपबाट समाचार, मनोरञ्जन, शिक्षा, रोजगारीका विभिन्न अवसर, स्थानीय उद्यमशिलता र उत्पादनको डिजिटल मार्केटिङ गरी विश्वभर प्रचार प्रसार गर्ने योजना छ। सार्वजनिक खरिद प्रक्रियाको बोलपत्र, शिलबन्दी, आशयपत्र, प्रस्ताव आव्हान जस्ता सबै प्रकृतिका सूचनाहरु सःशुल्क र निःशुल्क उपलब्ध गराउँदै युगन्यूज डटकमलाई सूचनाको केन्द्र विन्दुको रुपमा विकास गर्ने लक्ष्य राखिएको छ। डिजिटल प्लेटफर्मलाई उपयोग गरी आधारभूत मुल्यमान्यता सहित पत्रकारिताको इतिहाँस जोगाउँदै आफ्ना समाचारजन्य उत्पादन, प्रकाशन सामाग्रीलाई थप व्यवस्थित, मर्यादित, जिम्मेवार र प्रभावकारी बनाउनु हाम्रो मुल्य लक्ष्य रहेको छ। अन्त्यमा, यस संस्थाको शिर उच्च राख्न अहोरात्र कार्यक्षेत्रमा खटिने सम्पूर्ण पत्रकार, कर्मचारीहरु, संस्थाको प्रगति, दिगोपना र सफलताका लागि माया गर्नुहुने सम्पूर्ण पाठक, लेखक, विज्ञापनदाता र शुभेच्छुकप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौं।

दीपककुमार बुढाक्षेत्री
प्रकाशक/सम्पादक

धमाधम अघि बढ्दै कर्णालीका गेमचेन्जर आयोजना

ओम शाही
सुर्खेत, १ बैशाख।

कर्णाली प्रदेशभर संघ तथा प्रदेश सरकारहरूबाट बजेट व्यवस्थापन भएर कार्यान्वयन भइरहेका पाँच ठुला गेमचेन्जर परियोजना निर्माणको काम धमाधम भइरहेको छ। कर्णालीको समद्धिसँग जोडिएका सडक, विद्युत, सिंचाई तथा खेलकुदका पूर्वाधार निर्माणको कामले गति लिइरहेका छन्।

हामीले युगआह्वान दैनिकको २४ औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा कर्णालीमा सञ्चालित राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक गौरवका ठुला आयोजनाको पछिल्लो निर्माणको भौतिक प्रगति र यी आयोजनाले कर्णालीको समृद्धिमा पुऱ्याउन सक्ने योगदानका बारेमा संक्षिप्त परिचर्चा गरेका छौं।

राष्ट्रिय गौरवको भेरी-बबई डाइभर्सन

राष्ट्रिय गौरवको भेरी-बबई बहुउद्देश्यीय आयोजनाले हालसम्म ६५ प्रतिशत भौतिक प्रगति हाँसिल गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०७१/७२ बाट सुरु भएको आयोजना आगामी आर्थिक वर्ष २०८४/०८५ सम्म सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने कार्यादेश रहेको आयोजनाले हालसम्म ६५ दशमलव ६९ प्रतिशत कार्य सम्पन्न गरेको छ।

कुल ३३ अर्ब १९ करोड ६६ लाख लागतमा निर्माण हुने यो आयोजनाले ५७ दशमलव ७८ प्रतिशत वित्तीय प्रगतिसमेत हाँसिल गरेको छ। यो बार्षिक लक्ष्यको तुलनामा चालु आर्थिक वर्षको माघ मसान्तसम्म ३३ दशमलव ३७ प्रतिशतले बढी हो। स्वीकृत गुरुयोजना बमोजिम कुल लागत ३३ अर्ब १९ करोड ६६ लाख विनियोजित बजेटमा हालसम्म १५ अर्ब ५० करोड ६ लाख खर्च भइसकेको छ।

बार्षिक बजेट एवं खर्चको अवस्था हेर्दा चालु आर्थिक बर्षमा विनियोजित कुल १ अर्ब ५९ करोड बजेटमध्ये माघ मसान्तसम्ममा ४९ करोड ७१ लाख खर्च भएको छ। नेपाल सरकारको स्रोतमा बहुउद्देश्यीय जल स्थानान्तरण आयोजनाको रूपमा कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाइएको भेरी-बबई आयोजनाको पहिलो चरणको काममा १२ दशमलव २० किलोमिटर लामो टनेल निर्माणको काम सम्पन्न भइसकेको छ।

नेपालमै पहिलोपटक टनेल बोरिङ मेसिन (टीबीएम) प्रयोग गरी परीक्षण गर्ने र उक्त प्रविधिको सफल प्रयोगपश्चात् मात्र बाँध तथा पावर हाउस निर्माणका साथै हाइड्रोमेकानिकल र इलेक्ट्रोमेकानिकलको जडान एवं निर्माण कार्य गर्ने अवधारणा अनुरुप सुरुमा टनेल निर्माण कार्यका लागि १६ अर्ब ४३ करोड रुपैयाँ बराबरको अनुमानित लागत रहेको गुरुयोजना स्वीकृत भई कार्य अगाडि बढाइएको थियो।

पहिलो चरणको टनेल निर्माणको काम सम्पन्न भएपछि हाल दोस्रो चरणको बाँध तथा पावरहाउस निर्माणका साथै हाइड्रो मेकानिकल र इलेक्ट्रो मेकानिकलको जडान एवं निर्माणलगायतका थप कामहरू धमाधम भइरहेको आयोजनाले जनाएको छ। त्यसका लागि ३६ अर्ब ८० करोड स्रोत सुनिश्चित गरिएको छ। जसमा भेरी बबई डाइभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजनातर्फ ३३ अर्ब १९ करोड ६६ लाख र भेरी कोरिडोर सिँचाइ विकास आयोजनातर्फ ३ अर्ब ६१ करोड ११ लाख बजेट रहेको छ।

आयोजनाअन्तर्गत सुर्खेतको भेरीगंगा नगरपालिका-११, चिप्लेस्थित भेरी नदीमा करिब १ सय २० मिटर लामो ब्यारेजसहित डिसिल्टिङ बेसिन र ४ दशमलव २० मिटर ब्यास भएको १२ दशमलव २ किलोमिटर लामो

बाँकी १६ पेजमा

कोहलपुर-सुर्खेत १३२ केभीए प्रशारण लाइन

संघीय सरकारले निर्माण गर्न लागेको ठूलो आयोजनाको रूपमा कोहलपुर-सुर्खेत १३२ केभिए हाइटेन्सन विद्युत् प्रसारण लाइन विस्तारले पनि गति लिएको छ। आयोजनाले विद्युत् प्रसारण लाइन अन्तर्गत राष्ट्रिय निकुञ्जमा पर्ने छ हजार दुई सय ३६ रुख काट्ने अनुमति पाएसँगै निर्माणको बाटो खुलेको हो।

यद्यपी निकुञ्ज क्षेत्रमा रुख कटानको अनुमति नपाए पनि आयोजनाले सुर्खेत खण्ड र बाँकेको निकुञ्ज क्षेत्रभन्दा बाहिर झण्डै एक सय बढी टावर निर्माण गरी अधिकांश ठाउँहरुमा दोस्रो चरणका काम अन्तर्गत तार तान्ने काम सुरु गरिसकेको छ। अब बाँके र बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा पर्ने रुखहरु कटान गरेर टावर निर्माणको प्रक्रिया थालनी गरिने आयोजनाले जनाएको छ।

संघीय सरकारले १५ असार २०७९ मा बाँके र बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा पर्ने ६ हजार दुई सय ३६ रुख कटान अनुमति दिइएको थियो। लाइन विस्तार कार्यको सुरुआत २०७७ असारदेखि गरिएको थियो। आयोजनाको ७० प्रतिशत प्रगति हासिल भएको छ।

अझै ३० प्रतिशत काम गर्न बाँकी छ। विसं २०८० चैतमा आयोजनाको सम्झौता सकिँदैछ। ६ महिना म्याद थप गरेर आयोजनाको काम अघि बढाइने जनाइएको छ।'अझै ३० प्रतिशत काम बाँकी नै रहेकाले म्याद थप गरेर काम अघि बढाइने तयारी छ", आयोजना प्रमुख चौधरीले भने, "रुख कटान अनुमतिका कारण काममा ढिलाइ भएको हो, तर तीव्र गतिमा समयमै सम्पन्न हुने गरी काम गर्ने तयारी छ।' विद्युतको प्रसारण लाइन विस्तारका लागि भारतीय निर्माण कम्पनी आरएस इन्फ्राप्रोजेक्ट प्रा.लि.ले ठेक्का लिएको छ। ७० करोडमा ठेक्का पाएको आयोजना कार्यालयले जनाएको छ।

हालसम्म आयोजनाले एक सय पाँच फाउन्डेसन निर्माण गरेको छ। बाँकी दशवटा फाउन्डेसन निर्माण भइरहेका छन्। यस्तै, २२ किलोमिटर तार तान्ने काम सकिएको छ। सुर्खेतको सुब्बाकुनामा सब-स्टेसन निर्माणको काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ। आयोजनाको प्रसारण लाइन विस्तार क्षेत्रमा रहेका रुख कटान अनुमति पाए पनि जग्गा विवाद भने कायमै रहेको छ। सुर्खेतको वीरेन्द्रनगर नगरपालिका-११ सुब्बाकुना र बाँकेको बैजनाथमा जग्गा विवाद समाधानका लागि सरोकारवालासँग छलफल जारी रहेको छ।

विद्युत् लाइन विस्तार गर्दा वीरेन्द्रनगरको सुब्बाकुना र बाँकेको बैजनाथस्थित बस्ती प्रभावित हुने भएपछि त्यहाँका नागरिकले अवरोध गरेका छन्। विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डीपीआर) अनुसार बैजनाथ गाउँपालिका-१ गाभर र वडा नं ४ को बानियाँभार हुँदै लाइन विस्तार गर्नुपर्नेछ।

यस भित्र...

रंगमञ्चका उस्ताद : ***प्रेमदेव गिरी***	- ओम शाही	पृष्ठ २
कर्णालीलाई किन आवश्यक छ संघीयता ?	- लक्ष्मीप्रसाद पौडेल	पृष्ठ २
सडक मानवमुक्त प्रदेश घोषणाको चार वर्ष	- हिक्मतबहादुर नेपाली	पृष्ठ ३
कर्णालीको उर्जामा लगानी	- रमेश रावल	पृष्ठ ४
आरन पेसाले फेरिएको जीवनी	- कल्पना ढेङ्गा मगर	पृष्ठ ४
कर्णालीमा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह	- नन्दराम जैसी	पृष्ठ ५
अधुरै खानेपानी आयोजना चर्चा बढी, काम न्यून	- नन्दराम जैसी	पृष्ठ ६
कर्णाली विकासको मेरुदण्ड 'कर्णाली राजमार्ग'	- हिक्मतबहादुर नेपाली	पृष्ठ ७
दशकदेखि कम्पनीको झोलामा तिला नदी	- रमेश रावल	पृष्ठ ७
प्रदेश रंगशालाको ७० प्रतिशत काम सम्पन्न	- ओम शाही	पृष्ठ ८
मेडिकल शिक्षाको हव बन्दै कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञमा प्रतिष्ठान	- नन्दराम जैसी	पृष्ठ ९
गाउँमै सिंहदरबार पुगेको अनुभूती गराउँदै रास्कोट	- रमेश रावल	पृष्ठ १०
कर्णाली समृद्धिको कोशेढुङ्गा जगदुल्ला हाइड्रो	- ओम शाही	पृष्ठ १२
धमाधम अगाडि बढ्दै फुकोट कर्णाली	- रमेश रावल	पृष्ठ १३
पेट्रोलियम अन्वेषण धमाधम	- हिक्मतबहादुर नेपाली	पृष्ठ १४

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं।

हाम्रा कुरा मुख्यमन्त्री
हटलाईन सेवा १०९६
यो नम्बरमा फोन गर्दा कुनै शुल्क लाग्दैन

कर्णाली प्रदेशको विकास, समृद्धि, सुशासनका लागि नागरिकको सहयोग र सहभागिता अपरिहार्य हुन्छ। सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका काममा यहाँको सल्लाह, सुझाव र सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ। कर्णाली प्रदेशभित्र कुनै गुनासो, सिकायत वा उजुरी भएमा कार्यालयको हटलाईन सेवाको **टेलिफोन नम्बर १०९६** मा सम्पर्क गर्नुहुन अनुरोध छ।

कर्णाली प्रदेश सरकार
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

hellocm.karnali.gov.np
HelloCmKarnali
HelloCmKarnali
hamrakurakarnali@gmail.com
+977-9858072533

रंगमञ्चका उस्ताद

वर्ष व्यक्ति

२०८०

संक्षिप्त परिचय

नाम : प्रेमदेव गिरी
ठेगाना : वीरेन्द्रनगर-३, सुर्खेत
जन्म मिति : वि.सं. २०१० माघ १०
बुवाको नाम : हरिलाल गिरी
आमा : लिला गिरी
कला क्षेत्रमा प्रवेश : वि.सं. २०२५

सुर्खेती रंगमञ्चका उस्ताद हुन् प्रमदेव गिरी । ख्याउटे शरीर, फुलेका सेताम्मे दाह्री-जुँगा, लामा-लामा कपालका जटा । सरर्र हेर्दा उनी बेपर्वाह, वैरागी, अल्छीजस्तो देखिन्छन् अर्थात् 'ब्रान्डेड' कपडामा सजिने र चिटिक्क परिहिँड्ने स्वभाव उनमा छैन ।

'मेरो सम्पत्ति भनेकै यही लुक्स त हो नि !' सुर्खेतको वीरेन्द्रनगर नगरपालिका-२ निवासी पाका संस्कृतिकर्मी प्रेमदेव गिरी भन्छन्, ' कथाले मागिरहन्छ। काट्नै पाउँदिन। कपाल नकाटेको झण्डै १२ वर्षै पुग्यो ।' मादल समाइरहेको दुब्लो, फुर्तिलो, दाह्रीवाल टोपीधारी प्रेमदेव नै ख्यातिप्राप्त कलासाधक प्रेमदेव गिरीको 'सिग्नेचर स्टाइल' हो, जो टाढैबाट चिनिन्छ ।

संघीय राजधानी काठमाडौं वा अन्य प्रदेशबाट कलाकारहरू सुर्खेत आउँदा प्रेमदेवको नाम पनि सम्झेर आउँछन्, निवासमै पुगेर उनका अनुभव, ज्ञानगुनका कुरा सुनेर फर्किन्छन् । विक्रम संवत् २०१० माघ १० गते जन्मिएका प्रेमदेव बुवाआमाका जेठा सन्तान हुन् । रंगमञ्चको नशाले एसएलसी परीक्षा छाडेका उनी एकपछि अर्को सफलता पाए । अग्रजहरूले कटकुवा र सुर्खेत उपत्यकामा देखाएका नाटकबाट उनी प्रभावित भइसकेका थिए । उनी मादल वादनमा आकर्षित हुनुको कारण छ - जेठी आमाबाट १ दाइ जन्मेका थिए, आमा बितेपछि दाई पनि बिते । प्रेमदेवका बुवा हरिलालले अर्को बिहे गरे । अब जन्मिने सन्तान बाँचोस् भनेर हरिलालले वादी समुदायसँग मित लगाए । प्रेमदेव जन्मिए । बादी मितबाले उनी ७-८ वर्षको छँदा मादल उपहार पाएका थिए । त्यही मादल खेलाउँदा-खेलाउँदै कुशल वादक कहलिए ।

सांस्कृतिक संस्थान (राष्ट्रिय नाचघर) ले बर्सेनि आफ्नो स्थापना दिवस मनाउँथ्यो । २०२८ सालमा एसएलसी नदिएर उनी सांस्कृतिक टोलीको नेतृत्व गरेर काठमाडौं जाने तयारीमा थिए । राजा महेन्द्रको निधन हुँदा नाचघरको कार्यक्रम स्थगित भयो । २०२९ फागुन ७ गते सांस्कृतिक संस्थानले आयोजना गरेको अञ्चल स्तरीय लोकनृत्य प्रतियोगितामा भेरी अञ्चलको नेतृत्व गर्दै उनले भाग लिए । त्यस अधि जिल्ला-जिल्लामा प्रतियोगिता गरेर अञ्चलका लागि छानिनुपर्थ्यो । प्रतियोगितामा 'यानीमाया लेबरै' भाकामा झ्याउरे नृत्य थियो । प्रेमदेव नेतृत्वको सुर्खेती टोली पहिलो भयो । पुरस्कार स्वरूप टोलीले स्वर्णपदक पायो । उनको सफलताको सिँढी पनि यहीँबाट शुरू भयो । हुन त स्कूल पढ्दाताका उनी नाटक, नृत्यमा कहिल्यै दोस्रो भएनन् । २०२९ सालमै रेडियो नेपालले देशव्यापी लोकगीत प्रतियोगिता आयोजना गर्‍यो । प्रतियोगितामा पनि भाग लिए । सुर्खेतकै भीमबहादुर कार्कीले गाए, उनले मादल बजाए । प्रतियोगितामा सुर्खेतको टोली पहिलो भयो ।

एकै वर्ष भएका २ ठूला प्रतिस्पर्धामा सबैलाई उछिनेपछि प्रेमदेव सांस्कृतिक संस्थानको रोजाइमा परे । प्रतियोगितामा भाग लिन त्यस बेलाको कठिन यात्रा पार गरेर काठमाडौं पुगेका उनीसहित ३ जनाले राष्ट्रिय नाचघरमा करार सेवा शुरू गरे । जतिबेला उनी १९ वर्षका थिए । वाद्य वादकका रूपमा उनी र नृत्यकारतर्फ सुर्खेतकै टेकराज भारती र गोपाल बस्नेतले करार सेवाअन्तर्गत जागिर पाए । उनीहरू त्यतै बसे । बाँकी ३ जना फर्किए । त्यो बेला वाद्य वादकका रूपमा गिरीको मासिक तलब २०० र नृत्यकारको ३०० रुपैयाँ थियो । टेकराज २०३४ र गोपाल २०३७ सालमा सुर्खेत फर्किए । उनी २०४१ सालमा सुर्खेत फर्किए ।

सांस्कृतिक संस्थान (राष्ट्रिय नाचघर) मा काम गर्दा उनले नारायण गोपालसँग संगत गर्न पाए । नारायण गोपाल पनि करार सेवामा काम गर्दै नाचघरको महाप्रबन्धकसम्म भए । प्रेमदेवको नारायण गोपालसँग २०२७ सालदेखि चिनजान हो ।

२०२९ सालदेखि नाचघरमा सँगै काम गर्ने मौका पाए । नाचघरमा हुने हरेक सांस्कृतिक कार्यक्रममा उनलै मादल बजाउँथे । नारायण गोपालसँगै सोभियत संघ, युरोप, हङकङ र भारतका विभिन्न शहर घुमे । 'यो गिरी भाइले मादल राम्रो बजाउँछ' भन्दै नारायण गोपाल हरेकपटक हौसला दिइरहन्थे । नारायण गोपालको 'मुनामदन' गीतिनाटकमा उनले मादल वादकको रूपमा काम गरेका थिए । 'कान्छी' चलचित्रको गीतमा नारायण गोपालले गाउँदा प्रेमदेवले मादल बजाएका थिए । 'कान्छी' भारतको कोलकत्तामा छायांकन भएको चलचित्र हो । नारायणगोपालप्रतिको उनको स्मृति यस्तो छ, 'धेरै नबोल्ने, मूड आयो भने आफैं हाँसोठट्टा गर्ने, अलि अन्तर्मुखी स्वभाव थियो । बिहानै उठ्ने बानी थियो । सोभियत संघको ३ हप्ताको यात्रामा म नारायण दाइसँगै मर्निङ वाकमा निस्केको थिएँ ।'

२०४७ सालमा सुर्खेतबाट सांस्कृतिक टोली लिएर काठमाडौं गएका बेला कलाकार भुवन चन्दसँग प्रेमदेवको भेट भयो । 'भुवन दिदीले 'नारायण गोपालको अवस्था अन्तिम छ, वीर अस्पतालमा गएर भेट्नुहोला' भन्नुभो । अस्पतालको आईसीयूमा टाढैबाट देख्न पाएँ, त्यतिबेला उहाँको शारीरिक अवस्था शिथिल भइसकेको थियो । मैले भेटेको २-३ दिनपछि उहाँ बित्नुभएको खबर पाएँ । मंसिर १९ गते नारायण गोपाल ब्रह्मलिन हुनुभयो,' उनले सम्झिए ।

नारायण गोपालको स्मृति दिवस नजिकिँदा प्रेमदेव विगतका स्मृतिले झन् मर्माहत हुन्छन् । प्रेमदेवले २०४१ सालसम्म राष्ट्रिय नाचघरमा जागिर खाए र जमल वरिपरि निकै जमेर रंगीन साँझ कटाए । मासिक २०० रुपैयाँबाट शुरू भएको उनको तलब बाहिरिँदा ९५० रुपैयाँसम्म पुगेको थियो । नाचघरमा छँदा दर्जनौं नाटक र गीति नाटकमा वाद्यवादकका रूपमा उनले काम गरे । मुकुन्द इन्दिरा अमरसिंह (बालकृष्ण सम), मसान (गोपालप्रसाद रिमाल) हरिशचन्द्र, अन्धवेग, हास्दै जल्नुपर्छ, बादलले छोपेको घाम, हाम्रो पनि कथा छ, यमपुरीमा जिउँदो मान्छे लगायतका नाटकमा अभिनय गरे । कतै बटुवाको भूमिकामा देखा परे त कतै सैनिकका रूपमा, कतै सारंगी रेट्ने गन्धर्वदेखि घरेलु कतै नोकरसम्मको भूमिका निर्वाह गरे ।

टेलिसिरियल 'सनै रोइरहेछ ...' र चलचित्र 'बन्धकी' मा नायिकाका बुवाको अभिनय गरे । त्यतिबेलै हो श्यामदास वैष्णव, हरिप्रसाद रिमाल, प्रचण्ड मल्ल, जितेन्द्र महत अभिलाषी, गोविन्दप्रसाद तिमिल्सेना, गोपीकृष्ण अर्याल, झलकमान गन्धर्व, गणेश रसिक, गोपाल योन्जन, गंगा राणा, नविनकिशोर राई, कुमार बस्नेत, भैरवबहादुर थापा, सुभद्रा अधिकारी, तारादेवी, अम्बिकादेवी रिमाल, रामशरण दर्नालजस्ता अग्रज स्रष्टासँग संगत भयो । उनीहरूकै प्रत्यक्ष निर्देशनमा नाटक खेले । ३० देखि ४० को दशकसम्म सयौं रेडियो नाटकमा पनि खेले । निर्देशकले औंधी रुचाउने हुँदा त्यतिबेला उनले नखेलेका नाटक सायदै बाँकी होलान् । लोकबाजा त्यसमा पनि मूल रूपमा उनी मादल वादक हुन् । जसरी बासुरी वादनमा प्रेम औतारीको नाम आउँछ, त्यसरी मादल वादनमा सबैले प्रेमदेव गिरीकै नाम लिन्छन् तर उनी वाद्यवादक मात्र कहाँ हुन् र ? उनी त लोकगीत संकलक, संगीतकार र अभिनेता पनि हुन् । उनले बन्धकी, गोर्खा पल्टन, बाटुली, परदेशी-२ एकादेशको कथा, घामड सेरेजस्ता दर्जनौं चलचित्रमा कुशल अभिनय गरेका छन् । प्रेमदेवले सयौं लोकगीत संकलन गरेर रेकर्ड गरेका छन् । 'सरर्र मलेवा ... घुम्छ बादलमुनि मायालै, छ्याम्म-छ्याम्म कट्टीका उकालो लाग्या परालका बिटा, सुर्खेतमै सालिना बुलबुले ताल, जाम माया बुलबुले २०४० सालको दशकसम्म उनले संकलन गरेका केही चर्चित गीत हुन् यी । ताप्लेजुङकी कविता आले, भोजपुरका गणेश रसिक, हिरण्य भोजपुरे, काठमाडौंका कुमार बस्नेत, पोखराकी ज्ञानु राणा, लुम्बिनीका नारायण रायमाझी, दाङका खड्ग बुढा, चन्द्रकला शाहदेखि कञ्चनपुरका भुवन विरहीसम्मलाई आफूले संकलन गरेका गीतमा स्वरांकन गराए प्रेमदेवले ।

> मादल बजाउने र नाच्ने वा विद्यार्थीहरूलाई सारेगम वा नाद ताल सिकाउनमा मात्र प्रेमदेव गिरी सीमित भएनन् । उनलाई लागेको थियो, तत्कालीन सुदूर र मध्यपश्चिमको सुन्दर केन्द्र सुर्खेत उपत्यकामा स्थायी महत्वको केही काम गर्न पाए हुन्थ्यो ।

पूर्वको मेचीदेखि पश्चिम महाकालीसम्मका श्रष्टामार्फत तत्कालीन मध्यपश्चिम क्षेत्रको लोकलय, लोकभाकालाई देशव्यापी बनाए । उनले संकलन गरेका गीतहरू स्वर्गीय लोकबहादुर क्षेत्री, प्रवीण गुरुङ, सुन्दर श्रेष्ठ, मधु क्षेत्री, नारायण रायमाझी, भुवन चन्द, सावित्री शाह, तारा थापा, सपना परियारका स्वरमा सुन्न सकिन्छ । उनले संकलन गरेका १०० हाराहारीको संख्याका सबै गीत अहिले रेडियो नेपालको स्टुडियोको अभिलेखालयमा सुरक्षित छन् । रेडियो नेपालबाट बेलाबखत गुन्जिनेमा पर्छन् ती गीतहरू ।

प्रेमदेव गिरी यस्ता कलाकार हुन्, जसले देउडा, ख्याली, झ्याउरे, सिंगारु, सोरठीजस्ता मध्यपश्चिमका लोकभाका देशव्यापी गराए । कट्टीका उकाला लाग्या छ्याम्म छ्याम्प बोलको गीत गणेश रसिक, हिरण्य भोजपुरे

बाँकी ३ पेजमा

कर्णालीलाई किन आवश्यक छ संघीयता ?

लक्ष्मीप्रसाद पौडेल

नेपालको संविधान २०७२ को कार्यान्वयनसंगै नेपाल हाल संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन रहेको मुलुकको रुपमा रहेको छ । जसअन्तर्गत संघीय सरकार, ७ वटा प्रादेशिक र ७५३ वटा स्थानीय सरकार सञ्चालन भइहेका छन् । संविधानले प्रदान गरेका एकल र साझा अधिकारहरुको कार्यान्वयनका लागि ती तीन तहका सरकारहरुले विभिन्न कानून निर्माण तथा कार्यक्रम तथा योजना निर्माण गर्दै आइरहेका छन् ।

संविधानको अनूसुचिमा प्रदान गरिएका अधिकार हरुको सूची विश्लेषण गर्दा स्थानीय तह सेवाप्रवाहसँग सबैभन्दा बढी जिम्मेवार देखिन्छ। प्रदेश तहलाई भने प्रदेशको विकासनिर्माण र केही सेवाप्रवाहसहित स्थानीय तह र संघीय सरकारविच समन्वय गर्ने तथा प्रादेशिक तहका योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्ने अधिकार रहेको देखिन्छ। संघीय सरकारसँग पनि केही सेवाप्रवाहसहित मुलुकको समविकासका लागि योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तथा संघीयता कार्यान्वयनका लागि विशेषगरी स्थानीय र प्रदेश तहसँग रहेका साझा अधिकारका सन्दर्भका लागि नीतिनिर्माणहरु गर्नुपर्ने देखिन्छ। संविधान निर्माणपश्चात तिब्र आकांक्षाका कारण पछिल्लो समय संघीयता कार्यान्वयनमाथी प्रश्न पनि उठिरहेका छन् । यसको मुल कारणको रुपमा नागरिकहरुमा रहेको तिब्र आकांक्षालाई लिन सकिन्छ । दोस्रो कारण हामी सबैको (हामी सबै भन्नाले जिम्मेवार निकाय र जिम्मेवार पदमा रहने व्यक्ति र हामी नागरिक पनि) केन्द्रीकृत मानिसकतालाई व्यवाहारमा उतार्दाको परिणाम हो । संघीय सरकारले संघीयता कार्यान्वयनका लागि आवश्यक ४० वटा भन्दा बढी कानून निर्माणमा ढिलाई भएकोले पनि प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई साझा अधिकार कार्यान्वयनका लागि नीति निर्माण गर्न ढिलाई भएको छ । तेस्रो कुरा हामी जे पनि छिटो चाहिरहेका छौँ । एउटा व्यवस्थामा बानी परेका हामी सबै एक्कासी नयाँ व्यवस्था कार्यान्वयनमा जाँदा त्यसको प्रतिफलको आशा छोटो समयमै गरिरहेका छौँ । २०७४ सालको स्थानीय र प्रदेश निर्वाचनपश्चात् संघीयताको कार्यान्वयन सुरु भएको थियो । भर्खरै छ वर्ष पुगेको छ । यस व्यवस्थाको परिपक्कता मापन गर्ने समय अँझै आइपुगेको छैन । यस आलेखमा कर्णालीका लागि संघीयता किन आवश्यक छ भन्ने विषयमा केही चर्चा गरौँ ।

नेपालको कूल क्षेत्रफलको २१.६ प्रतिशत क्षेत्रफल ओगटेको कर्णाली प्रदेशको जनसंख्या भने ५.८ प्रतिशत रहेको छ । विकासका सबैजसो सूचकांकहरुमा कर्णाली प्रदेश पछाडी रहेको छ । यस्तो अवस्थामा मुलुकको समविकासका लागि पनि संघीयतालाई यसको विशेषताहरुले कर्णाली प्रदेशलाई विकासको नयाँ आयाममा पुर्याउनका लागि र पहुँचमा पुर्याउनका लागि सहयोग गर्दछ । किनभने मुलुकको समृद्धीका लागि पनि सबैभन्दा पछाडी रहेको क्षेत्रको विकास र समृद्धी आवश्यक हुन्छ । विकासका सूचकांकहरुमा पछाडी रहेको क्षेत्रलाई अगाडी लैजानका लागि पहलहरु आवश्यक हुन्छन् ।

संघीयताले कर्णालीलाई दिएको पहिलो अवसर भनेको स्थानीय परिवेशअनुकुलका नीति निर्माण गर्ने कुरा हो । कर्णाली प्रदेशका ७९ वटा स्थानीय तहहरुले त्यहाँको स्थानीय परिवेशअनुकुल नीतिनिर्माण गरिरहेका छन् । प्रदेश तहले प्रदेशभित्रको नीतिनिर्माण गरिरहेको छ। यहाँको परिवेशको नीतिनिर्माण यहाँकै नागरिक र जनताका प्रतिनिधिहरुले गरिरहेका छन् । यहाँको परिवेश अध्ययन गरी सोहिअनुकुल नीतिनिर्माण भएमा त्यसको कार्यान्वयनमा पनि दिर्घकालिन रुपमा सहजता हुनसक्छ। कर्णाली प्रदेश सभाले पहिलो कार्यकालमा नै ५३ वटा कानून निर्माण गरेको छ । अन्य प्रदेशको तुलनामा यो कार्यसम्पादन राम्रै हो । बाँकी कानूनहरु दोस्रो कार्यकालले निर्माण गर्नेछ नै । प्रदेश सभाले यहाँको परिवेश अध्ययन गरि सुहाँउदो नीतिनिर्माणको अवसर पाएको छ ।

दोस्रो महत्वपुर्ण कुरा कर्णालीका लागि संघीयताले सेवाप्रवाहमा पहुँच ल्याइदिएको छ । स्थानीय तहहरुमार्फत अधिकांश सार्वजनिक सेवाहरु नागरिकहरुले लिइरहेका छन् । विगतमा जिल्लास्तरका कार्यालयहरुबाट हुने सेवाहरु स्थानीय तह तथा वडास्तरबाट समेत प्रवाह भइरहेका छन् । नागरिकहरुका लागि सार्वजनिक सेवाप्रवाहको सहजता एउटा महत्वपुर्ण कुरा हो । अर्को कुरा शासनमा पहुँचको कुरा हो। नेपालको संविधान २०७२ को कार्यान्वयनसँगै आम नागरिकहरुको शासनमा पहुँच वृद्धी भएको छ । समावेशीताका कारण सबै समुदायको सरकारी तथा राजनीतिक दलहरुमा समावेशी प्रतिनिधित्व भएको छ । सबै समुदायको आवाज नीतिनिर्माण गर्ने ठाउँसम्म पुगेको छ । स्थानीय तहको वडा, पालिकास्तर, प्रदेश सभा र संघीय संसदमा समेत महिला तथा सिमान्तकृत समुदायको सहभागिताको अवसर सिर्जना भएको छ । राजनीतिक दलहरुको नेतृत्वमा समेत नयाँ संरचनाअनुसार समावेशी र सहभागितामुलक प्रतिनिधित्वको अवसर सिर्जना भएको छ। जुन समुदाय पछाडी परेको छ, उक्त समुदायको पहुँच निर्णय गर्ने र नीतिनिर्माण गर्ने तहसम्म पुग्दा ती समुदायका आवाजहरुलाई समावेश गर्न सहज पक्कै हुन्छ नै।

> संघीयताका चुनौतीहरुलाइ अधिकतम समाधानका उपाय खोजी दिर्घकालिन प्रभाव अध्ययन र तुलनात्मक लाभ हेरी काम गर्न आवश्यक देखिन्छ ।

तेश्रो स्रोत-साधनमा पहुँचको कुरा पनि संघीयतापछिको कर्णालीको लागि ठूलो अवसर हो। यसमा पनि सरकारी र गैरसरकारी स्रोतको कुरा छ। सरकारी स्रोतको प्रदेश तथा स्थानीय तहमा पहुँचको कुरा त भइहाल्यो नै। त्यसले कर्णाली प्रदेशको विकासका लागि धेरै नै महत्वपुर्ण योगदान गर्नसक्छ। प्रदेशले प्रदेशस्तरका महत्वपुर्ण कार्यक्रमहरुमा र स्थानीय तहहरुले स्थानीय तहस्तरका महत्वपुर्ण विकासका कार्यक्रममा लगानी गर्ने अवसर छ। त्यसैगरी संघीयता पश्चात कर्णालीमा सडक, विद्युत टेलिफोन तथा इन्टरनेट लगायतका विकासका पूर्वाधारको तिब्र विकास पनि एउटा महत्वपुर्ण आयाम हो । आर्थिक सर्वेक्षण २०७८/७९ को तथ्यांकअनुसार समग्र नेपालको आर्थिक वृद्धीदर २.१६ रहँदा कर्णाली प्रदेशको आर्थिक वृद्धीदर २.२ रहेको थियो । सरकारी स्रोत साधनको अलवा मुलुकको सन्तुलित र समविकासका लागि गैरसरकारी क्षेत्र तथा विकास साझेदारहरुको स्रोतमा कर्णालीलाई संघीयताका कारण सहज पहुँच दिलाइदिएको छ । गैरसरकारी क्षेत्रहरु र विकास साझेदारहरु समेत स्थानीय तह तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरेर काम गर्न सुरु गरेका छन् । विगतमा काठमाण्डौंमा केन्द्रीत विकास साझेदारहरुका कार्यालय र कार्यक्षेत्रहरु क्रमश विस्तार हुँदै गएका छन् । यसर्थ पनि स्रोत र विकासका सहज पहुँच कर्णालीलाई संघीयताले दिलाएको देखिन्छ।

यहाँको भौगोलिक विविधता र सोअनुकुलका नीति तथा कार्यक्रम निर्माणका लागि कर्णाली प्रदेश र स्थानीय तहले काम गर्न सक्छन्। यहाँको क्षेत्रीय विकास प्रवर्द्धन गर्ने अवसरको रुपमा पनि संघीयता रहेको छ। सङ्घीयतामार्फत कर्णाली प्रदेश सरकारलाई यहाँका विकाससँग सम्बन्धित चुनौतीहरूलाई प्रत्यक्ष रूपमा सम्बोधन गर्ने अवसर समेत रहेको छ । कर्णाली प्रदेश सरकारले अब विकटता र दुर्गम क्षेत्रलाई जोड्न र आर्थिक गतिविधि बढाउन सडक निर्माण लगायतका पूर्वाधार विकासलाई प्राथमिकता दिन सक्छ। यसबाहेक, प्रदेश सरकारले समावेशीकरणलाई प्रवर्द्धन गर्न पनि महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्छ ।

प्रदेश सरकारले प्रदेशमा निजी क्षेत्रको लगानी वृद्धी गर्नका लागि र सहज व्यवसायिक वातावरण निर्माणका लागि काम गर्न सक्छ । जसले गर्दा यहाँका स्रोतसाधनको समुचित प्रयोग भइ नीजि क्षेत्रको लगानी समेत वृद्धी हुनसक्छ । उद्यमशीलता र नीजि क्षेत्रको लगानी बढेमा प्रदेशले कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा थप योगदान गर्नेदेखि रोजगारी सिर्जना र यहाँको आर्थिक क्रियाकलापको वृद्धीमा योगदान गर्न सक्छ । यसबाहेक यस्ता धेरै क्षेत्रहरु छन् जसमा प्रदेशले यहाँको परिवेशअनुकुल नीतिनिर्माण गरेर यहाँको विकासका लागि फाइदा लिनसक्छ ।

केहि दिनअघि संघीय सरकारको कानूनमन्त्रीले भनेको कुरालाई आधार मान्ने हो भने संविधान कार्यान्वयनका लागि १८२ वटा कानुन बनाउन अझै बाँकी रहेका छन् । यद्यपी केही समयअघि राष्ट्रियसभाको एक समितिले गरेको अध्ययनअनुसार संघीयता कार्यान्वयनका लागि ४० वटा महत्वपुर्ण कानुन बनाउनुपर्ने सुझाव दिएको थियो । संघीयता कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कानून निर्माणमा ढिलाइ लगायतका चुनौतिहरुका विच पनि कर्णालीका लागि संघीयता एउटा महत्वपुर्ण अवसर हो ।

यहाँको पहुँचका लागि अवसर हो । संघीयताका चुनौतीहरुलाइ अधिकतम समाधानका उपाय खोजी दिर्घकालिन प्रभाव अध्ययन र तुलनात्मक लाभ हेरी काम गर्न आवश्यक देखिन्छ । प्रदेश र स्थानीय तहहरुले प्रभावकारी समन्वय गरेर काम गर्नसक्ने अवसरहरु थुप्रै छन् । सबैभन्दा महत्वपुर्ण कुरा प्रदेश तथा स्थानीय तहहरुले संविधानले प्रदान गरेका अधिकाहरुको अधिकतम र प्रभावकारी कार्यान्वयन आवश्यक हुन्छ । ती कानूनहरुको समय र परिवेशअनूकुल आवश्यकताअनुसार संशोधन र परिमार्जन गर्नसक्ने अधिकार पनि प्रदेश तथा स्थानीय तहहरुमा रहेको छ । राजनीतिक अस्थिरता लगायतका चुनौतिहरुलाई चिर्नका लागि भने संस्थागत सम्बन्धका आधारमा विधिअनुसार सरकारी निकाय चल्ने पद्धती बसाल्न आवश्यक देखिन्छ ।

निष्कर्षमा संघीयताले कर्णाली प्रदेशलाइ विकासमा पहुँच दिलाएको छ। कर्णालीका सिमान्तकृत समुदायहरुको शासनमा पहुँच भएको छ। सरकारी र गैरसरकारी स्रोत साधनका साथै यहाँको विकासका लागि कर्णालीका लागि पहुँच र अवसर संघीयताको उपजको रुपमा लिन सकिन्छ। यसका सिमाहरुको अधिकतम समाधान खोजि प्रभावकारी कार्यान्वयनमा लैजान सके कर्णालीको समृद्धी र तिब्र विकासमा योगदान हुन सक्छ ।

(लेखक : कर्णाली प्रदेशमा सार्वजनिक नीतिको क्षेत्रमा कार्यरत थिंकट्यांक ऋति फाउन्डेसनमा आवद्ध छन् ।)

सडक मानवमुक्त प्रदेश घोषणाको चार वर्ष

◣युग संवाददाता
सुर्खेत, १ बैशाख।

कर्णाली प्रदेशलाई सडक मानवमुक्त घोषणा गरेको चार वर्ष बित्यो । कर्णालीलाई ४ माघ २०७६ मा सडक मानवमुक्त घोषणा गरिएको थियो । कर्णाली प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालयको नेतृत्वमा सहयोगापेक्षी सडक मानव मुक्त प्रदेश घोषणा भएको हो । देशकै पहिलो सहयोगापेक्षी मानव मुक्त प्रदेश बनेको कर्णालीले सहयोगापेक्षीका लागि पर्याप्त बजेट व्यवस्थापन, भौतिक संरचना निर्माण लगाएतका कामहरु भने पुरा गर्न सकेको छैन् ।

कर्णालीलाई सडक मानवमुक्त प्रदेश बनाउन आवाश्यक भौतिक संरचना निर्माण तथा व्यवस्थापनका प्रदेश सरकारले ध्यान दिन सकेको छैन् । तत्कालिन मुख्यमन्त्री मुख्यमन्त्री महेन्द्रबहादुर शाहीले सडकमा बसेर माग्ने व्यक्तिको उद्धार तथा संरक्षणका लागि प्रदेशका १० वटै जिल्लामा मानवसेवा आश्रमको भवन निर्माण गरिने सार्वजनिक कार्यक्रममै घोषणा गरेका थिए । उक्त घोषणा घोषणामै सिमित हुन पुगेको छ ।

आश्रमका युवा परिवार संयोजक महेन्द्रकुमार थापाले प्रदेश सरकारले आश्रमलाई प्राथमिकतामा राखेर बजेट व्यवस्थापन गर्नुपर्ने बताउँछन् । ‘कर्णालीलाई सहयोगापेक्षी सडक मानव मुक्त प्रदेश घोषणा भईसकेको अवस्था छ, स्रोत र साधनको अभावमा पनि मानव सेवा आश्रमले जेनतेन सेवा दिईरहेको छ, प्रदेश सरकारले मानवसेवाको क्षेत्रमा पर्याप्त बजेट व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।’

घोषणा भए अनुसार प्रदेशमा रहेका बेसहारा, असहाय, अशक्त र अभिभावकविहीनलाई उद्धार गरेर मानवसेवा आश्रममा ल्याउने गरिएको छ । तर, बेसाहारालाई साहारा दिँदै आएको प्रदेश राजधानीस्थित मानवसेवा आश्रम चलाउन स्रोत अभाव हुँदै आएको छ । आश्रममा आश्रितलाई गुणस्तरिय सेवा प्रवाह गर्न एक जना बराबर मासिक औषत १५ हजार रुपैयाँ आवश्यक पर्छ । तर,सोहि अनुपातमाहाल उपलब्ध सहयोग आवश्यकताको आधारमा धेरै कम रहेको संयोजक गौतमले बताइन् । ‘एकातिर स्रोतको अभाव र अर्कोतिर सेवालाई गुणस्तरीय बनाउन चिन्तन गर्नुपर्ने समय दाता खोज्न र खुशी पार्नमा खर्चिनुपर्ने बाध्यात्मक अवस्थाले सेवा गुणस्तर चाहे जस्तो बनाउन सकिएको छैन,’ गौतमले भनिन् । उद्धार, उपचार, पारिवारीक पुर्नमिलन र अत्यावश्यक सामाग्रीहरु ओसार पसार गर्न उद्धार तथा सेवाका लागी एक मात्र साधन हुँदा अपेक्षित लक्षित वर्गले समयमै सेवा प्राप्त गर्न सकेका छैनन् । हाल ४० देखि ४५ जनाको क्षमता भएको घरबाट ९० जनालाई सेवा दिनुपर्दा सेवामा गुणस्तरियता कायम गर्न नसकिएको गौतमले बताइन् ।

सहयोगापेक्षी सडक आश्रित बेशाहारा मानव भन्दा पनि माग्नेलाई पेशा बनाएर स्वच्छन्द जीवन जीउने व्यक्तिहरु सडकमा हुँदा वास्तविक सहयोगापेक्षीको पहिचानमा समस्या हुने गरेको आश्रमले जनाएको छ । २०७६ माघ ४ मा सहयोगापेक्षी सडकआश्रीत मानवमुक्त कर्णाली प्रदेश घोषणा भईसकेको छ । घोषणा भएको चार वर्ष बितिसक्दापनि हालसम्म प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन हुन सकेको छैन् । आश्रमले सहयोगापेक्षी सडकआश्रीत मानवमुक्त कर्णाली प्रदेश घोषणाको पूर्ण रुपले कार्यान्वउन गर्न प्रदेश र स्थानीय सरकारको सहयोगीको रुपमा सेवा गर्ने योजना लिएको छ। हाल भाडामा सञ्चालन भईरहेको आश्रमको जग्गा प्राप्त गरि भवन निर्माण कार्य यसैवर्षभित्र सुरु गरिने योजना अघि सारेको छ ।

बेसाहारालाई मानवसेवाको सहारा

दैलेखको आठबीस नगरपालिका-१ की ढुन्की खनाल ठाटीकाँध गाउँपालिकाको अँधेरी खोला जंगलको ओडारमा बस्दै आएकी थिइन् । उनी ओडारमा बस्दै आएको खबर मानवसेवा आश्रममा पुग्यो । त्यसपछि मानवसेवा आश्रमका स्वंयमसेवक पुगेर उद्धार गरे । २२ वर्षदेखि मानसिक रोगको सिकार उनलाई उद्धार गरि आश्रममा ल्याईएको थियो । उनलाई आश्रममा राखेर रेखदेख र उपचार भईरहेको छ । खनालजस्तै जाजरकोटको बारेकोट गाउँपालिकाका १७ वर्षीय भीमराज रावत पशुसरह खोरमा थुनिएका थिए । मानसिक समस्याका कारण ६ वर्षदेखि खोरमा थुनिएका भीमराजको गाउँपालिका लगाएतको पहलमा उद्धार भयो । उनलाई प्रदेश राजधानी वीरेन्द्रनगरस्थित मानवसेवा आश्रममा ल्याएर आश्रय दिईएको छ । भीमराजजस्तै जाजरकोटकै नरबहादुर बस्नेत र देवी घर्तिको पनि उद्धार गरिएको थियो । वर्षौदेखि मानसिक समस्याले थलिएका यी दुवैजना आश्रममै पुगे। यी प्रतिनीधि पात्र मात्रै हुन् । उनीहरुजस्तै सयौ बेसाहाराले मानवसेवा आश्रमको साहारा पाएका छन् । सडकपेटी एवं सार्वजनिक स्थलहरुमा कष्टकर जीवन बिताउन बाध्य सहयोगापेक्षी व्यक्तिहरुले आश्रमबाट सेवा पाईरहेका छन् ।

आश्रम नै अहिले कर्णालीका सहयोगापेक्षीहरुको साहारा बनेको छ। बेसहाराका लागि साहारा बन्दै आश्रमले कर्णालीमा आफ्नो नाम अनुसारको काम गरिरहेको छ । सडकपेटी, सार्वजनिकस्थलहरुमा कष्टकर जीवन बिताउन बाध्य सहयोगापेक्षी सडक आश्रीत मानवहरुको व्यवस्थापनका लागि प्रदेश राजधानी वीरेन्द्रनगरमा २०७५ पौषमा आश्रमको शाखा स्थापना भएको थियो । हाल वीरेन्द्रनगर-१२ नेवारेमा आश्रमले ‘मानवीयताको कुनै सीमा हुँदैन’ भन्ने नाराका साथ सेवा दिईरहेको छ । आश्रमले स्थापनादेखि हालसम्म एक सय ९० पुरुष र एक सय ३४ महिलागरि तीन सय २४ जनाको उद्धार गरिसकेको छ । यो अवधीमा एक सय ३३ जनालाई पारिवारिक पुनर्मिलन गराइएको छ भने ५३ जनाले अल्पकालिन सेवा लिएका छन् । मानवसेवा आश्रम कर्णाली प्रदेश संयोजक सञ्जिता गौतमका अनुसार आश्रमबाट सामुदायिक पुर्नस्थाना भई २२ जनाले स्वावलम्बी जीवन निर्वाह गरिरहेका छन् । आश्रमले ७ जनालाई पुनःउद्धार गरेको छ भने २९ जनालाई स्थानान्तण गरेको छ । विभिन्न कारणले बेसाहारा भई आश्रमको आश्रयमा पुगेका २८ जनाले निधन भएको छ ।

अघिल्लो आर्थिक वर्षमा मात्रै आश्रमले ४७ जनाको उद्धार, आठ जनालाई पारिवारिक पुर्नमिलन गरेको छ । यस्तै ६ जनाले अल्पकालीन सेवा लिएका छन् भने २९ जनालाई स्थानान्तरण गरिएको छ । आश्रममा आश्रिच तीन जनाको निधन भएको छ । हाल आश्रममा ८८ जना आश्रीत रहेको प्रदेश संयोजक गौतमले बताइन् । ‘घरपरिवार र आफन्त विहिन वा परित्याग भई सडकपेटी एवं सार्वजनिक स्थलहरुमा कष्टकर जीवन विताउन बाध्य सहयोगापेक्षीहरुको अवस्था कहालीलाग्दो छ, त्यसमा महिला, बृद्धबृद्धा र मानसिक रुपमा विछिप्त सडक आश्रीत बनेका सहयोगापेक्षीहरुको अवस्थता झनै कहालीलाग्दो छ,’ गौतम भन्छिन् ‘त्यस्ता व्यक्तिहरुको सेवामा हामी निरन्तर लागि परेका छौ ।’ कुनै पनि वैदेशिक दातृ निकायहरुसँगको सहकार्य र साझेदारी बिना नै नेपाली परोपकारी मनहरुको स्वेच्छिक सहयोग र नेपाल सरकारको आशिंक अनुदानबाट मानविय सेवाको अभियान चलिरहेको उनको भनाई छ ।

आश्रमको संरक्षणमा रहेको आश्रितहरुलाई मानसिक रोग विशेषज्ञ डा. सुशिल समदर्शिले नियमित स्वास्थ्य परिक्षण र परामर्श सेवा स्वंयसेवक रुपमा उपलब्ध गराउँदै आएका छन् । यस्तै सिएमसी नेपाल हस्पिटलबाट निशुल्क औषधी सहयोग हुँदै आएको आश्रमले जनाएको छ । अस्पतालमै पुऱ्याएर उपचार गराउनुपर्ने अवस्थामा रहेको आश्रितहरुलाई कर्णाली प्रदेश अस्पतालमा स्वास्थ्य उपचार सेवामा सहयोग हुँदै आएको छ ।

शारिरीक तथा मानसिक रुपमा अति कमजोर अवस्थाबाट उद्धार गरिएका कतिपय सहयोगापेक्षी सडकआश्रित मानवहरुलाई जतिसुनै प्रयास गर्दा पनि बचाउन सम्भव हुँदैन् । मानवसेवा आश्रम सुर्खेतको हकमा वीरेन्द्रनगर नगपालिकाले निशुल्क दाहसंस्कार सेवा प्रदान गर्दै आईरहेको छ । मानवसेवा आश्रम मानवता र सामाजिक भावनालाई व्यवहारक रुपमा अनुभूती गर्न सकिने एक मानविय मन्दिरको रुपमा विाकस भईरहेको छ ।

यस झेत्रमा स्कुल पढ्ने सानासाना बालबालिकाहरुले समेत आफ्नै प्रयासमा खाजा खर्च कटाई मानव सेवा आश्रममा आई आश्रित आमाबुबाहरुको लागि नगद तथा जिन्सी सहयोग गर्दै आएका छन् ।

रंगमञ्चका...

लगायतले गाए। सरर मलेवा बोलको गीत कविता श्रेष्ठ, कुमार बस्नेतले गाएको सुर्खेतमा सलिना बुलबुले ताल लगायतका गीत संलकन गरेका थिए । राष्ट्रिय नाचघर छाडेपछि २०४३ देखि २०४५ सालसम्म उनले रेडियो नेपालमा वाद्य वादकका रूपमा काम गरे । २०४२ सालमा राष्ट्रिय एकता दिवसको अवसरमा आयोजित अञ्चलस्तरीय प्रतियोगितामा भेरीको तर्फबाट लोक नृत्यमा प्रथम स्थान हासिल गरे । १२ जनाको टीम थियो । २०४३ सालमा पुनः काठमाडौं फर्के । रेडियो नेपालको लोकगीत शाखामा वाद्य वादकका रूपमा ३ वर्ष काम गरे । काठमाडौंबाट सुर्खेत फर्केपछिको उनको यात्रा शिक्षणतर्फ मोडियो । यसै मेसोमा बुलबुले तालकै छेउमा रहेको निजी स्कूल इगरब्रिजमा अतिरिक्त शिक्षकका रूपमा १२ वर्ष संगीत सिकाएर बिताए उनले । २०६० सालदेखि हालसम्म इन्टर नेसनल कोअपरेटिभ उच्च माविमा अतिरिक्त शिक्षकका रूपमा गीत, संगीत र वाद्यवादन सिकाइरहेका छन् । उनले थुप्रै सम्मान पुरस्कार पाएका छन् ।

नेपाल सरकारद्वारा राष्ट्रिय प्रतिभा पुरस्कार, लोकदोहोरी लाइभ अचिभमेन्ट हात पारेका उनलाई न्यूयोर्क कला मञ्चले सम्मान पनि गरेको छ । नेपाल संगीत नाट्य प्रतिष्ठानले २०७६ सालमा लोक प्रज्ञा राष्ट्रिय सम्मान दियो । गत असारमा सांस्कृतिक संस्थानले स्वर्ण जयन्तीको अवसरमा राष्ट्रिय संगीत पुरस्कार पनि उनलाई प्रदान गऱ्यो । गिन्ती गर्दा यस्ता कदर, सम्मान, पुरस्कार धेरै होलान् तर उनको तपस्याका तुलनामा ती नगण्य हुन् भन्न सकिने ठाउँ छ ।

मादल बजाउने र नाच्ने वा विद्यार्थीहरूलाई सारेगम वा नाद ताल सिकाउनमा मात्र प्रेमदेव गिरी सीमित भएनन् । उनलाई लागेको थियो, तत्कालीन सुदूर र मध्यपश्चिमको सुन्दर केन्द्र सुर्खेत उपत्यकामा स्थायी महत्त्वको केही काम गर्न पाए हुन्थ्यो । जब सुर्खेत फर्के, उनले बागिना (बाजा, गीत नाच) लाई एउटा कला मन्दिरमा रूपमा स्थापना गर्ने सोच बनाए । अहिले यही बागीनाले त्यस क्षेत्रको कला संस्कृतिलाई राष्ट्रको मूलधारमा जोड्ने काम गरेको छ । यसले थुप्रै कलाकार उत्पादन गरेको छ र प्रेमदेवको सपनालाई उनकै जीवनकालमा थामिराख्ने काम गरेको छ । गिरी काठमाडौं बस्दा ३० को दशकमा स्वर सम्राट नारायण गोपालको सम्पादनमा ‘बागीना’ निस्कन्थ्यो । त्यो बाजा, गीत नाचमा समर्पित त्यतिबेलाको एक मात्र चर्चित त्रैमासिक पत्रिका थियो । धेरै लामो समय निस्केन । छोटो समयमै पत्रिका बन्द भयो । सुर्खेतको बागीना नामक संस्थालाई त्यसैको कला मन्दिर संस्करण भन्न नसकिने होइन । जे भए पनि प्रेमदेवले नाम चाहिँ उतैबाट झिकिल्याएका थिए ।

चरी लैजा समाचार .. ‘त्यता के-के हुँदैछ, यता बाढी पसेर, फेरि हामी दुःखीकै खायो मुटु-कलेजा, हामी भयौं बेघरबार, हामी भयौं बेघरबार, चरी लैजा समाचार, हामी भयौं बेघरबार !’ नेपालमा कुनै न कुनै भूगोलमा बर्सेनि बर्खाको सिजनमा बाढी-पहिरोले क्षति गरिरहन्छ । तब नेपालीको जनजिब्रोमा गुन्जिन्छ, संगीत श्रोताको शब्द र लयमा अन्जानबाबु र स्वयं संगीतश्रोताले गाएको यो गीत ।

२०७१ साउन २८ र २९ गते सुर्खेतमा भीषण बाढीपहिरो आयो । भेरी लगायत नदीमा आएको कहालीलाग्दो बाढीले ११५ जनाको ज्यान लियो, थुप्रै अंगभंग भए । सुर्खेत उपत्यका जलमग्न भयो । ५ हजार बढी परिवार विस्थापित भए । निरन्तरको वर्षाकै बीचमा प्रेमदेवले स्थानीय समावेशी टेलिभिजनका प्राविधिक टोलीसँग एउटा प्रस्ताव सुनाए, चरी लैजा समाचार, हामी भयौं बेघरबार बोलको परिस्थिति सुहाउँदो गीत छ, यसलाई छायांकन गरौं ।

टेलिभिजनको टीम पनि सहमत भयो । गीतको भिडियो तयार भयो । टेलिभिजनमा प्रसारण हुनुका साथै यूट्युबमा अपलोड भयो । लाखौं दर्शकले भिडियो हेरिसकेका छन् । अहिले पनि हरेक बर्खामा त्यही भिडियो भाइरल हुने गरेको छ । भिडियोमा प्रेमदेवको जीवन्त अभिनय देख्न सकिन्छ ।

जनहितमा जारी सन्देश

- सडकको दायाँबायाँ जथाभावी सामाग्री नथुपारौं ।
- सडक छेउमा घरहरुको तलबाट सीधैं वर्षाको पानी सडकमा नझारौं, यसबाट चाँडै खाल्डाखुल्डी पर्न जाने हुदाँ पाइपको माध्यमबाट उचित निकासको व्यवस्था गरौं ।
- वर्षायाम (असारदेखि भाद्रसम्म) मा कुनै पनि कार्यका लागि सडक खन्ने, अनुमति दिन नसकिनेसमेत जानकारी यसै सूचनामार्फत गराइन्छ ।
- शारीरिक कन्जोरी तथा दृष्टिविहीन नागरिकलाई प्राथमिकता दिई सहयोग गरौं ।
- सडक छेउमा नाली पुरी घर जाने बाटो नबनाऔं ।
- राष्ट्रिय राजमार्गको सडक सीमा २५ मिटर दायाँ तथा २५ मिटर बायाँ भएका पक्की संरचना भत्काउनुहोला । तथा नयाँ निर्माण पनि नगर्नुहोला ।

कर्णाली प्रदेश सरकार
भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

कृषकहरुलाई सूवर्ण अवसर

कृषकहरुले कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसाय सञ्चालनको लागि कृषकहरुलाई ब्याज अनुदान कार्यक्रम मार्फत बैंकको लाग्ने ब्याजदरमा ७% (सात प्रतिशत) अनुदानको व्यवस्था यस मन्त्रालयबाट हुने भएकोले कृषकहरुले तोकिएको बैंकबाट समयमा कृषि कर्जा लिई मौकाको फाईदा उठाउन सहर्ष जानकारी गराउँछौं । विस्तृत जानकारीको लागि मन्त्रालयको वेवसाइट **www.molmac.karnali.gov.np** मा हेर्न सक्नुहुनेछ ।

कर्णाली प्रदेश सरकार
भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

भगवतीमाई गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाब नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

मिना कुमारी खड्का
उपाध्यक्ष

गणेश बहादुर थापा
अध्यक्ष

भगवतीमाई गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
दैलेख, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

वन डढेलो नियन्त्रणका लागि
डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेतको अनुरोध

गर्मी याम तथा खासगरी खडेरीको समयमा वनमा आगलागीका घटनाहरु धेरै हुने गर्दछन् । वन डढेलोबाट वनमा भएका वनस्पती, वन्यजन्तु र जैविक विविधताको अपुरणीय क्षती हुने गरेको छ। त्यसैले,

- ❖ वन जङ्गलमा डढेलो लाग्न नदिऔं, लागि हालेमा सबै मिली स्थानीय जनसहभागिता जुटाई तुरुन्त निभाऔं ।
- ❖ सलाई लाईटर जस्ता प्रज्वलनशील वस्तु केटाकेटीको पहुँचबाट टाढा राखौं । यस्ता वस्तु लिएर वन प्रवेश नगरौं/नगराऔं ।
- ❖ वन जङ्गलसंग जोडिएका खेतबारीमा कृषि बालीका ठुटाठुटी, झिंगटा बालीसकेपछि आगो निभाएर मात्र छाडौं ।
- ❖ घर गोठमा हावाहुरी लागेको समयमा आगो नबालौं । घर गोठको काम सकिएसकेपछि आगो निभाएर मात्र छाडौं ।
- ❖ अग्नी रेखाको निर्माण तथा समय-समयमा मर्मत र सफाई गरौं ।
- ❖ आगलागीबाट आफू पनि बचौं, अरुलाई पनि बचाऔं ।
- ❖ आ-आफ्नो क्षेत्रमा आगलागी भएको जानकारी भएमा नजिकको वन कार्यालय, सुरक्षा निकाय वा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा खबर गरौं ।

वनमा आगो लगाउने कार्य कानूनी अपराध हो । यस्तो कसुर गर्नेलाई वन ऐन २०७६ बमोजिम क्षति भएको बिगो असुल गरी तीन वर्षसम्म कैद वा साठी हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै सजाय हुनेछ ।

सम्पर्क नम्बरहरु: ९८५८०७८५५३, ९८५८०७८५५६, ९८५८०७८५५९

आयोजना सुरु अबधिदेखि हालसम्मको समष्टिगत प्रगति (संलग्न ढाँचा अनुसार)

हालसम्मको समष्टिगत भौतिक प्रगति = ६५.६७% र वित्तिय प्रगति = ५७.५७%

आयोजनाको समष्टिगत प्रगति विवरण

आयोजनाको नामः	भेरी बवई डाइभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजना, वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत ।	
कुल लागत (रु लाखमा): ३६८०७७.४२		
आयोजना अवधि	शुरु आ. वः २०७१/७२ (निर्माण शुरु)	सम्पन्न हुने आ. वः २०८२/०८३ (आ. व. २०८४/०८५ सम्म बबई मानखोला समेत)
आयोजनाको सुरु अवधि देखि यस आ. व. २०८०/०८१ दोस्रो त्रैमाशिक सम्मको प्रगति	वितिय प्रगति प्रतिशतः ५७.५७ खर्च रकम (रु लाखमा): १६९६३८.९१	भौतिक प्रगति प्रतिशतः ६५.६७
यस आ. व (०८०/८१) को दोस्रो त्रैमासिकको	विनियोजित बजेट (रु लाखमा): १५७२१.०	दोस्रो त्रैमाशिक प्रगति
	खर्च रकम (रु लाखमा): ३७६०.१७	क) भौतिक प्रगति (प्रतिशत) - ८०.००
		ख) वित्तिय प्रगति (प्रतिशत) — २३.५९
हाल सम्म सम्पन्न प्रमुख कार्य/ उपलब्धि	• नेपालमा नै पहिलो पटक TBM मेशिनको सफल प्रयोग गरी १२.२० कि. मि. टनेल निर्माण कार्य सम्पन्न भएको । • बाँध निर्माण स्थल चिप्लेमा Site camp निर्माण सम्पन्न भई office र quarter स्थापना, Laboratory, Crusher Plant, Batching Plant Installation & Calibration सम्पन्न भई कार्यान्वयनमा आएको । • Headworks निर्माण कार्य अन्तर्गत जम्मा ६ वटा बे मध्ये २ वटा बे निर्माणको अन्तिम चरणमा रहेको र बाँकि ४ बे निर्माणको लागि खोला फर्काउने योजना तयारी भईरहेको । • Settling basin को लागि foundation खन्ने (Rock cutting) तथा Plum Concreting कार्यका साथै RCC वाल ढलान गर्ने कार्य सुचारु रहेको । • हेडवर्क्स साईट चिप्लेमा स्थित छिन्चु जाजरकोट सडक खण्डको Diversion road सम्पन्न भएको साथै चिप्ले खोल्सी Diversion निर्माण कार्यको पहिलो चरणको कार्य सम्पन्न भई दोश्रो चरणको कार्य सुचारु रहेको । • पावरहाउस निर्माण स्थानमा Slope Protection कार्य अन्तिम चरणमा रही Foundation Excavation कार्य सुचारु रहेको, Cofferdam निर्माण कार्य शुरु भएको, Anchor Block खन्ने कार्य शुरु भएको, Surge Shaft को लागि access road with drain निर्माण तथा Slope Protection कार्य सम्पन्न भई Shaft खन्ने तयारीमा रहेको। साथै पावरहाउस साईट हात्तीखालमा Crusher Plant स्थापना भई आवश्यक निर्माण सामाग्री उत्पादन अन्तिम चरणमा रहेको । • हाईड्रोमेकानिकल निर्माण कार्य अन्तर्गत headworks मा २ बे को Pier मा Steel Lining गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेको, विभिन्न संरचनाहरुको Design and Drawing हरुको Approval गर्ने कार्य धमाधम भई रहेको । • इलेक्ट्रो मेकानिकल निर्माण कार्य अन्तर्गत Turbine Model Test कार्य समपन्न भएको, विभिन्न महत्वपूर्ण उपकरणहरुको डिजाईन स्वीकृति तथा केहि स्विकृतीका क्रममा रहेको भने केहि उपकरणहरुको डिजाइन भईरहेको । • जग्गा प्राप्ती सम्बन्धमा मुअब्जा निर्धारण समितिबाट दररेट निर्धारण भई रैकर जग्गाको हकमा ८.११४ हे. जग्गाको मुआव्जा वितरण कार्य सम्पन्न भएको तथा ऐलानी जग्गा प्राप्तिको लागि झन्डै ११ हेक्टर जग्गा प्राप्तिको लागि सूचना प्रकाशन भईसकेको । • सामाजिक विकास तथा वातावरणीय सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न प्रभावित क्षेत्रमा भएका मागहरु तथा आवश्यकता अनुसार कार्यहरु गर्दै आएको।	

भेरी बवई डाइभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजना
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

जुनीचाँदे गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाब नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

बिरेन्द्र बहादुर शाही
उपाध्यक्ष

बेद बहादुर शाही
अध्यक्ष

जुनीचाँदे गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
जाजरकोट, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

कर्णालीको उर्जामा लगानी

अघि बढ्यो ४३९ मेगावाटको बेतन–कर्णाली

उत्पादन अनुमतिका लागि आवेदन

युग संवाददाता
सुर्खेत, १ बैशाख ।

अछाम र सुर्खेतको सीमा भएर बग्ने कर्णाली नदीमा निर्माणका लागि प्रस्तावित ४३९ मेगावाटको बेतन कर्णाली अर्धजलाशय आयोजना निर्माणका लागि अघि बढेको छ। उक्त आयोजना निर्माणका उत्पादन अनुमति पत्रको माग गर्दै प्रवर्द्धक कम्पनी बेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाइड्रोपावर लिमिटेडले विद्युत विकास विभागमा आवेदन दिएको छ।

विभागले उक्त कम्पनीलाई उत्पादन अनुमति दिनका लागि आयोजनाले कुनै उल्लेख्य वातावरणीय असर पर्ने भए त्यसबारे लिखित राय सूझाव पेश गर्न आह्वान गर्दै ३५ दिने सूचना सार्वजनिक गरेको छ। आयोजना निर्माका लागि प्रवर्द्धक कम्पनीले वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (इआइए) प्रतिवेदन तयार पारी स्वीकृत गराइसकेको छ। प्रतिवेदन अनुसार आयोजनाको मुख्य संरचनाहरु अछामको ढकारी गाउँपालिकामा पर्दछन्।

त्यस्तै आयोजनाको भूमिगत विद्युत गृह सोही गाउँपालिकाको वडा नम्बर ६ मा निर्माण गर्ने गरी डिजाइन गरिएको छ। आयोजनाको विद्युत गृहमा ६ वटा टर्वाइन राखेर विद्युत् उत्पादन गरिने छ। आयोजनाको मुख्य पावर हाउसबाट चार सय ३० दशमलव १३ मेगावाट र वातावरणीय बहाबबाट थप आठ दशमलव आठ मेगावाट विद्युत उत्पादन हुनेछ।

आयोजनाबाट कुल बार्षिक औषत २३ सय दुई दशमलव पाँच गिगावाट आवर विद्युत् उत्पादन हुनेछ। आयोजनाको विद्युत् ४०० केभी डबल सर्किट पाँच किलोमिटर लामो प्रसारण लाइनमार्फत नेपाल विद्युत प्राधिकरणको दोधारा सबस्टेशनमा जोडिने छ। आयोजना तत्काल निर्मामा लान सके १ भर्दौ २०८८ सम्ममा विद्युत् उत्पादन थाल्ने लक्ष्य राखिएको छ।

डेढ वर्षभित्र निर्माणको चरणमा जाने बेतन कर्णाली जलविद्युत् आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन (इआईए रिपोर्ट) स्वीकृत भएको छ। कम्पनीले पेश गरेको प्रतिवेदन वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट स्वीकृत भएको आयोजना प्रमुख उपेन्द्र न्यौपानेले बताए। उनका अनुसार मन्त्रालयले वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा ७ को उपदफा (५) र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ९ को उपनियम (८) बमोजिम १७ पुसमा इआइए रिपोर्ट स्वीकृत गरेको हो। 'मन्त्रालयले इआइए प्रतिवेदन स्वीकृत गरेसँगै आयोजना निर्माणको बाटो खुलेको छ,' उनले भने, 'विद्युत विकास विभागले अनुमति दिएपछि, वित्तीय व्यवस्था र विद्युत् खरिद सम्झौता (पिपिए) गरेर संरचना निर्माणको काम सुरु गर्छौं,' पिपिएका लागि काम भइरहेको छ।

आयोजना निर्माण पूर्वका सबै काम पूरा गरेर डेढ बर्षभित्र आयोजनाको संरचना निर्माणको काम सुरु गर्ने योजना रहेको पनि न्यौपानेले बताए। अहिले पहुँच मार्ग निर्माणको काम भइरहेको छ। अछाममा १८ किलोमिटर र सुर्खेतमा १४ किलोमिटर सडक खन्ने काम सकिएको छ। उनले अन्तर्राष्ट्रिय परामर्शदाता नियुक्तिका लागि दरखास्त आह्वान गरिसकेको पनि बताए।

यस्तो बन्नेछ आयोजना

प्रस्तावित आयोजना सुर्खेत र अछाममा निर्माण हुनेछ। यो आयोजना अछाम जिल्लाको ढकारी गाउँपालिका वडा नम्बर ६ र तुर्माखाँद गाउँपालिका वडा नम्बर ३, ४ र ५ का सार्थ सर्खेत जिल्लाको चौकुने गाउँपालिका वडा नम्बर ६ र पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नम्बर ७ को क्षेत्रभित्र रहने छ।

आयोजनाको बार रोलर कम्प्याक्टेड कंक्रिट (आरसीसी) प्रकारको हुनेछ। बाँधको उचाई जगदेखि एक सय ४० मिटर निर्माण हुनेछ। आयोजनाको १६ दशमलव एक सय ६९ करोड घनमिटर क्षमताको करीब २१ द्यशमलव ९३ किलोमिटर लामो जलाशय निर्माण हुनेछ।

जलाशयमा जम्मा भएको पानीलाई तीन वटा हेडरेस सुरुङमार्फत विद्युत गृहमा पुऱ्याइन्छ। हेडरेस सुरुङको लम्बाई क्रमशः दुई हजर १७ दशमलव २६, दुई हजार ११ दशमलव १५ र दुई हजार १७ दशमलव ३९ गरी ६ हजार ४५ दशमलव आठ मिटर हुनेछ।

विद्युत गृहबाट चार सय ३० दशमलव दुई मेगावाट र वातावरणीय बहावबाट थप आठ दशमलव आठ मेगावाट विद्युत् उत्पादन हुनेछ। आयोजनाका संरचनाहरू निर्माण र जलाशयका लागि ९३ दशमलव ११ हेक्टर निजी जग्गा र पाँच सय ९८ दशमलव ८८ हेक्टर वन क्षेत्र गरी कुल ६ हजार ९१ द्यशमलव ९९ हेक्टर जग्गा आवश्यक पर्नेछ।

७५ अर्ब लागत लाग्ने अनुमान

आयोजना सम्पन्न गर्न करिब ७५ अर्ब रुपैयाँ अनुमान गरिएको छ। कूल लागतको ७० प्रतिशत ऋण लगानी र ३० प्रतिशत स्वपुँजी लगानी रहने आयोजना प्रमुख न्यौपानेले बताए। कूल स्वपुँजी लगानी सञ्चय कोषका सञ्चयकर्ताका लागि ४० प्रतिशत, कोषका लागि १५ प्रतिशत, नेपाल विद्युत प्राधिकरणका लागि १० प्रतिशत, विद्युत उत्पादन कम्पनीका लागि १० प्रतिशत सेयर स्वामित्व दिने गरी शेयर संरचना तयार भएको छ। कम्पनीले १३ प्रतिशत सर्वसाधारण, आयोजना प्रभावितका लागि १० प्रतिशत र अतिविपन्न परिवारका लागि २ प्रतिशत सेयर स्वामित्व दिने तय भएको छ। आयोजना निर्माण पूरा भएपछि वार्षिक २२ हजार ९९ दशमलव पाँच गिगावाट घण्टा विद्युत् उत्पादन हुनेछ। आयोजनाबाट सुख्खा समयको 'पिक इनर्जी' चार सय ५८ दशमलव ५६ गिगावाट घण्टा र सुख्खायाममको 'अफ पिक इनर्जी' दुई सय ३० दशमलव ८२ गिगावाट घण्टा ऊर्जा उत्पादन हुनेछ। बार्षिक रूपमा सुख्खा समयमा कूल ६ सय ८९ दशमलव ३८ गिगावाट र वर्षायाममा एक हजारर ६ सय नौ दशमलव ६७ गिगावाट बिजुली उत्पादन हुनेछ। कम्पनीले विद्युत् बिक्रीबाट पहिलो वर्ष १४ अर्ब ५० करोड ३१ लाख र नौ वर्षपछि १८ अर्ब ३७ करोड २१ लाख रुपैयाँ वार्षिक आम्दानी गर्ने अनुमान छ।

आयोजनाको निर्माण अवधि ठेक्का सुरु भएको मितिबाट करिब पाँच वर्षसम्मको अवधिमा १३ हजार दुई सय २० बराबरको जनशक्ति आवश्यक पर्ने आयोजनाले जनाएको छ।

आयोजना निर्माणका लागि ढुंगा/गिट्टी/बालुवा ४ लाख ५ हजार ७८० घनमिटर, सिमेन्ट १ लाख ६५ हजार ३१० मेट्रिक छन्, छड २७ हजार ५२ मेट्रिक टन, विस्फोटक पदार्थ ३२६० मेट्रिक टन, डेटोनेटर ३२ लाख ६२ हजार वटा आवश्यक पर्ने अध्ययनले देखाएको छ।

आरन पेसाले फेरिएको जीवनी

कल्पना ढेङ्गा मगर
सुर्खेत, १ बैशाख ।

खरको छाप्रो, त्यही छाप्रोभित्र सानो आरन। आरनको छेउमा बसेर ट्याकट्याक, टुकटुक पार्न थालेको सयौं दिन बितिसके। अझै कति समय बिताउने हो त्यो थाहा छैन। आरनमा बसेपछि दिन बितेको पत्तै हुँदैन। भोक, तिर्खा पनि लाग्दैन।

आरन पेसामै जिन्दगी बिताएका वीरेन्द्रनगर नगरपालिका-९ सुर्खेतका हर्कबहादुर सुनारको जाँगर अझै उस्तै छ। उनको पुर्ख्यौली घर दैलेख गुराँस गाउँपालिका-६ हो। अहिले वीरेन्द्रनगर नगरपालिका-९ मा बस्दै आएका छन्। 'राम कृष्ण आरण उद्योग' भने वीरेन्द्रनगर-१० मा संचालन गरेका छन्। सानै उमेरदेखि फलाम र आरनको काम गर्ने सीप सिकेर उनले आरन पेसा थालेका हुन्। आरन पेसा आफ्नो बाबुबाजेले गर्दै आएको हुँदा आफूहरुको पुर्ख्यौली पेसा भएकाले निरन्तरता दिएको उनले बताए। खरको छाप्रामुनी रहेको उनको आरनमा फलामबाट बन्न सक्ने सबै प्रकारका सामान बन्छन्। नयाँ सामान बनाउने र पुरानालाई मर्मतसम्भार गर्ने काम पनि आरनमै हुन्छ।

मानिसलाई चाहिने दैनिक उपभोग्यका सामान बनाउन सुनार निक्कै खप्पिस छन्। उनले आफ्नो बाबुसँगै आरनमा बसेर फलामको काम गर्न सिकेको बताए। १८ वर्षको उमेरदेखि आरन पेसामा लागेका उनले आरनको सहयोगमा खुकुरी, बन्चरो, हँसिया, कुटो, कोदालो, थेबे, फाली, छिनो, टुकटुके, दाबे जस्ता दैनिक जीवनमा आवश्यक पर्ने सबै सामान बनाउछन्। उनले काँचो फलाम किनेर विभिन्न सामानहरु निर्माण गर्दै आएका छन् भने विद्युतको सहायताबाट तिनै फलामका सामानहरु चम्काउने गर्छन्। आरन पुरानो भए पनि निकै आकर्षक र लाग्ने खालका सामान बन्छन्।

आरनमा बनेको खुकुरीलाई न्युनतम तीनहजार रुपैयाँदेखि ६ हजारसम्म मूल्य पर्दछ। यसैगरी हँसिया र फालीलाई ३ सय देखि ५ हजार, कोदाली, टुकुटुके एकहजार पाँच सय रुपैयाँ मूल्य पर्ने गरेको उनले जानकारी दिए। आरनबाट दैनिक रुपमा चाहिने विभिन्न प्रकृतिका सानादेखि ठूला सामानहरु बन्छन्। आरनमा फलामबाट निर्मित सामान उदाउने काम पनि हुन्छ। आफुले बनाउँदै आएका सामानको एक सयदेखि ६ हजार सम्ममा विक्रि गर्ने गरेको उनले बताए।

उमेरले ५९ वर्ष पुगेका हर्कबहादुर फलामको सामानहरु बनाउने सिप आफूसँग रहेको उनको भनाइ छ। हर्कबहादुरको आरनका सामानहरु कैलाली, काठमाडौं, पोखरा, जुम्ला, कालिकोटलगायत ठाउँमा पुग्ने गरेका छन्। परम्परागत सिप र प्रविधिमा आधारित आरनमा सामुदायिक वन जङ्गलबाट पैयुँ, गुराँस, हाडेकाफल, मौवा र आरुपाते रुखको सहयोगमा गोल बनाएर आरन सञ्चालन गरिन्छ। वनबाट ल्याएको गोलको सहयोगबाट नै फलामका सामानहरु तिखारिन्छन् र चम्किने गरेको उनले बताए।

अहिले चारजनाको परिवार रहेको सुनारले आरन पेसाबाटै परिवारको गुजारा चलाउने गरेको बताए। पहिले त आरनको काम गरेबापत गाउँलेबाट उनले अन्नपात लिने गरेका थिए। अन्य ठाउँबाट सामान बनाएको र अर्जाबेवापत ज्याला लिने गरेको उनले बताए। उनले ७ वर्ष सम्म ज्यालादारी काम गरेको बताए।

९ वर्षको उमेरमा २० केजि फलाम नेपालगञ्जबाट खालि खुट्टा बोकेर ल्याएँ

हर्कबहादुर सुनारको जिवन संघर्ष रोचक अनि मार्मिक पनि छ। उनी ९ वर्षको उमेरमा २० केजि फलाम बोक्ने गरेका थिए। उनले नेपालगञ्जबाट २० केजि फलाम खाली खुट्टा बोकेर सुर्खेत लिएका थिए। यो २०३० साल तिरको कुरा हो उनी सम्झिन्छन्। 'म २०२१ सालमा जन्मिएको हुँ भनेपछि १० वर्षको थिएहोला ? १० पनि कहाँ होर, नौ वर्षको भएको रहेछु।' उनले भने, 'सबैभन्दा आर्थिककै कमजोरी थियो। के गर्ने १६ वर्षको उमेरमा पाँच कक्षामा पढ्थे भने के पढ्ने भन्नुस्, अनि उनी खिस्स हास्छन्।' उनको परिवार ठुलो थियो। उनी घरका जेठा छोरा नै थिए। घरको केहि जिम्मेवारी उनलाई थपिन पुग्यो। आफ्ना बुबाले गरेको आरन पेसा उनले पनि सिके र आरनलाई नै निरन्तता दिए। ज्याला मजदुरको काम उनले विभिन्न ठाउँमा गरेका थिए।

आफ्नो ठाउँ छाडेर विदेश भने गएका छैनन् उनी। सुनारले आरन पेसाबाटै परिवार धानेका छन्। उनले छोरालाई पनि आरनको काम सिकाएका छन्। उनले भने, 'भारतको रुपैडियाँ सम्म पुगेको छु। तैपनि उपचारको लागि। अन्त जाने त मेरो फुर्सद पनि हुदैन्।'

बिरामी हुदाँ गोवरमा घाँटीसम्म शरिर डुवाएँ

र्हकबहादुर २०५५ साल चैत १४ गते दिनभरी काम गरेर सुतेका थिए। सुतिरहेका हर्क रातको साढे ३ बजे एक्कासि बिउँझिए। उनी बिउँझिदा एता-उता फर्किन सकेनन्। उनको खुट्टा, हात दुबै चलेन्। उनको घर दैलेख थियो त्योबेला गाउँकाले बोकेर किहान रातानाङ्लासम्म लिए। पछि गाडिमा उनी बाँके रहेको अस्पतालमा पुगे। त्यहाँ उनलाई सामान्य उपचार गरी बाथ रोगको केहि औषधी दिएर पठाईएको थियो। घरमा आएर औषधी खाई रहेँ तर निको भने भएन्। आफु विरामी थिए तर २०६१ सालमा उनले आफ्नो बुबा पनि गुमाए। उनले भने, 'धेरै दुख लाग्छ म बिरामी भएकोले मैले मेरो बुबाको कृय पनि गर्न पाएन्।'

दायाँ खुट्टा अहिले पनि चल्दैन् उनको। बाथ रोगले आफुलाई धेरै सताएको उनले बताए। रोग निको होला भनेर भैँसीको मल खाल्टो खनेर त्यहि खाल्टोमा मल हालेर उनले त्यहि मलमा बिहान-बेलुका आफ्नो शरिर घाँटी सम्म डुबाउने गरेको कुरा उनले सुनाए। उनले भने, 'बाथ रोग निको होला भनेर कति औषध गरे, कति ठाउँ धाएँ, आफ्नो पिसाव सम्म खाएको छु तर निको भएन्।'

आरनबाटै मनग्य आम्दानी

पछिल्लो पिँढीले भुलिसकेको र लोप हुने अवस्थामा पुगेको आरनबाट हर्कबहादुर सुनारको राम्रो आम्दिनीको स्रोत भएको छ। १८ वर्षदेखि आरनको काम गर्दै आएका सुनारले अहिले वार्षिक ३ लाख रुपैयाँ बढि कमाइ गर्दै आएको बताए।

बुबाको पालादेखि नै फलामको काम गर्दै आएकाले पसा परिवर्तन नगरी 'राम कृष्ण आरण उद्योग' दर्ता गराएर आरनलाई व्यवस्थित र व्यावसायिक रुपले सञ्चालन गर्दै आएको सुनारले बताए। उनले 'राम कृष्ण आरण उद्योग' आफ्नो छोराको नाममा उद्योग दर्ता गरी संचालन गरेका हुन्। अहिले उद्योगमा दुई जनाले रोजगार पाएका छन्। उनीहरूलाई मासिक १६ हजार रुपैयाँ तलब दिएर काममा लगाएको उनले बताए। आरनमा बिहानदेखि बेलुका सम्म नै समय दिने गरेको उनको भनाइ छ। विषेशगरी हँसिया, कुटो, कोदालो बढि बिक्रि हुने गरेको उनले जानकारी दिए। हँसिया दिनमा २०/२५ वटा बनाउन सकिने सुनारले बताए। आरनमा धेरै लगानी नगरी भने गर्न नपरेको उनले बताए। ७/८ सय लगानी गरेरै शुरु गरेका थिए। अहिले दुई लाख लगानीमा 'राम कृष्ण आरण उद्योग' संचालन गरेको उनले बताए। अहिले आरनमा फलाम तताउनका लागि प्रयोग गरिने पुरानो तरिकाबाट आगो फुक्ने भात्ती पनि रहेको छ।

शुभ–कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं।

घटना दर्ता सम्बन्धीको सूचना !

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय निकायमा गई जन्म दर्ता गरौं । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य व्यक्तिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिन सक्छन् ।
जन्म, मृत्यु, बसाईसराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गर्दा व्यक्ति आफू मात्र बसाई सरी गए व्यक्तिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्य व्यक्तिले दर्ता गर्नुपर्छ ।

स्वास्थ्य सन्देश

डेंगी रोगबाट कसरी बच्ने ?
लामखुट्टेको टोकाईबाट हुने डेंगु रोगका बिरामीहरू नेपालमा केही समय यता बढिरहेकाले निम्न रोकथामका उपायहरू अपनाउनु हुन अनुरोध गरिन्छ । पुरा बाहुला भएको लुगा लगाउने, झुल भित्र मात्र सुत्ने, घरको झ्याल ढोकामा लामखुट्टे नछिर्ने जाली हाल्ने, घर, कार्यालय, विद्यालय वा सार्वजनिक क्षेत्रमा पानी जम्न नदिने, पानी जम्ने भाडालाई लामखुट्टे छिर्न नसक्ने गरि छोप्ने ।

यज्ञ प्रसाद ढकाल (नगर प्रमुख)
धनसरा बोहरा (नगर उप-प्रमुख)
कृष्ण प्रसाद पोखरेल (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)
दिनेश पुलामी मगर (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १)
चिरञ्जीवि बुढा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. २)
जीत बहादुर सुनार (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ३)
गंगा बहादुर खत्री (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ४)
प्रेम बहादुर सारु (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ५)
लाल सिं बुढा क्षेत्री (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६)
कर्ण बहादुर मीजार (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ७)
पुसे दमाई (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ८)
प्रेम बहादुर आग्री (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ९)
बीर बहादुर बस्नेत (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १०)
जय बहादुर नेपाली (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ११)
राम बहादुर डांगी (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १२)
गणेश बहादुर भण्डारी (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १३)

भेरीगंगा नगरपालिका सुर्खेत परिवार

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

नौमुले गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

गंग बहादुर शाही
उपाध्यक्ष

छविराम सुवेदी
अध्यक्ष

नौमुले गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
दैलेख, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

कर्णालीमा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह :

विरामी अस्पताल धाउँदै, अस्पताल डाक्टर खोज्दै

नन्दराम जैशी
सुर्खेत, १ बैशाख ।

उदाहरण–१

सुगमता, विरामीको संख्या र पहुँचका आधारमा प्रदेश अस्पताल सुर्खेत कर्णालीकै मुख्य अस्पताल मानिन्छ । चाहे हवाइ उद्धार मार्फत होस् वा पैदल र सवारी यात्रा । कुनै पनि माध्ययमबाट यो अस्पतालमा दैनिक ६ सय बढि विरामीको घुइँचो लाग्छ ।

तर विरामी अस्पताल धाउँदै गर्दा प्रदेश अस्पताल भने अहिलेसम्म विषशेज्ञ चिकित्सककै जोखिमा छ । प्रदेश अस्पतालमा ८० चिकित्सकको दरबन्दी रहेकोमा १८ जना मात्र स्थायी दरबन्दीमा कार्यरत छन् । २७ जना करार र ५२ जना छात्रवृत्ति करार र संघसंस्थाबाट खटाएका चिकित्सकले सेवा दिइरहेका छन् ।

प्रदेश सरकार मातहतमा रहेको यो अस्पतालले न्युरोलोजिस्ट र कार्डियोलोजिस्ट चिकित्सक नै नपाउँदा पटक पटक टाउको र मुटुरोग सेवा नै बन्द गर्नुपर्ने स्थिती हुन्छ । यी दुई विभागका चिकित्सकहरु स्थायी दरबन्दीमा आउन मान्दैनन् । भने संघीय सरकारले छात्रवृतिमा पढेका डाक्टरलाइ रोटेशनमा काज पठाउँदा समेत समयमै हाजिर हुदैनन् । दैनिक विरामीको भिड लाग्ने यो अस्पताल अहिले पनि डाक्टरकै खोजिमा छ ।

प्रदेश अस्पतालका सूचना अधिकारी विनोद बस्नेतका अनुसार अस्पतालमा आउन इच्छुक न्युरोलोजिस्ट र कार्डियोलोजिस्ट डाक्टरका लागि अस्पतालले आन्तरिक स्रोतबाट पनि व्यवस्थापन गर्ने तयारी गरेको छ । तर डाक्टर नै आउँदैनन् ।

उदाहरण–२

भौगोलिक दृष्टिकोण तथा कर्णालीका अस्पतालका आधारमा स्वास्थ्य सेवा कार्यालय जाजरकोट मध्ययम खालको अस्पतालभित्र पर्दछ । जाजरकोट अस्पतालमा १३ जना चिकित्सकको स्थायी दरबन्दी रहेकोमा एक जना मात्र कार्यरत छन् । करारका चिकित्सकबाट कार्यसम्पादन भइरहेको छ । अस्पतालमा दुई जना करारका चिकित्सक र नौ जना अन्य क्षेत्रबाट कार्यरत छन् । 'एमडिजीपी डाक्टर नहुदाँ जटिल केस हेर्न सकिदैन । अस्पताल आएका जटिल खालका विरामी रेफर गर्न बाध्यछौं' अस्पताल प्रमुख प्रतिक्षा भारतीले भनिन्, 'विषेशज्ञ डाक्टर नहुदाँ जिल्लामै हेर्न सकिने विरामी पनि बाह्य जिल्ला रेफर गर्दा ज्यान जोखिम पर्नुका साथै उनीमाथि आर्थिक बोझ पनि बढेको पाइन्छ ।'

कुन अस्पतालमा कति चिकित्सक ?

सामाजिक विकास मन्त्रालयका अनुसार कर्णालीमा एक सय ४५ स्थायी चिकित्सकको दरबन्दी रिक्त छ । प्रदेशभर एक सय ७५ स्थायी दरबन्दी रहेकोमा ३० जना मात्रै कार्यरत छन् । अन्य दरबन्दीमा स्थायी पदपूर्ति हुन सकेको छैन । हाल कर्णालीका अस्पतालहरुले करार चिकित्सकहरूको भरमा सेवा दिनुपर्ने अवस्था छ । चिकित्सकहरुको कूल दरबन्दीमध्ये ३० वटा मात्रै पदपूर्ति हुनु निकै कम हो । यस्तै ५३ जना चिकित्सक करार सम्झौतामा कार्यरत छन् । बाँकी ९७ जना छात्रवृत्ति करारअन्तर्गतका हुन् । जसअन्तर्गत पूर्वी सुर्खेतको मेहेलकुना अस्पतालले समेत चिकित्सक अभाव झेलिरहेको छ । ११ जना चिकित्सकको स्थायी दरबन्दी रहेको अस्पतालमा एक जना मात्र कार्यरत छन् । बाँकी तीन जना करारमा तथा छात्रवृत्ति र संघसंस्थाबाट ६ जना कार्यरत छन् ।

जिल्ला अस्पताल दैलेख पनि आवश्यक चिकित्सकविहीन बनेको छ । १३ जना चिकित्सकको दरबन्दी रहेको अस्पतालमा दुई जना मात्र कार्यरत छन् । अस्पतालमा करार दरबन्दी पाँच जना, छात्रवृत्ति करार र संघसंस्थाबाट तीन जना चिकित्सक छन् ।

रूकुमपश्चिम अस्पतालमा एक जना स्थायी दरबन्दीका चिकित्सक कार्यरत छन् । अहिले करारकै भरमा जिल्ला अस्पताल धानिएको छ । अस्पतालमा करार दरबन्दीका दुई जना र छात्रवृत्ति तथा संघसंस्थाबाट आठ जना कार्यरत छन् । कालीकोट जिल्ला अस्पतालमा पनि पर्याप्त चिकित्सक छैनन् । नौ जनाको स्थायी दरबन्दी रहेकोमा दुई जना चिकित्सक मात्र कार्यरत रहेका छन् । त्यहाँ तीन जना करार र पाँच जना छात्रवृत्ति तथा संघसंस्थाबाट कार्यरत छन् । मुगु जिल्ला अस्पतालमा नौ जना चिकित्सकको दरबन्दी छ । हाल दुई जना चिकित्सक मात्र दरबन्दीमा कार्यरत छन् । पाँच जना करार र दुई जना छात्रवृत्ति करारबाट कार्यरत छन् ।

प्रदेशमा स्वास्थ्य सेवातर्फ नौ सय नौ जना कर्मचारीको दरबन्दी छ । तर त्यसमध्ये हाल तीन सय २७ जनाको मात्रै पदपूर्ति भएको छ, पाँच सय ८२ जनाको स्थायी दरबन्दी रिक्त छ । दरबन्दीअनुसार पदपूर्ति नहुँदा करार कर्मचारीकै भरमा सेवा प्रवाह भइरहेको छ । प्रदेशभर झन्डै आठ सयको संख्यामा अस्थायी र करार जनशक्ति भर्ना गरिएको छ । करार दरबन्दीमा दुई सय ५२ जना कार्यरत छन् भने अस्थायी र अन्य करारमा गरेर पाँच सय ४६ जना कर्मचारी छन् ।

कर्णालीका दशमध्ये आठ जिल्लामा जिल्ला अस्पताल छन् । त्यसबाहेक सुर्खेतमा प्रदेश अस्पताल, मेहेलकुना अस्पताल र जुम्लामा कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान रहेका छन् । कर्णालीका अधिकांश जिल्ला अस्पतालमा चिकित्सक नै भेटिँदैनन् । दरबन्दीअनुसार सरुवा नहुने र भएका पनि काजमा सुविधायुक्त क्षेत्रमा जाने समस्या छ । स्थानीय, प्रदेश र संघ तीनै तहका सरकारबिच राम्रो समन्वय नहुदाँ पनि स्वास्थ्य क्षेत्रमा सुधार आउन नसकेको हो ।

उनका अनुसार अस्पतालमा सिजनल रुघाखोकी, ज्वरो, झाडापखला र भिरबाट लडेका तथा कुटपिट जस्ता जटिल खालका विरामी आउँछन् । यो अस्पतालले पनि सरकारसँग डाक्टर मागिरहेको छ ।

उदाहरण–३

भौगोलिक तथा यातायात सेवाका आधारमा सबैभन्दा दुर्गममा रहेको हुम्ला अस्पतालमा एक जना पनि दरबन्दीका चिकित्सक छैनन् । करार चिकित्सककै भरमा सञ्चालन भइरहेको अस्पताल दरबन्दीका डाक्टरलाइ स्वागत गर्न आतुर छ । हाल दुई जना करार र ६ जना छात्रवृत्तिका चिकित्सकले सेवा दिइरहेका छन् । कुल ४४ जना दरबन्दी रहेको यो अस्पतालमा ३५ जना करारकै कर्मचारी कार्यरत छन् । स्वास्थ्य सेवा कार्यालय प्रमुख प्रेम बहादुर सिंहका अनुसार अस्पतालमा विषेशज्ञ चिकित्सकको मात्रै अभाव छैन । भएका उपकरणहरु पनि पुराना हुदैछन् । भने इसिजी र प्यासेन्ज मनिटर छैन । यस्तै मौषमका कारण औषधि ढुवानीक लागि समयमै जहाज नआउने र आएपनि एरपोर्टमै थन्किदाँ स्वास्थ्य संस्थामा औषधि पुग्न महिनौ लाग्छ ।

'एमडिजीपी डाक्टर र आवश्यक उपकरण नहुदाँ जटिल खालका विरामी रेफर गर्नुपर्छ, रेफर गर्दा विरामीले आर्थिक सहयोग गरिदिन अनुरोध गर्दछन्' उनले भने, 'सहयोगका लागि हामीसँग एक लाख मात्रै बजेट हुन्छ, त्यसबाट सबैलाइ सहयोग गर्न सकिदैन, महंगो हवाइ भाडाले हुम्लाबाट बाह्य जिल्ला गएर उपचार गर्न विपन्न परिवारलाइ मुस्किल हुन्छ ।'

सुर्खेत, जाजरकोट र हुम्ला अस्पताल उदाहरण मात्रै हुन् । तर कर्णालीका सबै अस्पतालको अवस्था उस्तै छ । जस्तो सुकै अवस्थामा विरामी अस्पताल धाउछन् । तर सेवा नपाएर फर्किनुपर्ने बाध्यता टरेको छैन । कर्णालीमा विशेषज्ञ चिकित्सक नै निकै न्यून छन् ।

कर्णाली प्रदेश लोकसेवा आयोगले समेत छैटौं तह माथिका डाक्टर पदपूर्तीका लागि विज्ञापन नखुलाउँदा अस्पतालमा चिकित्सक दरबन्दी पूर्ती गर्न सकस परेको हो । यसअघि प्रदेश लोकसेवा आयोगले खुलाएको सातौ र आठौ तहका चिकित्सकको विज्ञापन पनि स्थगित भएको छ । प्रदेश सरकारको सामाजिक विकास मन्त्रालयले पनि माथिल्लो तहका डाक्टर पठाउन सकेको छैन । तर यसअघि अस्थायीका लागि मन्त्रालयले खुलाएको आवेदनमा पनि माथिल्लो तहका चिकित्सक नआएको पाइएको छ ।

स्टाफ नर्स र उपकरण अभाव

कर्णालीका अस्पतालहरुले स्वास्थ्य क्षेत्रका अन्य कर्मचारीसँगै स्टाफनर्स र उपकरणको पनि अभाव झेलिरहेका छन् । सल्यान अस्पताल त्यसैको चरम मारमा छ । अस्पतालमा विषेशज्ञ चिकित्सक त छैनन् नै । त्यसैमा स्टाफनर्सको दरबन्दी पनि पूर्ती नहुदाँ सेवा प्रवाहमा समस्या भएको छ ।

२०४१ मा स्थापना भएको सल्यान अस्पतालमा चिकित्सकको दरबन्दी रिक्त छ । अस्पतालमा १३ जनाको स्थायी दरबन्दीमध्ये एक जनामात्रै चिकित्सक दरबन्दीमा कार्यरत छन् । छात्रवृत्ति र करार गरी ६ जना र अन्य चिकित्सकले सेवा दिइरहेका छन् । अस्पताल प्रमुख अर्जुन बुढाका अनुसार ६१ जना कुल दरबन्दी रहेको यस अस्पतालमा हाल करार सेवासहित ३१ जना कार्यरत छन् । 'अस्पतालमा विरामीको पाच बढ्दो छ, तर बाल रोग लगाएतका विषेशज्ञ डाक्टर छैनन्' उनले भने, 'दरबन्दी अनुसार स्टाफनर्स समेत नहुदाँ सेवा प्रवाहमा समस्या भएको छ ।'

उनका अनुसार अस्पतालमा इकोकार्डीयो ग्राफि र इन्डोसकपी उपकरण नहुदाँ समस्या भएको छ । बजेट अभावका कारण असपताल आफैले उपकरण किन्नसक्ने अवस्था छैन । प्रदेश तथा संघीय सरकारले उपकरण खरिदका लागि सहयोग गर्नुपर्ने देखिन्छ । हाल ५० सैयाको अस्पताल भवन निर्माण भइरहेको छ ।

सेवा दिन घुम्ती शिविर

डोल्पा जिल्ला अस्पतालले घुम्ती शिविर गरेर विरामीलाइ सेवा दिदै आएको छ । अस्पताल प्रमुख रत्नवीर सुनारका अनुसार भौगोलिक कठिनाइका कारण सजिलै अस्पताल पुग्न नसकेका विरामीलाइ अस्पतालले शिविर मार्फत सेवा दिने गरेको हो ।

'एक गाउँबाट अर्को गाउँ पुग्न ४-५ घण्टादेखि माथिल्लो डोल्पा आउजाउ गर्न एक दिन लाग्छ । त्यसैले सबै ठाउँमा सहज स्वास्थ्य सेवा दिन एकदम चुनौति छ' उनले भने, 'अस्पतालको पहुँचबाट कोही नछुटुन भनेर हामीले घुम्ती शिविर द्वारा विभिन्न पालिकामा सेवा दिने गरेका छौं ।'

अस्पतालमा नौ जना चिकित्सकको दरबन्दी रहेकोमा दुई जना मात्र कार्यरत छन् । अस्पतालमा एक जना करार र तीन जना छात्रवृत्तिका चिकित्सक छन् । चिकित्सक बाहेक सबैको दरबन्दी पूर्ण छ । बजार र अस्पताल जोड्ने पुल नहुँदा बजार बाट बिरामी आउन ३० मिनेट लाग्छ जुनकी पूल भएको खण्डमा २ मिनेटमा अस्पताल पुग्न सकिन्छ । हाल ५ जना मेडिकल अधिकृत, एउटा डेन्टल डाक्टर र एक जना एमडिजीपी डाक्टर कार्यरत छन् । अस्पतालमा आखाँ सम्बन्धी उपचार पनि हुन्छ जुन काम अप्थाल्मो असिस्टेन्टले गर्दछन् । यो अस्पतालमा आधारभूत उपचार र प्राथमिक सर्जरी (सिजरियन सेक्सन, एपेन्डिक्स, हर्निया, हाइड्रोसिल, ल्यापारोटोमी) जस्ता आकस्मिक सर्जरी हरू पनि हुन्छ । डोल्पामा बिशेष गरी दम, दमखोकी, न्यूमोनिया जस्ता स्वासप्रस्वास र पाठेघर सम्बन्धी समस्याका विरामी बढि आउँछन् ।

संघीयताको मारमा दैलेख जिल्ला अस्पताल

झण्डै आधा दशकअघिसम्म स्तरिय उपचारका लागि जिल्लाका सम्पन्नदेखि ग्रामीण भेगका नागरिकको रोजाईमा पर्थ्यो दैलेख अस्पताल । स-साना घाउचोटदेखि जटिल खालका रोगको उपचारका लागि ती नागरिक दैलेख अस्पतालमा पुग्थे । दैलेख जिल्ला सदरमुकामस्थित उक्त अस्पताल संघीयता कार्यान्वयनयता मारमा परेको छ । १५ शैया सञ्चालनको स्वीकृत पाएको स्वास्थ्य सेवा कार्यालय अर्न्तगत अस्पतालमा हाल स्थायी दरबन्दी अनुसारको डाक्टर छैनन् । संघीय सरकारबाट प्रदेश सरकारको मातहतमा आएपछि पर्याप्त बजेटको उचित व्यवस्था नहुँदा सेवा प्रवाहमा कठिनाई भएको छ । संघीय सरकारले प्रदेश सरकारलाई हस्तान्तरण गरेसँगै अस्पतालमा दरबन्दीअनुसार डाक्टर र स्वास्थ्यकर्मी छैनन् । बिरामीलाई वितरण गर्ने औषधिको अभाव छ । औषधी खरिदका लागि प्रर्याप्त बजेट समेत छैन् । सेवा सञ्चालनका लागि पर्याप्त जनशक्ति र रकम पठाउन प्रदेश सरकार गम्भिर बन्न सकेको छैन् । जनताको सेवासंग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने सुविधा सम्पन्न यस अस्पतालमा अहिले बेसहारा बन्नु परेको छ ।

यो अस्पतालमा दैलेखसहित छिमेकी जिल्ला कालिकोट, अछाम र जाजरकोटसम्मका बिरामी सेवा लिन आउँथे । पछिल्ला केहि समययता जिल्लामा रहेको अस्पताललाई तीनै तहको सरकारले पर्याप्त बजेट उपलब्ध गराउन नसक्दा अस्पतालको सेवा प्रवाह नै प्रभावित हुन पुगेको जानकारहरु बताउँछन् । विशेषज्ञ चिकित्सक, दरबन्दी अनुसारको स्वास्थ्यकर्मी र पर्याप्त बजेट नहुँदा अस्पतालको सेवा प्रवाह गुणस्तरिय हुन सकेको दैलेखका जीवराज रेग्मी बताउँछन् । उनले आम नागरिकको स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने जिल्लाकै ठूलो अस्पताललाई सरकारले विशेष प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने बताए । प्रदेश सरकार मातहत आएपछि अस्पतालले तीन महिना मात्रै धान्न सक्ने खर्च पाएको र व्यवस्थापनमा कठिनाइ भइरहेको अस्पताल स्रोतले जनाएको छ । 'अस्पतालमा १५ बेड सञ्चालनको स्वीकृत पाएको भएपनि हामीले ५५ बेडबाट स्वास्थ्य उपचार सेवा प्रवाह गरिरहेका छौं, स्वास्थ्य सेवा कार्यालयका निमित्त स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापक डा. धर्मराज रेग्मी भन्छन् 'सरकारले १५ बेड बराबरको लागि मात्रै बजेट पठाउँछ ।' अस्पताल संघीयताको मारमा परेको बताउँदै डा. रेग्मी भन्छन् 'अहिले सिमित बजेटले अस्पातलको स्वास्थ्य सेवा प्रवाहलाई धानेका छौं ।

दरबन्दी ६१, पदपुर्ती ३८ मात्रै

स्वास्थ्य सेवा कार्यालय/दैलेख अस्पतालमा विशेषज्ञ चिकित्सक, मेडिकल अधिकृत, अन्य स्वास्थ्यकर्मी लगाएत ६१ जनाको दरबन्दी छ । तर, हाल ३८ जनाको मात्रै पदपुर्ती भएको अस्पताल स्रोतले जनाएको छ । अस्पतालका जनस्वास्थ्य निरीक्षक तथा सूचना अधिकारी नन्दलाल जैसीले कार्यालय प्रशासन र अस्पतालसहित ३८ जनाको मात्रै पदपुर्ती भएको बताए । अस्पतालमा विशेषज्ञ डाक्टर, मेडिकल अधिकृत र डेन्टल सर्जनसहित १४ जना डाक्टरको स्थायी दरबन्दी छ । तर, स्थायी दरबन्दी अनुसार पदपुर्ती हुन भने सकेको छैन् । अस्पतालमा सात जना विशेषज्ञ डाक्टरको स्थायी दरबन्दी छ । हाल दुई जना विशेषज्ञ डाक्टरहरु कार्यरत छन् । त्यो पनि काजमा । संघ अन्तर्गत दरबन्दी रहेका निमित्त स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापकसमेत रहेका स्त्री रोग विशेषज्ञ डा. धर्मराज रेग्मीसहित दुई जना विशेषज्ञ चिकित्सक हाल दैलेख अस्पतालमा काजमा कार्यरत छन् ।

पाँच जना मेडिकल अधिकृतको स्थायी दरबन्दी समेत रिक्त छ । हाल चार जना केडिकल अधिकृतहरु करार सेवामा अस्पतालमा कार्यरत रहेको सूचना अधिकारी जैसीले बताए । यस्तै अस्पतालमा छात्रबृति करारमा चार जना र एक जना डेन्टल सर्जन करारमा कार्यरत छन् । ८ जना स्टाफ नर्सको दरबन्दी रहेको अस्पतालमा तीन वटा दरबन्दी पदपुर्ती हुन सकेको छैन् ।

बाँकी ६ पेजमा

घटना दर्ता सम्बन्धीको सूचना !

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय निकायमा गई जन्म दर्ता गरौं । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य व्यक्तिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिन सक्छन् । जन्म, मृत्यु, बसाईसराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गर्दा व्यक्ति आफू मात्र बसाई सरी गए व्यक्तिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्य व्यक्तिले दर्ता गर्नुपर्छ ।

स्वास्थ्य सन्देश

डेंगी रोगबाट कसरी बच्ने ?

लामखुट्टेको टोकाईबाट हुने डेंगु रोगका बिरामीहरू नेपालमा केही समय यता बढिरहेकाले निम्न रोकथामका उपायहरू अपनाउनु हुन अनुरोध गरिन्छ ।

पुरा बाहुला भएको लुगा लगाउने, झुल भित्र मात्र सुत्ने, घरको झ्याल ढोकामा लामखुट्टे नछिर्ने जाली हाल्ने, घर, कार्यालय, विद्यालय वा सार्वजनिक क्षेत्रमा पानी जम्न नदिने, पानी जम्ने भाडालाई लामखुट्टे छिर्न नसक्ने गरि छोप्ने ।

शुभ–कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

मोहन माया भण्डारी (ढकाल) (नगर प्रमुख)
निलकण्ठ खनाल (नगर उप-प्रमुख)
कृष्ण बहादुर जैसी (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)
दिनेश खत्री (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १)
गज बहादुर बुढा (वडाअध्यक्ष, वडा नं. २)
बिनोद सिंह विष्ट (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ३)
शेर बहादुर केसी (वडाअध्यक्ष, वडा नं. ४)
लोक बहादुर शाही (वडा अध्यक्ष वडा नं. ५)
जनक बहादुर रावल (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६)
ध्रुव कुमार चपाईं (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ७)
टिकाराम शर्मा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ८)
ऋषि गिरी (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ९)
डिल बहादुर रखाल (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १०)
खिमलाल देवकोटा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ११)
चुडामणी चपाईं (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १२)
दिपेन्द्र राज कोईराला (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १३)
देव बहादुर रोकाय (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १४)
कृष्ण बहादुर थापा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १५)
डण्ड बहादुर विश्वकर्मा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १६)

वीरेन्द्रनगर नगरपालिका, सुर्खेत परिवार

अधुरै खानेपानी आयोजना चर्चा बढी, काम न्यून

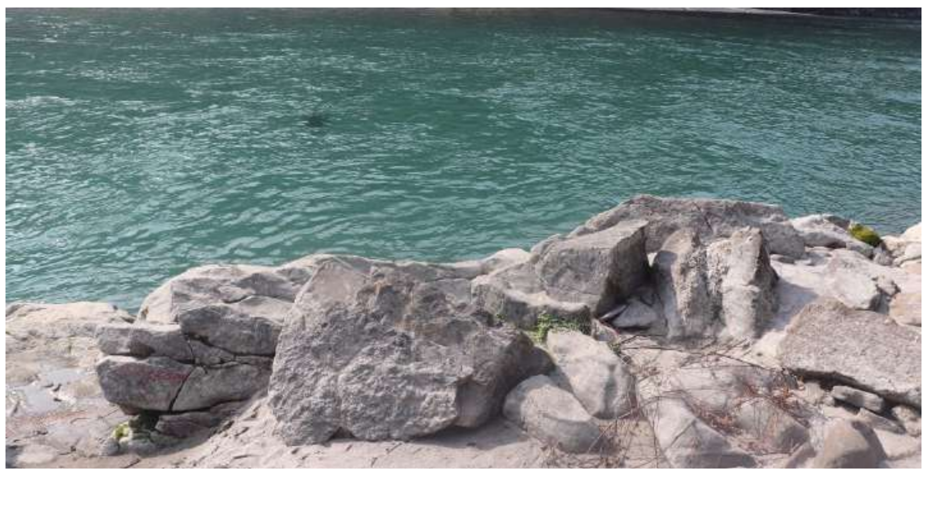

◣युग संवाददाता
सुर्खेत, १ बैशाख ।

कर्णाली प्रदेशका दुई बहुचर्चीत खानेपानी आयोजना अँझै निर्माण हुन सकेका छैनन् । हिमाली क्षेत्रको सबैभन्दा ठूलो जुम्लाको धौलिगाड खानेपानी आयोजना र सुर्खेतको भेरी लिफ्टिङ खानेपानी परियोजना अँझै निर्माण हुन नसकेका हुन् । धौलिगाड खानेपानी आयोजनाको काम सुरु भएको १४ वर्ष बित्यो । भने भेरी लिफ्टिङ खानेपानी परियोजना सुरु भएको ६ वर्ष बित्यो । तर निकै चर्चामा रहेका यी दुई खानेपानी आयोजना सम्पन्न हुन अँझै कति समय लाग्ने हो ? पत्तो छैन ।

निर्वाचनमा मतदाता रिझाउन नेताहरुको चुनावी नारा समेत बन्ने गरेका यी दुई आयोजना निर्माणको काम भने कछुवाको गतिमा छ । पछिल्लो समय काकाकुल बनेको सुर्खेत उपत्यका र जुम्ला उपत्यकामा खानेपानी पुर्‍याउन यी दुई आयोजना बाहेक विकल्प पनि छैन । तर आयोजना निर्माणको सुस्त गतिले नागरिकहरु आजित बनेका छन् ।

बहुचर्चीत धौलिगाड र भेरी लिफ्टिङ खानेपानी आयोजनामा प्रयाप्त बजेट हुदाँहुदै कार्यान्वयन गर्न नसक्नु सम्बन्धित पक्षको कमजोरी हो । अबको दुई वर्षभित्र धौलिगाड खानेपानी आयोजना सम्पन्न गर्ने लक्ष्य छ । भने भेरी लिफ्टिङ खानेपानी परियोजना पनि कार्यान्वयन प्रक्रियामा आएकोले आगामी तीन वर्षभित्र वीरेन्द्रनगरमा पानी पुर्‍याउने लक्ष्य छ ।

कागजी प्रक्रियामै ढिलाइ

सन् २०१८ बाट सुरु भएको भेरी लिफ्टिङ खानेपानी परियोजना निर्माणको काम सुरु गर्न कागजी प्रक्रियामै ढिलाइ भएको छ । वीरेन्द्रनगर नगरपालिकाको 'ड्रिम प्रोजेक्ट'का रूपमा रहेको यो परियोजनाको विस्तृत प्रतिवेदन तयारीमा ढिलाइ, पुनः डिजाइन, आवश्यक कार्यविधि निर्माण लगाएतका प्रक्रियामै ढिलाइ भएको हो ।

समयमै कानुनी प्रक्रिया पूरा गर्न नसक्दा काम अघि बढ्न नसकेको यो परियोजना अब कार्यान्वयन हुने आशा पलाएको छ । खानेपानी परियोजना निर्माणका लागि पहिलो चरणको काम सुरु गर्न ठेक्का सम्झौता प्रक्रिया अघि बढेको छ । पहिलो चरणको कामका लागि स्वदेशी तथा विदेश गरी १२ कम्पनीले ठेक्का प्रस्ताव पेश गरेका थिए ।

यही बैशाख ६ गतेपछि ठेक्का सम्झौता गरी काम सुरु गर्ने तयारी रहेको नगरपालिकाले जनाएको छ । पहिलो चरणको कामपछि तीन वर्षभित्र लिफ्टिङमार्फत् भेरी नदीको पानी वीरेन्द्रनगर पुऱ्याएर वितरण सुरु गर्ने तयारी छ । खानोपानी परियोजना निर्माण कम्पनीले सन् २०२८ मा काम सकेर वीरेन्द्रनगर नगरपालिकालाई हस्तान्तरण गर्नेछ । नगरपालिकामा आगामी ३० वर्षसम्म वृद्धि हुन सक्ने सम्भावित जनसंख्यालाई लक्षित गरी दीर्घकालीन खानेपानीको सहज आपूर्ति गर्ने उद्देश्यसहित परियोजनाको काम अघि बढाइएको हो ।

हाल वीरेन्द्रनगरमा बढ्दो जनघनत्वका कारण दैनिक तीन सय २० लिटर प्रतिसेकेण्ड पानीको माग छ । तर सुर्खेत उपत्यका खानेपानी उपभोक्ता संस्थाले प्रतिसेकेण्ड एक सय ५३ लिटर खानेपानी वितरण गर्दै आएको छ । हाल २० हजार घरधुरीलाई खानेपानी वितरण गर्दै आएको भए पनि १८ हजार बढी घरधुरी खानेपानीको पहुँचमा बाहिर छन् ।

यसअघि परियोजनाको मुख्य लगानीकर्ता विश्व बैंकको टोली समेत आयोजनास्थलमा पुगेर अवलोकन गरी फर्किसकेको छ । यो परियोजनालाई सफल बनाउन तीनै तहका सरकारबीच समन्वय र सहकार्य आवश्यक छ । यता वीरेन्द्रनगर नगरपालिकाकी प्रमुख मोहनमाया ढकालले परियोजना निर्माणका क्रममा रहेका चुनौतीलाई अवसरका रूपमा लिँदै नगरवासीलाई आगामी तीन वर्षमा भेरीको पानी खुवाएरै छाड्ने दावी गरेकी छन् । उनका अनुसार हाल परियोजना कार्यान्वयन गर्ने क्रममा आउन सक्ने कानुनी अड्चन, प्राविधिक तयारी तथा परियोजनालाई आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्तिसहितको कार्यालय स्थापना लगायतका प्रक्रिया पूरा भएको छ ।

परियोजना कार्यान्वयनका लागि संघीय खानेपानी मन्त्रालयले विश्व बैंकको ऋण सहयोगमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझेदारीमा एक सय मिलियन अमेरिकी डलर लागतमा भेरी नदीको पानी लिफ्टिङ प्रविधिबाट वीरेन्द्रनगरमा ल्याइनेछ । जसअनुसार संघीय सरकारले ८० प्रतिशत र प्रदेश सरकार, सम्बन्धित स्थानीय तहले २० प्रतिशत लगानी जुटाउनुपर्ने हुन्छ ।

सोहीअनुसार कर्णाली प्रदेश सरकार र वीरेन्द्रनगर नगरपालिकाले 'म्युचुअल फण्ड' अन्तर्गत प्रदेशले चालु आर्थिक वर्ष पाँच करोड रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ भने नगरपालिकाले आयोजना स्थलसम्म पहुँचमार्ग विस्तार तथा आवश्यक पूर्वाधार निर्माणका लागि ५० लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।

आयोजनाको पहिलो चरणका काममा पानीको बहाव डाइभर्ट गरी नदी सतहदेखि करिब सात मिटर गहिरा दुईवटा इन्टेक निर्माण गरिनेछ । त्यसपछि इन्टेकदेखि करिब चार सय मिटर दूरीमा पानी प्रशोधन प्रणाली निर्माण, पाइपलाइन विस्तारसँगै अमृतडाँडामा रिजर्भ ट्यांकी निर्माण हुनेछन् । जसमा पहिलो चरणकै काममा ट्यांकीदेखि वीरेन्द्रनगरसम्म मुख्य पानी प्रसारण लाइन वितार हुनेछ ।

दोस्रो चरणमा वीरेन्द्रनगर उपत्यकामा पर्ने रत्न राजमार्ग र सुर्खेत-जुम्ला सडकको दुवैतर्फ प्रसारण लाइन विस्तार गर्ने योजना छ । वितरण प्रणाली तथा डिस्ट्रिक मिटर्ड एरिया (डिएमए) को बाँकी काम हुनेछ । पहिलो र दोस्रो चरणका लागि करिब तीन-तीन अर्ब लागत लाग्ने प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ । त्यसपछि सम्पूर्ण प्राविधिक काम सम्पन्न गर्दै निर्माण कम्पनीले परियोजना वीरेन्द्रनगर नगरपालिकालाई हस्तान्तरण गर्नेछ ।

१४ वर्षपछि निर्माणले गति लियो

जुम्लामा निर्माणाधीन राष्ट्रिय महत्वको बृहत् धौलिगाड खानेपानी आयोजनाको दुई चरणको काम एकैसाथ सुरु भएको छ । २०६६ सालदेखि यो आयोजनाको निर्माण सुरु भएको थियो । तर बीचमा बजेट अभावसँगै नागरिकको निष्क्रियताले आयोजना अलपत्र पऱ्यो । पछिल्लो समय आयोजनाले गति लिँदा लाभान्वित जुम्लाका समुदाय उत्साहित भएका हुन् । धौलिगाड पानीको मुहान चार हजार मिटर उचाइमा छ ।

दुवै चरणको काम द्रुत गतिमा निर्माण भइरहेको संघीय खानेपानी तथा ढल निकास आयोजनाको कार्यालयले जनाएको छ । कार्यालयका अनुसार पहिलो चरणमा मुहानदेखि ट्यांकीसम्म लाइन विस्तार, मुहानसम्म सडक निर्माण, मुहान संरक्षण, निर्माण सामाग्री ढुवानी, आरसीसी पानी भण्डारण गर्ने विभिन्न ट्यांकीहरु निर्माण लगाएतका काम जारी छन् । भने दोस्रो प्याकेजमा पाइपलाइनदेखि धाराको काम पनि धमाधम भइरहेका छन् । कुल एक अर्ब २६ करोड आठ लाख रुपैयाँ लागतमा निर्माण भइरहेको आयोजनाको पछिल्लो भौतिक प्रगति सन्तोषजनक रहेको आयोजना प्रमुख दिपेन्द्र भट्टले बताए । उनका अनुसार पहिलो चरणको भौतिक प्रगति ९.७५ प्रतिशत भएको छ भने दोस्रो चरणको कामको लक्ष्य ४ प्रतिशत रहेकोमा १७ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ ।

दोस्रो चरणमा पाइपलाइनदेखि धाराको काम ३७ करोड ७० लाख ५ हजार बढी लागतमा भइरहेको छ । यो आयोजना निर्माण भएमा जुम्लाको तातोपानी गाउँपालिकाका ६ वटा वडा, चन्दननाथ नगरपालिकाका १० वटा वडा र गुठिचौर गाउँपालिकाका ३ वटा वडा गरी १९ वडाका ४४ हजार एक ६३ नागरिक लाभान्वित हुनेछन् । आयोजना अन्तर्गत आठ हजार ६ सय ९५ वटा धारा निर्माण हुनेछन् । जसमा तातोपानीका १ देखि ६ नम्बर वडाका दुई हजार ७ सय बढी घरधुरीले प्रत्यक्ष लाभ लिनेछन् । मुख्य पाइप लाइनको लम्बाइ ६९ किलोमिटर रहनेछ भने वितरण शाखा पाइप लाइनको लम्बाइ दुई सय किलोमिटर रहनेछ । पानी महसुल प्रतिघरधुरी न्यूनतम मासिक ५५ रुपैयाँ लाग्नेछ । जुम्ला सदरमुकाम खलंगादेखि १५ किलोमिटर दूरीमा रहेको पानीको मुहानबाट प्रतिसेकेन्ड ५५ लिटर पानी ल्याउने गरी स्टमेट गरिएको छ । ३८ लाख ४५ हजार ६९९ लिटर पानी प्रतिदिन घरायसी खपत र तीन लाख ८४ हजार ५६९ लिटर प्रतिदिन संस्थागत खपत हुनेछ ।

आरसीसी पानी भण्डारण गर्ने ट्यांकी १३ वटा, पानी वितरण गर्ने ट्यांकी ९ वटा, क्लोरिनेसन प्रणाली १३ वटा र प्रेसर घटाउने ट्यांकी १७ वटा बन्ने छन् । यस्तै भल्व राख्ने संरचना पानी वितरण गर्ने ट्यांकी, भण्डारण गर्ने ट्यांकी र पाइपभित्रको फोहोर फाल्ने, बढी भएको पानी फाल्ने गरेर ६२ वटा ट्यांकी बन्ने छन् । हावा फाल्ने र पाइपभित्रको लेदो फोहोर फाल्ने संरचना ३० वटा निर्माण गरिनेछ ।

संघीयताको...

अस्पतालमा दुई जना ल्याव टेक्निसियनको दरबन्दी खाली छ । एक जना ल्याव टेक्निसियन करारमा कार्यरत रहेको सूचना अधिकारी जैसीले बताए । 'अस्पतालमा कायम स्थायी दरबन्दी अनुसार चिकित्सक, मेडिकल अधिकृत लगाएत स्वास्थ्यकर्मीको पदपुर्ती भएको छैनृ, यहाँ कार्यरत अधिकाँश चिकित्सक र मेडिकल अधिकृतहरु कोही काजमा त कोही करार र छात्रबृति करारमा कार्यरत हुनुहुन्छ,' जैसीले भने ।

औषधी किन्न बजेट अभाव कायमै

अस्पतालमा औषधी खरिद गर्ने बजेट समेत अभाव हुँदै आएको छ । अस्पतालका सूचना अधिकारी नन्दलाल जैसी भन्छन् 'औषधी खरिद गर्न बार्षिक रुपमा जम्माजम्मी १५ लाख रुपैयाँ बजेट आउँछ, त्यति बजेटले औषधी खरिद गर्न पुग्दैन्, आन्तरित स्रोतबाट औषधी खरिद गर्नुपर्ने बाध्यता छ,' उनले भने । दैलेखका ११ वटै स्थानीय तहका नागरिकहरु उपचारका लागि दैलेख अस्पतालमा आउँछन् तर स्थानीय तहहरुले अस्पताललाई कुनै पनि सहयोग नगरेको जैसीको भनाई छ । 'गाउँपालिका र नगरपालिकामा औषधी खरिदका लागि वर्षेनी लाखौँ बजेट विनियोजन भएको हुन्छ, दैलेख जिल्ला अस्पतालमा सबै स्थानीय तहका नागरिकहरु उपचारका लागि आउनुहुन्छ, सबै पालिकाले अस्पताललाई केहि स्रोत उपलब्ध गराउनुपर्ने हो तर त्यसो हुन सकेको छैनृ,' उनले भने । संघबाट प्रदेश सरकारको मातहतमा आएपछि अस्पताल बेसाहारा जस्तै बनेको उनको भनाई छ । 'प्रदेश सरकारबाट आएको बजेटले धान्दैन्, स्थानीय तहहरुले वास्ता नै गर्दैनन्,' उनले भने । सिमित स्रोत साधनका बाबजुत अस्पतालले गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा प्रदान हरप्रयास गरिरहेको जैसी बताउँछन् ।

अक्सिजन प्लान्ट बिग्रियो

अस्पतालमा २०७८ कात्तिकमा अक्सिजन प्लान्ट जडान गरिएको थियो । जिल्लाकै ठूलो अस्पताल दैलेख जिल्ला अस्पतालमा अक्सिजन पलान्ट जडान गरि सञ्चालनमा ल्याईएको थियो । अक्सिजन पलान्ट जडान भई सञ्चालनमा आएसँगै उत्पादन समेत थालिएको थियो । अक्सिजन पलान्ट जडान भई उत्पादन सुरुभएसँगै दैलेख अस्पताल, दुल्लु अस्पताल लगाएत स्थानीय तह मातहतका अस्पतालहरुमा अक्सिजन अभावको समस्या समाधान हुने अपेक्षा गरिएको थियो । तर, हाल उक्त अक्सिजन प्लान्ट बिग्रिएर थन्किएको छ । अस्पतालका सूचना अधिकारी जैसीले अक्सिजन प्लान्ट बिग्रीएको बताए ।

'अक्सिजन प्लान्ट बिग्रिएको छ, बिग्रिएको अक्सिजन प्लान्ट मर्मत गर्न चिनबाट मान्छे बोलाएका थियौँ, उहाँले हेरेर जानुभयो, चिनबाटै बिग्रिएको सामान ल्याउनुपर्ने छ,' उनले भने । चिनबाट सामान ल्याउनुपर्ने भएकाले कहिलेसम्म बनिसक्छ भन्ने यकिन नभएको जैसीले बताए । अस्पतालमा जडान भएको अक्सिजन पलान्टको शुद्धता ९० प्रतिशतसम्म रहेको बताईको छ । यसमा जडान भएको बुस्टरले प्रतिदिन ४० लिटर क्षमताका ४० वटा सिलिन्डर भर्न सक्छ । तत्कालिन समयमा ७५ लाख रुपैयाँको लागतमा अक्सिजन पलान्ट जडान भएको थियो । अस्पतालले टेक्डर प्रक्रियामार्फत अक्सिजन प्लान्ट खरिद गरेको थियो । कोरोनाको दोस्रो लहरको बेला अक्सिजनका लागि नेपालगंजसम्म धाउनुपर्ने अवस्था आएपछि अक्सिजन पलान्ट राख्नका लागि पहल थालिएको थियो ।

अस्पतालको भवनको भौतिक प्रगति ५० प्रतिशत

सरकारले दैलेख अस्पताललाई १५ शैयाको अस्पतालको रुपमा स्वीकृत गरेको छ । तर, अस्पतालले झण्डै ५५ शैयाबाट सेवा प्रवाह गरिरहेको छ । पुराना र जीर्ण भवनबाट जसोतसो ५५ शैयासम्मको सेवा प्रवाह गरिरहेको अस्पताल प्रशासनले जनाएको छ । अस्पतालमा सुविधा सम्पन्न भवनको वर्षौंदेखि अभाव रहँदै आएको छ । हाल भने अस्पतालका लागि नयाँ सुविधा सम्पन्न अस्पताल भवन निर्माणाधिन अवस्थामा छ । अस्पताल भवन निर्माणको काम ५० प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको निमित्त स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापक डा. धर्मराज रेग्मीले बताए ।

कर्णाली प्रदेश सरकारको सामाजिक विकास मन्त्रालय अन्तर्गत दैलेख जिल्ला अस्पतालको भवन निर्माण आयोजना कार्यान्वयन भएको हो । भवन निर्माणको जिम्मा कालिकोटको श्री प्रेरा/क्याराभान/सुपर स्टार जेभीले पाएको छ । २०७८ जेठ १० मा भवन निर्माण आयोजना सम्झौता भएको थियो । भवन निर्माणको जिम्मा पाएको ठेकेदार कम्पनीले आगामी जेठ ३० गते निर्माण सकिसक्नुपर्ने समयसिमा तोकिएको छ । भवन निर्माणका लागि कुल २७ करोड २८ लाख ५२ हजार तीन सय ५३ रुपैयाँ लागत अनुमान स्वीकृत भएको थियो । ठेक्का प्रक्रियामार्फत निर्माणको जिम्मा पाएको कम्पनीले घटेर १८ करोड, २३ लाख, ९९ हजार तीन सय ८१ रुपैयाँमा ठेक्का सम्झौता गरेको छ ।

शुभ-कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

घटना दर्ता सम्बन्धीको सूचना !

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय निकायमा गई जन्म दर्ता गरौं । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य व्यक्तिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिन सक्छन् ।
जन्म, मृत्यु, बसाईसराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गर्दा व्यक्ति आफू मात्र बसाई सरी गए व्यक्तिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्य व्यक्तिले दर्ता गर्नुपर्छ ।

स्वास्थ्य सन्देश

डेंगी रोगबाट कसरी बच्ने ?
लामखुट्टेको टोकाईबाट हुने डेंगु रोगका बिरामीहरू नेपालमा केही समय यता बढिरहेकाले निम्न रोकथामका उपायहरू अपनाउनु हुन अनुरोध गरिन्छ । पुरा बाहुला भएको लुगा लगाउने, झुल भित्र मात्र सुत्ने, घरको झ्याल ढोकामा लामखुट्टे नछिर्ने जाली हाल्ने, घर, कार्यालय, विद्यालय वा सार्वजनिक क्षेत्रमा पानी जम्न नदिने, पानी जम्ने भाडालाई लामखुट्टे छिर्न नसक्ने गरि छोप्ने ।

चन्द्र प्रकाश घर्ती (नगर प्रमुख)
सिता जैसी (नगर उप-प्रमुख)
दिपक राना (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १)
भिम बहादुर कार्की (वडाअध्यक्ष, वडा नं. २)
लिला बहादुर शाह (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ३)
बसन्त प्रसाद शर्मा (वडाअध्यक्ष, वडा नं. ४)
लाल बहादुर चन्द (वडा अध्यक्ष वडा नं. ५)
शसिराम बुढा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६)
दिप बहादुर शाही (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ७)
बिर बहादुर शाही (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ८)
हिरा प्रसाद शर्मा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ९)
दल बहादुर राना (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १०)
लक्ष्मी प्रसाद जैसी (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ११)
भत्त बहादुर मल्ल (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १२)
यज्ञ बहादुर बटाला (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १३)

भेरी नगरपालिका, जाजरकोट, परिवार

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह

२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईंसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

भैरवी गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

देवि भण्डारी उपाध्यक्ष
रिता कुमारी शाही अध्यक्ष

भैरवी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
भैरीकालिकाथुम, दैलेख, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

शिवालय गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

गिता शाही उपाध्यक्ष
शेर बहादुर शाही अध्यक्ष

शिवालय गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
जाजरकोट, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

दशकदेखि कम्पनीको झोलामा तिला नदी

◣युग संवाददाता
सुर्खेत, १ बैशाख ।

कर्णालीको जलविद्युतको संम्भावनाका क्षेत्र रहेको तिला-१ र २ विद्युत निर्माण कम्पनी एसी पावरले १३ वर्षदेखि खोला झोलामा राखेर बसेको छ । निर्माणको जिम्मा पाएको एसी पावर कम्पनीले २०६७ साल चैतमा सरकारसँग निर्माणको सम्झौता गरेको थियो । सम्झौता गरेको १३ वर्ष पुग्दासमेत तिला कर्णाली जलविद्युत् आयोजना अझैसम्म कम्पनीकै कब्जामा रहेको हो । न उसले लगानी जुटाउन सकेको छ न आफै बनाउने जमर्को गरेको छ ।

कम्पनीले चार सय ४० मेघावाटको तिला-१ र चार सय ४० मेघावाट तिला-२ को गरी जम्मा आठ सय ८० मेगावाटको विद्युत उत्पादन गर्ने सम्झौता भएको थियो । तिला-१ को आयोजना कालिकोटको तिलागुफा ५ धनाडामा र तिला-२ खाँडाचक्र नगरपालिका ६ सेराबाडामा बाँध बन्ने आयोजनाको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डीपीआर) मा उल्लेख छ । आयोजनालाई वित्तीय व्यवस्थापन (फाइनान्सियल क्लोजर) का लागि दिइएको पछिल्लो म्याद २०७८ मै सकिएको थियो ।

लगानी जुटाउने म्याद सकिएको वर्षौं बितिसक्दासम्म पनि काम सुरु गर्न सकेको छैन । राजनीतिक दाउपेचमा परेको यो धन्नै नौ सय मेगावाटको आयोजना स्वदेशी कम्पनी र भारतीय कम्पनीले निर्माण गर्न परियोजना विकास सम्झौता पनि भइसकेको छ ।

लगानी जुटाउन हारगुहार

बर्षौंदेखि लगानी खोज्दै हिँडेको एसिपावर कम्पनी फेरी जिल्लामा फर्केको छैन । निर्माणको म्याद थप्दै लगानी खोज्दै गरेको कम्पनीले अहिले भारतीय कम्पनी जिएमआरसँग लगानी गरिदिन गुहार माग्दै आएको छ । ट्रान्समिटर लाइन नबन्दा अहिलेसम्म निर्माणको काम अगाडि बढाउन नसिकिएको एसिपावर कम्पनीका प्रमुख हरिचन्द्र शाहले बताए । 'निर्माणको जिम्मा पाएको लामो समय भए पनि सरकारसँग आधिकारिक लाइसेन्स पाएका थिएनौं ।', उनले भने, 'अब पायौं फागुनदेखि काम अगाडि बढाउने छौं ।'

निर्माणको जिम्मा पाए पनि केही प्राविधिक र आर्थिक चुनौतीका कारण रोकिएको उनले बताए । 'हामी लगानीको लागि भारतीय कम्पनी जिएमआरसँग सम्झौता गर्दैछौं ।' उनले भने, 'अब काम अगाडि बढ्छ ।' स्वदेशी कम्पनीले लगानी गर्न नसकी भारतीय कम्पनी जिएमआरको भरमा पर्दा तिला कर्णाली जलविद्युत् आयोजना अलपत्र अवस्थामा परेको जिल्ला समन्वय समिति कालिकोटका प्रमुख धनजीत शाहीले बताए । 'यस विषयमा सहमति र सम्झैता अनुरूप यसै कम्पनीले काम अगाडि बढाउनु पर्छ ।

अब म्याद थप्नु हुँदैन काम नगर्ने भए अर्को कम्पनीलाई गर्न दिनुपर्छ ।' उनले भने, 'स्वदेशी कम्पनी एसिपावरले १३ वर्षदेखि तिला एक र तिला २ जलविद्युत् आयोजना आफूले काम गरेको छैन, न अरूलाई काम गर्न दिएको छ । वर्षौंदेखि झोलामा खोला बोकेर हिँड्न पाइँदैन ।'

मुआब्जा सहमति बिनै नौ मिटर सुरुङ खनिसकेको तिला जलविद्युत आयोजना प्रभावित क्षेत्रका स्थानीय वासिन्दाहरुसँग सहमतिनै नलिई आयोजनाले नौ मिटर सुरुङ खनिसकेको छ । परीक्षणको लागि खनिएको सुरुङ पास भइसकेको पनि छ । सुरुङ खनेको १० वर्ष हुँदासमेत अहिलेसम्म यो क्षेत्रमा कम्पनी पुगेको छैन ।

प्रभावित क्षेत्रका वासिन्दाहरुसँग मुआब्जाको मूल्य निर्धाण नै नगरी नौ मिटर सुरुङ खनिसकेको कम्पनी अहिले सम्पर्कमा छैन । २०६७ को चैतमा भएको परियोजना विकास सम्झौता (पीडीए) मा तिला कर्णालीको वित्तीय व्यवस्थापन पाँच वर्षभित्रै (२०७३ असोजसम्म) टुंग्याउने उल्लेख थियो ।

कम्पनीलाई चेतवानी

तिला कर्णाली जलविद्युत् आयोजनाको काम नभएको भन्दै आयोजना प्रभावित क्षेत्र कालिकोटका स्थानीयले आयोजना निर्माण नगर्ने भए आयोजना छोड्न निर्माण कम्पनीलाई चेतावनी दिएका छन् । आयोजना प्रभावित नागरिकले कि आयोजना निर्माण हुनुपर्ने कि त जीएमआरले छोड्नुपर्ने भन्दै विरोध गरेका हुन् । माथिल्लो कर्णाली र तिला जलविद्युत् आयोजना निर्माण गर्न भारतीय कम्पनी जिएमआरलाई दिन नहुने भन्दै लामो समयदेखि नेपाल मजदुर किसान पार्टीले विरोध गरिरहेको छ ।

विकासको मेरुदण्ड 'कर्णाली राजमार्ग'

स्तरोन्नतिमा सँधै उपेक्षा

◣हिक्मतबहादुर नेपाली
दैलेख, १ बैशाख ।

सुर्खेतबाट जुम्ला जोड्ने सडक हो, कर्णाली राजमार्ग । प्रदेश राजधानी वीरेन्द्रनगरबाट दैलेख, कालिकोट हुँदै कर्णाली नदिको किनारै किनार भएर जुम्ला पुग्ने मार्ग अर्थात कर्णाली राजमार्ग । यो राजमार्ग कर्णालीको प्रमुख पर्यटकीयस्थल रारा जोड्ने प्रमुख मार्ग समेत हो । यो राजमार्गलाई कर्णाली विकासको मेरुदण्ड समेत मानिएको छ । राजमार्ग सञ्चालनमा आएयता सानादेखि भयानक दुर्घटनाहरु भएका छन् । दुर्घटनाको क्रम अहिले पनि रोकिएको छैन् । तरपनि सरकारले यो सडकको स्तरोन्नतिका लागि आवश्यक बजेट दिने गरेको छैन । टालटुलका लागि फाट्ट-फुट्ट बजेट आउने गरेपनि समर्ग राजमार्ग विकासका लागि पर्याप्त बजेट नआउँदा सवारी दुर्घटनाहरु दिनप्रतिदिन बढीरहेका छन् ।

कर्णाली राजमार्गमा भएको सानादेखि ठूला दुर्घटनाका घटना थुप्रै छन् । घटना २०६३ चैत्रको हो । कालिकोटको हुल्मदेखि सुर्खेतका लागि प्रस्थान गरेको बस आफ्नै गतिमा हुईकिरहेको थियो । बसमा साहु, चालक र सहचालकबाहेक ४७ यात्रु थिए । दैलेखको आठबीस नगरपालिकाको किटुबाट अघि बढ्न नपाउँदै यात्रुबाहक बसको टायरले सडकको लिक छोड्यो । बस कर्णाली नदिमा खस्यो । आ-आफ्नै सपना बोकेर यात्रारत यात्रुहरुको सपना त्यहि टुंगियो । उक्त दुर्घटनामा ४२ जनाले ज्यान गुमाए । जो कर्णाली राजमार्ग सञ्चालनमा आएयताको सबै भन्दा ठूलो र भयानक दुर्घटना थियो । त्यो कहालीलाग्दो दुर्घटनापछि राजमार्गमा यात्रा गर्ने जो कोहीलाई झस्काउँछ ।

कर्णाली राजमार्गमा दुर्घटनाको क्रम यतिमै सिमित रहेन् । यात्रुबाहक सवारी साधन दुर्घटना हुने क्रम बढिरहेको छ । २०६८ मंसिरमा कालीकोटको सेराबाडामा भएको दुर्घटनामा २८ जना यात्रुले ज्यान गुमाए । २०७१ मा जुम्लाको रारालिहीमा बस दुर्घटना हुँदा १८ जनाको ज्यान गयो । त्यसबीचमा भएका दुर्घटनामा जुम्लाको गाडगडेनीमा १३, दैलेखको खिड्कीमा १४ र सुर्खेतको कल्याणकाधमा १५ को मृत्यु भएको थियो । नेपालगञ्जबाट सुर्खेत हुँदै मुगुको सदरमुकाम गमगढी जाँदै गरेको भे १ ख ३१६७ नम्बरको बस मुगुको छायानाथ रारा नगरपालिका-७ पिनाटप्ने खोलामा दुर्घटना हुँदा ३३ जनाको मृत्यु भएको थियो । कर्णाली राजमार्गमा पुःन बस दुर्घटना भयो । कालीकोटबाट सुर्खेत जाँदै गरेको बस दुर्घटनामा ४ जनाले ज्यान गुमाए । म १ ख ६६० नम्बरको बस दैलेखको आठबीस नगरपालिका-२ सिस्नेस्थित कर्णाली राजमार्गमा दुर्घटना परेको थियो । यी राजमार्ग सञ्चालनमा आएपछि भएका केहि ठूला दुर्घटना हुन् । स-साना दुर्घटनाहरु दैनिक जसो भईनै रहन्छन् । यो राजमार्गमा भएका दुर्घटनामा अहिलेसम्म सयौं कर्णाली बासीले ज्यान गुमाईसकेका छन् ।

दैलेखका बिमल बोहोराले राजमार्गमा यात्रुहरु कष्टपूर्ण यात्रा गर्न बाध्य भएको बताए । 'दुर्घटनाको जोखिम उच्च छ, राजमार्ग भनेर तोकिएपनि सडकको अवस्था बेहाल छ,' उनले भने 'सडकको अवस्था दयनीय हुनुमा राजनीतिक नेतृत्वको कमजोरी छ, पद र कुर्चीकै लागि लडाई गरिरहेका नेताहरु गरिब र विपन्न नागरिकको दुःख कल्यै बुझ्नेनन् ।' 'कालोपत्र गरिएका सडक पनि एक वर्षमै भत्किने गरेको उनको भनाई छ । साँघुरो र अप्ठ्यारो सडक, क्षमताभन्दा बढी यात्रु, पुराना गाडी, ट्राफिक नियमको बेवास्ताले बढी दुर्घटना हुने गरेको कर्णाली राजमार्गमा पर्ने आठबीस नगरपालिका-४ राकमकर्णालीका युवा अर्जुन शाही बताउँछन् । 'यसैपछि कर्णाली राजमार्गको भूगोग कठिन छ, त्यसमाथी सडक साँधुरो छ, मोडहरु धेरै छन्, त्यसले दुर्घटनाको जोखिम बढि छ,' शाहीले भने । साँधुरो बाटो, घुम्ती बढि, चालकको लापरबाही, साँधुरो सडकमा तिब्र गति र उछिन्ने प्रवृति, क्षमता भन्दा बढि यात्रु, पुरानो गाडी, नियमित गाडी मर्मत र ट्राफिक प्रहरीको लापरबाहीले कर्णाली राजमार्गमा दुर्घटनाहरु बढिरहेको शाहीले बताए ।

'राजमार्गमा पुराना गाडीहरु चल्छन्, यात्रुबाहक सवारी साधनले ट्राफिक प्रहरीलाई छलेर होस् या ट्राफिक नियम तोडेर क्षमता भन्दा बढि यात्रु चढाउँदा दुर्घटना भईरहेका छन्, अर्कोतर्फ राजमार्ग जिर्ण हुँदा दुर्घटना रोक्न चुनौती छ,' शाहीले भने । राजमार्ग स्तरोन्नतिमा भने सरकारको ध्यान नगएको शाहीको भनाई छ । ट्र्याक ओपन भएको डेढ दशक पुग्दा पनि सडकको अवस्था सुधार हुन नसकेको शाहीले बताए । 'राजमार्ग हुँदै यात्रा गर्ने यात्रुहरुले असाध्यै दुःख पाएका छन्,' उनले भने 'सडक गुणस्तरिय र दिगो रुपमा स्तरोन्ती भए कर्णालीका जनताले सुख पाउँथे की ।'

कर्णाली राजमार्ग विश्व बैंकको आर्थिक सहयोगमा निर्माण भएको हो । वि.सं. २०६३ चैत्र महिनाको ३० गते सञ्चालनमा आएको कर्णाली राजमार्गको लम्बाई २३२ किलोमिटर छ । तत्कालीन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइरालाले २०४८ सालमा शिलान्यास गरेको कर्णाली राजमार्गको निर्माण सशस्त्र द्वन्द्व र बजेट अभावको समस्या भोग्दै १५ वर्षपछि मात्र सकिएको थियो । चट्टानै चट्टानका कारण निर्माणमा समस्या भएपछि सरकारले नेपाली सेनालाई सडक निर्माणको जिम्मा लगाएको थियो । नेपाली सेनाले २०६३ चैत ३० गते ट्र्याक खोलेको सडकमा २०७२ मा ओटासिल प्रविधिको कालोपत्र गरिएको थियो । तर, अधिकाँश ठाउँमा कालोपत्रे उप्किएको छ ।

राजमार्गले सुर्खेत, दैलेख, कालीकोट, जुम्ला र मुगुलाई प्रत्यक्ष रूपमा जोडेको छ । सडक जीर्ण हुँदा जोखिमपूर्ण यात्रा गर्नुपर्ने बाध्यता छ । सडक एक लेनको मात्र हुँदा पनि यात्रा जोखिमपूर्ण बनेको छ । दुर्घटना परेर वर्षेनी यात्रुले ज्यान गुमाउनु परेको छ । सुर्खेतको बांगेसिमलदेखि दैलेखहुँदै कालिकोटको दहीखोलासम्म सडक डिभिजन कार्यालय सुर्खेतले हेर्दै आएको छ ।

राजमार्ग अन्तरगर्त दहीखोलादेखि जुम्ला खलंगासम्म सडक डिभिजन कार्यालय जुम्ला खलंगाले हेर्दै आएको छ । सडक डिभिजनमार्फत पटके मर्मत सम्भारका कामहरु हुँदै आएका छन् । तर राजमार्ग सुधार हुन सकेको छैन् । अवस्था उस्तै छ ।

वजेटमा सरकारी वेवास्ता

कर्णाली राजमार्गको दुरावस्थालाई संघ तथा प्रदेश सभामा प्रतिनीधित्व गर्ने सांसदहरुले आवाज उठाउँदै आएका छन् । तर, उनिहरुको आवाज सरकारले सुन्दैन् । राजमार्ग स्तरोन्नतिमा सरकारले निरन्तर वेवास्ता गरिरहेको छ । दैलेखबाट संघीय संसदमा प्रतिनीधित्व गर्ने तत्कालिन सांसद राजबहादुर बुढा, पार्वती विशुन्के लगाएतले कर्णाली राजमार्गलाई स्तरोन्निति गर्न पटक पटक माग गरे ।

पूर्व सांसद बुढाले सुर्खेत दुर्घटनामा परी सयौ नागरिकले ज्यान गुमाएको जुम्लासडकलाई सरकारले कर्णाली राजमार्गको नाम दिएको बताए । कर्णाली राजमार्गलाई सरकारले उपेक्षा गरेको उनी बताउँछन् । जुम्लाबाट निर्वाचित प्रतिनीधिसभा सदस्य ज्ञानेन्द्रबहादुर शाहीले हालैको संसद बैठकमा कर्णाली राजमार्ग स्तरोन्निति नभए आन्दोलन गर्ने चेतावनी समेत दिएका छन् । 'कर्णाली राजमार्गमा हालसम्म चार सय ३२ सवारी दुर्घटना भएका छन्, दुई सय ८७ बढि नागरिकले ज्यान गुमाईसकेका छन्, हजारौं नागरिकहरु घाइते अवस्था छ,' सांसद शाहीले भने । उनले आगामी आर्थिक वर्षको बजेटमा सुर्खेतदेखि दैलेख कालिकोट हुँदै जुम्ला पुग्ने कर्णाली राजमार्गको स्तरोन्नतिका लागि बजेट व्यवस्थापन गर्न माग गरेका छन् । राजमार्गमा खाल्डाखुल्डीले दुर्घटनाको जोखिम उच्च रहेको सवारी चालक जीवन सुनारले बताए । पानी पर्दा हिलाम्मे र घाम लाग्दा धुलाम्मे हुने कर्णाली राजमार्गमा गाडी चलाउन निकै सास्ती हुने गरेको सुनारले बताए । 'साघुँरो सडकका कारण गाडी क्रस गर्न पनि ब्याक गरेर साइड दिनुपर्ने बाध्यता छ, उनले भने 'एक मोडबाट अर्को मोडमा गाडी देख्न सकिँदैन् ।' कर्णाली राजमार्ग मृत्यु मार्गमा परिणत भईसकेको दैलेखका रुपलाल विश्वकर्मा बताउँछन् । 'यहि बाटो भएर हिड्ने कर्णालीका दुई वटा मुख्यमन्त्री बन्नुभयो, तर राजमार्ग सुधार हुन सकेनू, यहि मार्ग भएर यात्रा गर्ने कर्णालीबासीहरु गन्तव्यमा नपुग्दै अकालमै ज्यान गुमाईरहेका छन्, उनले भने । कर्णाली राजमार्गमा जोखिमपूर्ण यात्रा गर्ने यात्रुको कथा र व्यथा नागरिकका वियोगान्त र कर्णालीबासीको आवाज सुन्ने कोही नभएको उनको गुनासो छ । 'सरकारले वास्तविक आवश्यकताको पहिचान गरेर सुर्खेत जुम्ला जोड्ने सडकलाई मृत्यु मार्ग नभई साँच्चिकै राजमार्ग बनाउनुपर्छ,' उनले भने ।

यात्रुहरु यो सडकमा यात्रा गर्दा आफ्ना देवतालाई भाकल गरेर यात्रा गर्न बाध्य रहेको दैलेखका रमेशजंग थापा बताउँछन् । 'गाडी चढ्नुपुर्व आफ्ना कुल देवतालाई सम्झेर कैयौं पटक मात्र यात्रा गरेको छु,' उनले भने, 'कर्णाली राजमार्गको थप विकासका लागि राज्यले किन ध्यान नदिरहेको होला ।' सडक स्तोरन्नति चाँडो नहुँदा सडकको अवस्था झन-झन बिग्रँदै गइरहेको छ । सडक डिभिजन कार्यालय सुर्खेतका अनुसार उक्त खण्डको लागि चालु आर्थिक बर्षका कुनै बजेट छैन् । राजमार्ग एक पटक कालोपत्रे भईसकेकोले स्तरोन्नति भन्ने नहुने र मर्मत सम्भारको काममात्रै हुने सडक डिभिजनले जनाएको छ ।

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

श्रम स्वीकृतिका लागि अनलाइन सेवा दिइने बारेको सूचना

यस गाउँपालिका स्थायी ठेगाना भएका वैदेशिक रोजगारमा जाने युवाहरुलाई अनलाईन श्रम स्वीकृतिको लागि २०८० बैशाख १ गतेदेखि गाउँपालिकाको रोजगार शाखाबाट निःशुल्क अनलाइन सेवा प्रदान गरिने भएकाले यस कालिमाटी गाउँपालिकाका सम्बन्धित व्यक्तिहरुको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

दान बहादुर केसी (अध्यक्ष)
सनसिल्ला वली डिसी (उपाध्यक्ष)

कालिमाटी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
रामपुर, सल्यान, कर्णाली प्रदेश, नेपाल
वेबसाईटः www.kalimatimun.gov.np
इमेलः ito.kalimatigaupalika@gmail.com
सम्पर्क नं. : ९८४७८४४२००

शुभ-कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

घटना दर्ता सम्बन्धीको सूचना !

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय निकायमा गई जन्म दर्ता गरौं । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य व्यक्तिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिन सक्छन् । जन्म, मृत्यु, बसाईसराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गर्दा व्यक्ति आफू मात्र बसाई सरी गए व्यक्तिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्य व्यक्तिले दर्ता गर्नुपर्छ ।

स्वास्थ्य सन्देश

डेंगी रोगबाट कसरी बच्ने ?
लामखुट्टेको टोकाईबाट हुने डेंगु रोगका बिरामीहरू नेपालमा केही समय यता बढिरहेकाले निम्न रोकथामका उपायहरू अपनाउनु हुन अनुरोध गरिन्छ । पुरा बाहुला भएको लुगा लगाउने, झुल भित्र मात्र सुत्ने, घरको झ्याल ढोकामा लामखुट्टे नछिर्ने जाली हाल्ने, घर, कार्यालय, विद्यालय वा सार्वजनिक क्षेत्रमा पानी जम्न नदिने, पानी जम्ने भाडालाई लामखुट्टे छिर्न नसक्ने गरि छोप्ने ।

डम्बर बहादुर रावत (नगर प्रमुख)
दिनेश भट्टराई (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)
धन बहादुर महर (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १)
पूर्ण बहादुर खत्री (वडाअध्यक्ष, वडा नं. २)
कौशी बहादुर विष्ट (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ३)
बद्री पन्त (वडाअध्यक्ष, वडा नं. ४)
ओम राज ओली (वडा अध्यक्ष वडा नं. ५)
विरेन्द्र खड्का (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६)
कृष्ण बहादुर गिरी (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ७)
तेज बहादुर सिंह (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ८)
भविन्द्र बहादुर सिंह (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ९)
अनिता रोकाय (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १०)
लाल बहादुर बानीया (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ११)
मोहन खत्री (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १२)
सेते गिरी (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १३)

नलगाड नगरपालिका दल्ली, जाजरकोट परिवार

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह

२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

महाबु गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

उदय राज उपाध्याय (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)
मन्जु कुमारी शर्मा (पाण्डे) (का.वा.अध्यक्ष)

महाबु गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
दैलेख, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

प्रदेश रंगशालाको ७० प्रतिशत काम सकियो, सम्झौता भित्र सकिनेमा चुनौती

युग संवाददाता
सुर्खेत, १ बैशाख ।

दशौँ राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितालाई लक्षित गरी कर्णाली प्रदेशमा धमाधम खेलपूर्वाधार निर्माण भइरहेका छन् । ठेक्का सम्झौता अनुसार तोकिएकै मितिमा काम सम्पन्न गर्ने गरी धमाधम खेलपूर्वाधार निर्माण भइरहेको कर्णाली प्रदेश खेलकुद विकास परिषद्ले जनाएको छ ।

परिषदका अनुसार हाल डोल्पा र सल्यान बाहेक कर्णालीका अन्य आठ वटै जिल्लामा विभिन्न खेलपूर्वाधार निर्माण भइरहेका छन् । कर्णालीमा हुने दशौँ राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिताको आगामी संस्करणको तयारी स्वरुप आवश्यक खेल पूर्वाधार निर्माण भइरहेका हुन् ।

कर्णालीमा आगामी आर्थिक बर्ष २०८१ को मंसिर २ गतेदेखि दशौँ राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिता उद्धाटन हुँदैछ । त्यसैको तयारी स्वरुप खेलकुद पोषक र खेलकुद गीत निर्माणदेखिखेल प्रशिक्षणका अभ्यासहरु समेत तिब्र रुपमा भइरहेका छन् । प्रतियोगितालाई लक्षित गरी हाल जिल्ला-जिल्लामा खेलपूर्वाधार निर्माण कार्य जारी छ । कर्णाली प्रदेशको गौरवको आयोजनावीरेन्द्रनगरस्थितप्रदेश रंगशाला निर्माणको काम अन्तिम चरणमा आइपुगेको छ । हालसम्म रंगशाला निर्माणको काम ७० प्रतिशत सम्पन्न भएकोखेलकुद परिषद्का सदस्य सचिव विश्वमित्र सञ्ज्यालले बताए । उनका अनुसार २०७८ कार्तिक २८ गते प्रदेश रंगशाला निर्माणकोठेक्का सम्झौता भएको थियो । आगामी आर्थिक बर्ष २०८१ असार ११ गते सम्झौता मिति सकिँदैछ । तर निर्माणको काम तोकिएको मिति भन्दा एक/दुई महिना ढिला हुने देखिन्छ । एमएसि जिएसएल जेभी काठमाडौंले रंगशाला निर्माणको ठेक्का लिएको छ । रंगशाला निर्माणका लागि चालु आर्थिक बर्ष २०८०/०८१ को हालसम्म ३० करोड बजेट कार्यान्वयन भएको सदस्य सचिव संज्याललले बताए । 'अब रंगशालाको ३० प्रतिशत मात्रै काम बाँकी छ । सम्झौता अनुसार समयमै काम सक्नेगरी धमाधम काम भइरहेको छ' उनले भने, 'अन्य जिल्लामा बनिरहेका पूर्वाधारहरु पनि समयमै निर्माण हुने अपेक्षा छ । दशौँ राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिताको तयारी स्वरुप कुनै कमि नहुनेगरी तिब्र गतिमा काम गरिरहेका छौं ।'

निर्माणाधिन प्रदेश रंगशालामा १४ प्रकारका खेल सञ्चालन गर्ने तयारी छ । उक्त रंगशालामा फुटबल खेल मैदान, भलिवल कभर्डहल, एथलेटिक्स ट्र्याक र स्विमिङ पुल निर्माणका काम भइरहेका छन् ।त्यस्तै, भीआइपी प्याराफिटको दुई तले भवन, खेलाडीको चेन्जिङ कोठा, शौचालय, सावर, मिक्स जोन, मिडिया रुम, पार्किङ र स्विमिङ पुलसहित १५ सय दर्शक अट्ने बहुउद्देश्यीय कभर्डहल निर्माण भइरहेको परिषद्ले जनाएको छ ।

प्रदेश रंगशालामै ह्यान्डबल र बास्केट बललगायत खेलका आउटडोर पनि बनाइदैछ । हाल विभिन्न पूर्वाधार निर्माणका काम भइरहेको बताउदै अपांगता भएका व्यक्तिका लागिपारा खेल पूर्वाधार समेत निर्माण गर्ने तयारी रहेको सदस्य सचिव संज्यालले जानकारी दिए । इतिहाँसमा पहिलो पटक राष्ट्रियस्तरको प्रतियोगिता कर्णालीमा सञ्चालन हुनलागेको छ । तर कर्णालीलाई अनुभवको अभाव छ । भौगोलिक विकटताले गर्दा पनि सबै जिल्लामा खेल सञ्चालन गर्न सहज छैन । पूर्वाधार निर्माणका लागि योजनागत रूपमा काम अघि बढाइएपनि निर्माण समयमै सम्पन्न गर्नुपर्ने चुनौतीहरू छन् । तर परिषदका सदस्य सचिव संज्याल खेल पूर्वाधारको अभावका कारणले खेलकुद प्रतियोगिता नरोकिने बताउँछन् ।

खेलकुद विकास परिषद्का अनुसार सुर्खेतसहित कर्णालीका अन्य जिल्लामा धमाधम खेलपूर्वाधार बनिरहेका छन् । दशौँ राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिताका लागि वैकल्पिक खेल मैदानको रुपमा प्रयोग गर्नेगरी जिल्ला-जिल्लामा खेलपूर्वाधार निर्माण थालिएको हो । ती मैदानहरूलाई विकल्पको रूपमा राखिने छ । वैकल्पिक मैदानहरूमा खेल तालिका अनुसार प्रयोगात्मक खेलहरू हुनेछन् ।

जसअन्तर्गत कालिकोट र जाजरकोटमा कभर्डहल निर्माणको बहूवर्षीय खरिद स्वीकृत प्रक्रिया अघि बढेको छ । मुगु जिल्लामा कबड्डी मैदान निर्माणको प्रक्रिया अघि बढाइएको छ । दैलेखमा कभर्डहल मर्मतको काम भइरहेको छ । उपभोक्ता समितिमार्फत् मर्मतको काम गरिएको हो । खेलकुद विकास समितिका संयोजक भेषराज भण्डारीका अनुसार २०८० माघ ९ गते ठेक्का सम्झौता भइ काम अघि बढेको छ । १३ लाख ८२ हजारमा २०८१ असार मसान्तसम्म निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्ने सम्झौतामा उल्लेख छ । त्यस्तै हुम्लामा हकी खेलमैदान निर्माणको काम सुरु भएको छ । समुन्द्र निर्माण सेवा जुम्लासँग ठेक्का सम्झौता गरी काम अघि बढाएको खेलकुद विकास समिति हुम्लाका अध्यक्ष विनोद बोहोराले बताए । उनका अनुसार २०८० फागुन ६ गते खेलमैदान निर्माणको ठेक्का सम्झौता गरिएको हो । २०८१ असार २० गते निर्माण सम्पन्न गर्नेगरी काम अघि बढाइएको बोहोराले जानकारी दिए । एक करोड ५० लाखमा हकी खेलमैदान निर्माण हुनेछ । अहिले मैदान सम्माउने काम भइरहेको छ ।

दशौँ राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितालाई लक्षित गरी जुम्लामा पनि खेल पूर्वाधार निर्माण भइरहेका छन् ।

भलिवल खेल मैदान तथा प्याराफिट निर्माणको काम थालिएको छ । हिरा नेपाल निर्माण सेवा जुम्लासँग ठेक्का सम्झौता गरी काम अघि बढाइएको खेलकुद विकास समिति जुम्लाले जनाएको छ । २०८० पुष ५ गते मैदान निर्माणका लागि ठेक्का सम्झौता गरिएको समितिका अध्यक्ष धनकृष्ण पाण्डेले बताए । ४० लाखमा मैदान निर्माण हुनेछ । २०८१ वैशाख १ गते निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्नेछ । अहिले मैदान निर्माणको काम धमाधम भइरहेको पाण्डेले जानकारी दिए ।

रूकुमपश्चिममा पनि कभर्डहल मर्मतको काम थालिएको छ । प्रतियोगिता लक्षित पूर्वाधार निर्माणका काम भइरहेको जिल्ला खेलकुद विकास समिति रूकुमपश्चिमले जनाएको छ ।

२०८० माघमा ठेक्का सम्झौता गरी मर्मतको काम सुरु गरिएको समितिका अध्यक्ष शैलेश शर्माले बताए । उनका अनुसार मुसिकोट कभर्डहल मर्मतको काम उपभोक्ता समितिमार्फत् भइरहेको छ । १५ लाखमा कभर्डहल मर्मतको काम गरिनेछ ।यस्तै सुर्खेतको चिसापानीमा फुटबल मैदान निर्माण भइरहेको छ ।

शुभ-कामना
नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।
व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८० साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म
जन्म दर्ता किन गर्ने ?

पेम्मा वाङछेन गुरुङ (उपाध्यक्ष)
धावा सम्डुक गुरुङ (अध्यक्ष)
शे-फोक्सुण्डो गाउँपालिका
डोल्पा परिवार

शुभ-कामना
नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।
व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८० साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म
जन्म दर्ता किन गर्ने ?

शान्ति कुमारी मल्ल भण्डारी (उपाध्यक्ष)
दान बहादुर बुढा (अध्यक्ष)
गुठिचौर गाउँपालिका
जुम्ला परिवार

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।
व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म
व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।
नारायण नगरपालिकाको अनुरोध !
☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । सडकपेटी र बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
☑ जथाभावी सडक पेटीमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाब नगराऔं ।
☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानुनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।
दिपक कुमार आचार्य (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)
तप्ता थापा (नगर उप-प्रमुख)
लोमन शर्मा (नगर प्रमुख)
नारायण नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
दैलेख, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

शुभ-कामना
नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

घटना दर्ता सम्बन्धीको सूचना !
जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय निकायमा गई जन्म दर्ता गरौं । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य व्यक्तिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिन सक्छन् । जन्म, मृत्यु, बसाईसराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गर्दा व्यक्ति आफू मात्र बसाई सरी गए व्यक्तिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्य व्यक्तिले दर्ता गर्नुपर्छ ।
स्वास्थ्य सन्देश
डेंगी रोगबाट कसरी बच्ने ?
लामखुट्टेको टोकाईबाट हुने डेंगु रोगका बिरामीहरू नेपालमा केही समय यता बढिरहेकाले निम्न रोकथामका उपायहरू अपनाउनु हुन अनुरोध गरिन्छ । पुरा बाहुला भएको लुगा लगाउने, झुल भित्र मात्र सुत्ने, घरको झ्याल ढोकामा लामखुट्टे नछिर्ने जाली हाल्ने, घर, कार्यालय, विद्यालय वा सार्वजनिक क्षेत्रमा पानी जम्न नदिने, पानी जम्ने भाडालाई लामखुट्टे छिर्न नसक्ने गरि छोप्ने ।
रत्न बहादुर खड्का (नगर प्रमुख)
चन्द्र बहादुर थापा (नगर उप-प्रमुख)
गंग बहादुर रोकाय (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)
राम बहादुर बुढा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १)
बालकृष्ण बुढा (वडाअध्यक्ष, वडा नं. २)
मान बहादुर बुढा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ३)
गणेश बहादुर थापा (वडाअध्यक्ष, वडा नं. ४)
पूर्ण बहादुर शाही (वडा अध्यक्ष वडा नं. ५)
भक्त बहादुर थापा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६)
बिर बहादुर रोकाय (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ७)
सत्यनारायण गिरी (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ८)
गोपाल नेपाली (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ९)
जयनाथ योगी (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १०)
लोकेन्द्र थापा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ११)
प्रेम बहादुर खत्री (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १२)
मोतीलाल खत्री (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १३)
छेडागाड नगरपालिका, जाजरकोट परिवार

शुभ-कामना
नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।
व्यक्तिगत घटना दर्ता
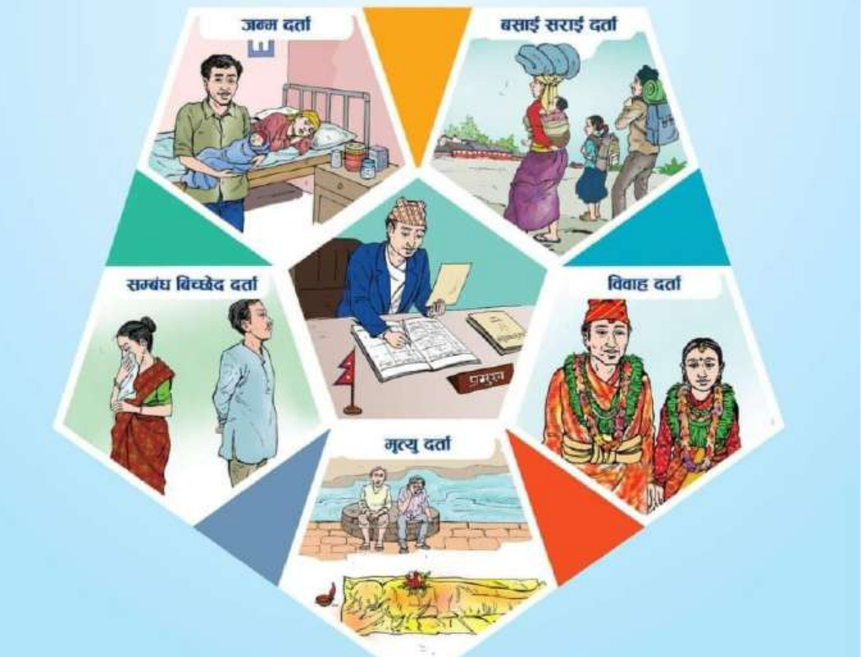

जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बंध बिच्छेद, र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटना ३५ दिन भित्रमा दर्ता गराई असल नागरिकको कर्तब्य निभाऔं ।
हस्त पुन (नगर प्रमुख)
मैना बि.क. (नगर उप-प्रमुख)
पुर्ण बहादुर खत्री (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)
गुर्भाकोट नगरपालिका सुर्खेत परिवार

मेडिकल शिक्षाको हव बन्दै कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान

युग संवाददाता
सुर्खेत, १ बैशाख ।

पछिल्लो समय कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, शिक्षण अस्पताल जुम्ला मेडिकल शिक्षा हव बन्न थालेको छ । मेडिकल शिक्षा अध्ययनको लागि प्रतिष्ठान स्वदेशी तथा विदेशी विद्यार्थीको रोजाइमा पर्न थालेको हो । भने सरकारले पनि प्रतिष्ठानलाइ डाक्टर उत्पादनको कोटा बढाउदै गएको छ ।

प्रतिष्ठानमा चिकित्सा शिक्षा तर्फ चार वटा स्कुलमा स्नातक र स्नातकोत्तर गरी १३ वटा कार्यक्रम चलिरहेका छन् । अध्ययनका लागि हरेक वर्ष बढ्दो विद्यार्थी आकर्षणलाइ हेर्दा प्रतिष्ठान मेडिकल शिक्षा हव बन्न थालेको हो । हाल प्रतिष्ठानले धमाधम डाक्टर उत्पादन गरिरहेकाले अबको केही वर्षभित्र कर्णालीमा स्वास्थ्य जनशक्ति समेत अभाव नहुने देखिन्छ । एमबीबीएसदेखि विभिन्न विधाका विशेषज्ञ चिकित्सकसमेत कर्णालीले देश विदेशलाई आपूर्ति गर्न सुरु गरेको छ ।

प्रतिष्ठानले यसै वर्षदेखि चिकित्सा शास्त्रअन्तर्गत् एमबीबीएस पढाउन ५० विद्यार्थीको भर्ना लिएको छ । जसमा ३ जना भारतीय विद्यार्थी समेत छन् । तीमध्ये २ छात्रा र १ छात्र छन् । दुवै छात्रा जम्मु काश्मिरकी हुन् भने छात्र अल्लाहपुर, उत्तर प्रदेशका हुन् ।

प्रतिष्ठानले एमबीबीएस अध्यापन सुरु गरेको तीन बर्ष भइसकेको छ । चौँथो ब्याचमा भारतीय विद्यार्थीहरु समेत भर्ना हुन आइपुगेका छन् । प्रतिष्ठानले पहिलो बर्ष एमबीबीएस अध्यापनको लागि २० जनाको कोटा पाएको थियो । पछिल्लो दुई बर्षमा ३०/३० जना भर्ना लियो । यो बर्षदेखि चिकित्सा शिक्षा आयोगले ५० जनाको कोटा दिएपछि जुम्लामा चहलपहल बढेको छ । प्रतिष्ठानमा डक्टरी बिषयमा गुणस्तरीय पठनपाठन भइरहेकोले आगामी वर्षमा पनि विदेशी विद्यार्थीहरु आउने संभावना बढेको छ । हाल संचालित चिकित्सा शिक्षाका चार वटा स्कुलहरुमा स्कुल अफ मेडिसिन, स्कुल अफ फार्मेसी र स्कुल अफ पब्लिक हेल्थमा स्नातकदेखि स्नातकोत्तरसम्मका कार्यक्रम सञ्चालनमा छन् । भने स्कुल अफ नर्सिङमा अहिलेसम्म स्नातक मात्रै भएपनि अर्को सत्रबाट स्नातकोत्तर कार्यक्रम थपिने प्रतिष्ठानले जनाएको छ ।

प्रतिष्ठानका रजिष्टार निर्पेन्द्र महतका अनुसार चिकित्सा शिक्षाका सबै कार्यक्रमका लागि झण्डै एक सय शिक्षक-प्राध्यापक खटिएका छन् । भने हाल ३ सय बढि विद्यार्थी अध्ययनरत छन् । प्रतिष्ठानमा एमबीबीएस, एमडी, बीएससी नर्सिङ, बीएनएस, बी फार्मा, एमपीएचलगायत शैक्षिक कार्यक्रम संचालित छन् । 'सम्बन्धित काउन्सिलका परीक्षामा समेत बीपीएच र नर्सिङमा शत प्रतिशत विद्यार्थी उत्तीर्ण गराउन सफल भएका छौं' रजिष्टार महतले भने, 'अन्य विधामा पनि यहाँ पढेका विद्यार्थीले राष्ट्रिय औसतभन्दा राम्रो स्थान ओगटेका छन् ।' प्रतिष्ठान कर्णालीवासी र नेपालीसँगै विदेशी विद्यार्थीको समेत शैक्षिक गन्तव्य बन्दै गएको छ ।

अनुभव साट्न बैदेशिक सहकार्य

रजिष्टार महतका अनुसार प्रतिष्ठानले मलेसियाको सनवे विश्वविद्यालयअन्तर्गतको सनवे मेडिकल सेन्टरसँग अनुभव आदानप्रदान गर्दैछ । यसका लागि समझदारी भइसकेको छ । जसअनुसार, ५ जना एमडी र नर्स आगामी केही महिनामा मलेसिया गएर तालिम गर्नेछन्,भने त्यहाँबाट पनि केही कर्णालीमा आएर अभ्यास गर्नेछन् ।

एमडी र नर्स गरी ५ जनाले त्यहाँ काम गर्न पाउने र त्यहाँका चिकित्सक पनि कर्णालीमा आउनेछन् । यस्तै अमेरिकाको ह्युस्टन मेडिकल स्कुलका प्राध्यापक पनि प्रतिष्ठानमा योगदान गर्नेछन् । यता मेमोरियल युनिभर्सिटी अफ क्यानाडासंग अनुसन्धान र एमडीजीपी कार्यक्रमका लागि सहकार्य भएको छ । दुवै संस्थाबीच शिक्षक-प्राध्यापकसमेत आदानप्रदान हुने गरी प्रक्रिया अघि बढेको प्रतिष्ठानले जनाएको छ । पछिल्लो समय प्रतिष्ठानको आम्दानी पनि गएका ३ वर्षमा ७ गुणाले बढेको छ । ३ वर्षअघिसम्म वार्षिक ५ करोड आम्दानी हुने प्रतिष्ठानले गत वर्ष २७ करोड कमाएको थियो । यो वर्ष ३२ करोड बढि आम्दानी हुने अनुमान छ ।

आन्तरिक आय बढे पनि प्रतिष्ठान अझै आत्मनिर्भर भने हुन सकेको छैन । बढिरहेका कार्यक्रमका लागि शिक्षक तथा कर्मचारीको संख्या पनि बढिरहेकाले बजेट अपुग भइरहेको रजिष्टार महतले बताए । प्रतिष्ठानले आवश्यकता अनुसार पूर्वाधार बनाउन सकेको छैन ।

२०७२ सालमा जुम्लामा ३ सय सैयाको अस्पताल बनेको छे । कक्षा सञ्चालन, छात्रावास र शिक्षक-प्राध्यापकका लागि आवास बनाउन बाँकी नै छ । भौतिक सुविधाको अभाव र न्यून तलबका कारण विशेषज्ञ चिकित्सक टिकाउन भने प्रतिष्ठानलाई हम्मेहम्मे परेको छ ।

स्वास्थ्य अनुसन्धानमा फड्को मार्दै

दैनिक ६ सय बढि विरामीको धुँइचो लाग्ने प्रतिष्ठानले स्वास्थ्य अनुसन्धानमा पनि फड्को मार्न थालेको छ । सुविधायुक्त अत्याधुनिक प्रविधिबाट उपचारसँगै स्वास्थ्य शिक्षा र अनुसन्धानमा पनि प्रतिष्ठान फड्को मार्दै भएको हो ।

स्वास्थ्य शिक्षासँगै अनुसन्धानलाइ तिब्र पारेको प्रतिष्ठानले आसपासका अरू धैरै जिल्लाका विरामीलाइ सहज होस् भन्ने ध्ययेले दैलेखको राकम कर्णालीमा एक सय सैयाको स्याटेलाइट अस्पताल बनाउने योजनामा ल्याएको छ । दैनिक २ हजार बिरामीको उपचार गर्न सकियोस् भनेर राकममा स्याटेलाइट अस्पताल बनाउने योजना ल्याइएको हो ।

कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिमको करिब १० लाख जनसंख्यालाई आफ्नो सेवा क्षेत्रमा समेट्ने प्रक्षेपण छ । जुम्लामै विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध भएपछि एकातिर जनताको जीवनस्तरमा प्रत्यक्ष प्रभाव पारेको छ । भने अर्कोतिर नेपालगंज लगाएतका सहरमा गएर उपचार गराउने महंगो खर्च जोगिएको छ ।

संकटमा नागरिकलाइ साथ

कर्णालीका नागरिकले कोभिड महामारी, भुकम्प जस्ता विभिन्न प्राकृतिक संकटको समयमा कर्णाली प्रतिष्ठानको साथ पाएका छन् । कुनैपनि संकट आएमा प्रतिष्ठानले सबैभन्दा छिटो डाक्टरहरु परिचालन गर्ने गरेको छ । कर्णालीमा पहिलाजस्तो हैँजा वा रुघाखोकीको महामारीमा कसैलाइ मर्न नदिने र अन्य ठूला महामारी र स्वास्थ्य संकटसँग जुध्ने प्रष्ठिानले क्षमता राखेको छ । कोभिडकालमा महामारीसंग लड्न प्रतिष्ठानले सुदूरपश्चिम, कर्णाली र लुम्बिनी प्रदेशका केही भागका लागि ठूलो भरथेग गरेको थियो । केन्द्रीय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, टेकुपछि सर्वाधिक नमुना परीक्षण गर्ने संस्थामा यही प्रतिष्ठान ठहरिएको थियो । नेपालगंजको भेरी अस्पतालमा आईसीयु चलाउन पनि जुम्लाबाट डक्टरहरु गएका थिए ।

प्रतिष्ठान जुम्लाले जाजरकोट र रुकुम पश्चिमका भूकम्पपीडितलाइ समेत घरदैलोमै पुगेर उपचार सेवा प्रदान गरेको थियो । प्रतिष्ठानका उपकुलपति डा मङ्गल रावल, शिक्षाध्यक्ष डा डबलबहादुर धामी, एनेस्थियोलोजिस्ट डा रविन खातुङ, डा तोसिमा कार्की भूकम्प प्रभावित क्षेत्रमा पुगेर घाइतेलाई उपचार गरेर फर्केका थिए ।

जाजरकोटको भेरीगङ्गा र नलगाड नगरपालिका तथा कुशे गाउँपालिका र रुकुम पश्चिमको आठबीसकोट नगरपालिकाका हातखुट्टा भाँचिएका, हड्डी टुटेकालगायत सबैखाले समस्या भएका घाइते तथा बिरामीको उपचार गरिएको थियो ।

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगातिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरु, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

शुभ कालीका गाउँपालिकाको अनुरोध !

☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

गोविन्द प्रसाद आचार्य
उपाध्यक्ष

धर्मला शाही
अध्यक्ष

शुभ कालीका गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कालिकोट, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगातिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरु, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

आठबीस नगरपालिकाको अनुरोध !

☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

गिता शाही
उपाध्यक्ष

शेर बहादुर शाही
अध्यक्ष

आठबीस नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
राकम कर्णाली, दैलेख

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगातिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरु, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाको अनुरोध !

☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

पार्वती शिंह (संज्याल)
उपाध्यक्ष

मोहन बहादुर के.सी
अध्यक्ष

सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कालिकोट, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगातिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

हार्दिक अपिल !

☑ सुख्खा मौसममा हावाहुरीको कारण वनजंगलमा आगलागी हुने प्रवल सम्भावना रहन्छ ।
☑ वनजंगल धर्तीका सारा जीवात्माहरुको बाँच्ने आधार भएको हुँदा यसलाई बचाउनु हाम्रो परम् कर्तव्य हो ।
☑ होसियार !!! एउटा रुखबाट हजारौं सलाईका काँटीहरु बन्न सक्छन् तर एउटा सलाईको काँटीको दुरुपयोगले हजारौं हेक्टर वन क्षेत्र क्षणभरमै नष्ट हुन सक्छ ।
☑ . आगलागी हुने बस्तुहरु- चुरोट विंडीका वुटा, राँको तथा दियालो वन क्षेत्रभित्र नफाली हाम्रो जीवनको अमूल्य साथीलाई बचाऔं ।
☑ अतः सबै जनसमुदाय मिली वनजंगलमा आगलागी हुन नदिई जैविक विविधताको संरक्षण र स्वच्छ वातावरणको सृजना गर्ने कार्यमा सहयोग पुयाउन उधोग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय,कर्णाली प्रदेश समस्त कर्णाली प्रदेशका जनसमुदायमा हार्दिक अपिल गर्दछ ।
☑ वन ऐन २०७६ को दफा ४९(घ) बमोजिम राष्ट्रिय वनमा आगो लगाउने वा आगलागी हुन् जाने कुनै कार्य गरेमा क्षतिको विगो असुल गरी तिन वर्ष सम्म कैद वा साठी हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय हुने छ भनि उल्लेख भएकोले कर्णाली प्रदेशका सम्पूर्ण जनसमुदायलाई सुचित समेत गरिन्छ ।

कर्णाली प्रदेश सरकार
उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

डिभिजन जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय सुर्खेतद्वारा
जनहितमा जारी सन्देश

➤ वर्षाको पानीको भर पर्नुपर्ने पहाडि भूभाग, कमलो र सम्वेदनसिल भूवनोट, खोलानाला र समुद्र सतह भन्दा धेरै अग्लो स्थानमा रहेका हाम्रा वस्ती क्षेत्रमा हिउँद तथा खडेरीमा हुने पानीको अभावलाइ कम गर्न वर्षाको पानी संकलन तथा पानी पुनःभरण पोखरी, रनअफ हार्भिस्टिङ ड्याम जस्ता संरचनाहरु निर्माणको माध्यमवाट खेर जाने र खोला खोल्सि हुदै उपयोग विहिन भइ समुद्रमा जाने पानीलाइ जमिनमूनी सुरक्षित तरिकाले पानी पुनर्भरण गरि तल्लो तटिय क्षेत्रका पानी श्रोतहरुको दिगोपनावाट पुन : प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाऔं ।

➤ विगत वर्षहरुका अनुभवले वर्षा याममा पहाडी तथा हिमालि भूभागका ग्रामिण सडकहरुका आसपासमा बाढी पहिरोका घटनाहरु घट्ने गर्दछन्। तसर्थ सडकमा सुरक्षित रुपमा भल तर्काउने कुलो तथा नालाहरु छन् छैन, भल पानी निकासको उचित व्यवस्था छ छैन, समय समयमा अनुगमन गरी समुदायस्तरवाट नै सडक तथा खोला खोल्सीहरुको भल पानी सुरक्षित स्थानवाट निकास हुने प्रवन्ध मिलाऔ ।

➤ पानीको जथाभावी प्रयोग र निकासको उचित प्रवन्ध हुन नसक्दा भू क्षय, पहिरो एवं जमीन भासिने समस्याले वस्ति नै संकटमा पर्न सक्ने हुँदा पानीका मुल तथा श्रोतहरुको समुचित प्रयोग तथा व्यवस्थापन गरौं ।

➤ भौतिक विकास तथा ग्रामिण सडकहरुको निर्माण गर्दा भिराला जमिनमा अनिवार्य रुपमा जमिनको प्रकृति अनुसारको वृक्षारोपणलाइ अनिवार्य गरौं । वातावरण संरक्षणमा योगदान गरौं ।

➤ भर्खरै खनिएको सडक तथा भौतिक संरचनाहरुका कारण थुप्रिएको ढुंगा, माटो, भिरालो जमिन तथा सडकहरुको मुनि र ससाना खोलाखोल्सिहरुमा थुप्रिएको गेग्रान व्यवस्थापन नहुदा वर्षायाममा अत्याधिक वर्षादको पानीको वहावका कारण त्यस्ता ढुंगा माटोहरुको ठुलो मात्रा वगाएर ल्याउदा साघुरा खोला खोल्सीहरु थुनिन गइ ठुलो मात्रामा पानीसंगको लेदो सहितको बाढीले तल्लो तटिय क्षेत्रका नदी तथा खोला किनारा, खेति योग्य जमीन, घर वस्ति समेत वगाउने पुरिने तथा डुवान हुने गरेको सवैमा विधितै छ । तसर्थ स्थानिय जनसमुदायले आफ्नो खोला खोल्सीको शिरमा त्यसरी थुप्रिएको ढुंगा माटोहरुको समयमै व्यवस्थापन गरौ ।माथिल्लो तटिय क्षेत्रका पानी संकलन हुने संरचनाहरुको निर्माण गरौं । क्षेति हुन सक्ने सम्भावनालाइ ध्यान दिदै खोलाको मध्ये तथा तल्लो भागको किनारा नजिकै वसोवास गर्ने वस्ति तथा वासिन्दाहरुको उचित व्यवस्थापनका लागि दिर्घकालिन योजना वनाइ लागु गरौं । तत्कालका लागि जनधनको क्षेति हुनवाट जोगाउने उपायहरु अपनाऔं ।

➤ ठुला उपकरणको प्रयोगवाट भर्खरै खनिएको जमिन र थुप्रिएको माटोमा प्राकृतिक रुपले स्थिर रहने क्षमता कम हुने हुदा त्यस्तो माटो र कमलो भुभागलाइ आड दिनको लागि सुख्खा ढुंगाको पर्खाल तथा सजिलै र छिटो सर्ने वनस्पतिहरु रोपी भल पानी निकासको समेत उचित प्रवन्ध मिलाऔं ।

➤ चर्केका, भासिएका र अत्याधिक वर्षाको समयमा आकासवाट झरेको पुरै पानी एकै स्थानवाट जमिनमुनी गइ ठुलो भुभागनै वग्न सक्ने वस्तीहरु भएमा स्थानिय स्तरवाटै पहिचान गरी त्यस्तो क्षेत्रका वासिन्दाहरुलाइ सुरक्षित स्थानमा अस्थायी वसोवासको प्रवन्ध मिलाइ तत्काल हुनसक्ने दुर्घटनावाट वच्न स्थानिय तहहरुले विशेष भुमिका निर्वाह गरौ ।

➤ पहिचान भएका सम्वेदनशिल भुभागमा वसोवास गर्ने आम जनसमुदायहरुले वर्षादको समयमा आफु र आफ्नो परिवारको सुरक्षामा विषेश ध्यान दिऔं । बाढि पहिरो र प्राकृतिक प्रकोप वाट आफु पनि वचौं अरुलाइ पनि वचाऔं ।

गाउँमै सिंहदरबार पुगेको अनुभूती गराउँदै रास्कोट

रमेश रावल
सुर्खेत, १ बैशाख ।

जनप्रतिनिधिको काम गर्ने इच्छाशक्ति भए कसले रोक्दो रहेछ । त्यस्तै रास्कोट नगरपालिकामा २०७९ चुनावपछि नयाँ जनप्रतिनीधि आएपछि नागरिकलाई गाउँमा नै सिंहदरबार आएको अनुभूती दिएको छ । गाउँमा आएका सिंहदरबार बलियो भयो भने जनजीविका र विकासका सवालमा जतिपनि काम गर्न सकिन्छ भन्ने गतिलो उदाहरण हो कालिकोटको रास्कोट नगरपालिका ।

दुई अघि दोस्रो कार्यकालका लागि निर्वाचित भएर आएका जनप्रतिनिधिले एउटा नारा बनाए, 'हामी बनाउँछौः हाम्रो नगर ।' यही नारालाई टेकेर रास्कोट नगरपालिका र यसका जनप्रतिनिधिले पालिकाभित्र नमूना काम गरेर देखाइरहेका छन् । पालिकाले थालेका केही चर्चा गर्न लाएक कामहरुको चर्चा गर्ने प्रयास यस सामाग्रीमा गरिएको छ

मेयर हेल्थ केयर कार्यक्रम

रास्कोट नगरपालिकाले नागरिकसम्म स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुऱ्याउनका लागि मेयर हेल्थ केयर कार्यक्रम ल्याएको छ । यो कार्यक्रम अन्तर्गत महिनाको एक दिन हरेक वडामा एकजना एमबिबिएस डाक्टरसहितको टोली पुगेर जनताको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने गरेको रास्कोट नगरपालिकाका प्रमुख धर्मराज शाहीले बताए ।

'नौ वटा वडा भएको रास्कोटमा यस्तो शिबिर एउटा वडामा बर्षमा चार पटक चल्छ,' उनले भने, 'जहाँ चिकित्सकले ज्येष्ठ नागरिक, सुत्केरी र गर्भवतीलाई केन्द्रमा राखेर सुविधा दिइरहेको छ ।'

स्थानीय जनताका प्रेसर, सुगर, सामान्य ल्याव परीक्षणदेखि गर्भवती महिलाको भिडियो एक्सरेसम्मका सुविधा नगरपालिकाले उपलव्ध गराउने गरेको छ । स्वास्थ्य परीक्षण गर्न वडामा जाँदा हामी नुन पनि सँगै लिएर जाने गरेको प्रमुख शाहीले बताए । 'जहाँ १ परिवारले १० पोकासम्म नुन ९ रुपैयाँ प्रतिकेजी तिरेर घर लैजान पाउँछन् ।' उनले भने,'यो कार्यक्रमले यहाँका धैरै नागरिक लाभान्वित भएका छन् ।'

गाउँमा पाइन्छ आयोडिनयुक्त नुन

रास्कोट नगरपालिकाका स्थानीय केही अघिसम्म १० पोका नुन किन्न एक दिनको पैदलयात्रा तय गरेर सदरमुकाम पुग्थे । गाडी चढ्नेहरुले ९० रुपैयाँको नुन किन्न दुई हजार रुपैयाँ गाडी भाडामा खर्च गर्थे । तर, अहिले दिन फेरिएको छ । नगरपालिकाको पहलमा पालिकामै साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशनको डिपो स्थापना भएको छ । जहाँबाट स्थानीयले नौ रुपैयाँ किलोमा नुन पाइरहेका छन् । वडाबासीलाई आठ पुसबाट सुरु भएको नुन वितरण कार्यक्रम अहिलेसम्म पनि यो कार्यक्रममा लागू भइरहेको छ । वडावासीले सम्वन्धित वडाले उपलव्ध गराएको कुपन लिएर आएमा ११ पोकासम्म नुन नौ रुपैयाँ केजीका दरले पाइरहेका छन् । यसअघि नुन खानसमेत सास्ती खेप्ने पालिकाबासी अहिले पालिकाको आँगनमै नुन पाउँदा दङ्ग छन् ।

दैलोमै पुग्छ ज्येष्ठ नागरिक भत्ता

ज्येष्ठ नागरिकको सम्मान गर्न भन्दै नगरपालिकाले पछिल्लो दिन स्थानीयवासीको घरमै पुगेर सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने गरेको प्रमुख शाहीले बताए । 'त्रैमासिक रुपमा ज्येष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरेर सबै वडाका घरघरमा पुगेर सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रदान गरिदै आएको छ,' उनले भने, 'यो टोलीमा बैंकका कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र नगर प्रहरीसमेत संलग्न हुन्छन् ।' यसअघि सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिन नगरपालिकाको केन्द्र पुग्नैपर्ने बाध्यताबाट अब रास्कोटका ज्येष्ठ नागरिकलगायतले मुक्ति पाएका छन् ।

एक घर एक खानेपानीको धारा

रास्कोट नगरपालिकाका बस्तीमा 'एक घर, एक धारा' अभियान सञ्चालन गरिएको छ । एक घर खानेपानीको धारा अर्न्तगत रास्कोट नगरपालिका तीन हजार घरधुरीमा धारा जडान गर्ने अभियान रहेको छ । अहिले एक हजार आठ सय घरधुरीमा खानेपानीको धारा जडान गरिएको नगरपालिकाले जनाएको छ । १२ सय घरधुरीमा खानेपानी चाँडै पुऱ्याउने नगरपालिकाको लक्ष्य रहेको छ ।

प्रदेशकै पहिलो नगर प्रहरी

कर्णाली प्रदेशका कुनैपनि स्थानीय तहसँग आफ्नै प्रहरी फोर्स नभएका बेला रास्कोट नगरपालिकाले आफ्नै प्रहरी फोर्स राख्ने पहल थाल्यो । लामो पहलपछि गत वर्षबाट यो प्रयास सफल भएको प्रमुख शाहीले बताए । 'पालिकामा अहिले हवल्दारको नेतृत्वमा ७९ जना नगरप्रहरी सुरक्षाका लागि निरन्तर खटिएका छन्,' उनले भने, 'गत वर्ष फागुनबाट आफ्नै प्रहरीमार्फत नगरको सुरक्षा गरिरहेको रास्कोट प्रहरी नियुक्ति गर्ने प्रदेशकै पहिलो पालिका हो ।'

घरघरमा खाद्यको चामल, विपन्नलाई सुलभ ऋण

नुन जस्तै चालम किन्न पनि सदरमुकाम धाइरहेका रास्कोटबासी अहिले चामल किन्न पनि सदरमुकाम पुगिरहन पर्दैन । जनप्रतिनिधिको पहलमा पालिका मुकाममै नेपाल खाद्य संस्थानको डिपो आएको छ । जहाँबाट स्थानीयले सुलभ मूल्यमा खाद्य संस्थानमार्फत गुणस्तरीय चामल खान पाइरहेको प्रमुख शाहीले जानकारी दिए । यसअघि बैंकिङ पहुँचभन्दा टाढा रहेको रास्कोटमा अहिले बैंकमात्र पुगेको छैन, नगरपालिकाको पहलमा बैंकमार्फत चार प्रतिशत व्याजदरमा विपन्नले उद्यमशीलता कर्जा पनि पाइरहेका छन् ।

राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकसँगको सहकार्यमा नगरका विपन्न व्यक्तिलाई चार प्रतिशत व्याजमै कृषलगायतका उद्यमशीलता शीर्षकमा ऋण प्रवाह भइरहेको छ । यो ऋणबाट स्थानीयले कृषि कर्मबाट मनग्य आम्दानी गरिरहेको प्रमुख शाहीले बताए ।

'नगरपालिका अब औधोगिक ग्राम बनाउने अभियानमा जुटेको छ ।' उनले भने,'यो अभियान सफल भएपछि यहाँका रैथाने बालीहरुः जौं, फापर, कोदोलगायतले बजारमात्र पाउने छैनन् हल्दी प्रशोधनलगायतका उद्योग नगरकै प्रयासमा खोलिने छन् ।'

स्थानीय पाठ्यक्रम, अंग्रेजीमा पढाई

सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर खस्कदै गएका बेला रास्कोट नगरपालिकाले निर्णय गर्यो, पालिकाभित्रको वडिमालिका रास्कोट माविमा अंग्रेजी माध्यमबाट पढाउने । पालिकाको यो निर्णयपछि अहिले सो विद्यालयमा कक्षा ८ सम्म अंग्रेजी माध्यमबाट पढाइ भइरहेको छ । आगामी वर्ष कक्षा-१० सम्म अंग्रेजी माध्यममा पढाउने योजना रहेको प्रमुख शाहीले बताए । 'नगरभित्रका ४ वटै माध्यमिक विद्यालयमा अंग्रेजी माध्यमबाट पढाउने तयारी गरिरहेको बताएका छन्,' उनले भने, 'अंग्रेजी माध्यममा पढाइ हुन थालेपछि नतिजापनि राम्रो आएको छ ।'

चार मावि, ३१ वटा प्रावि र ४१ वटा बालविकास केन्द्र रहेको रास्कोटमा अहिले तहगत प्रधानअध्यापक परिचालन गरिएको छ । जसका कारण दरबन्दी अनुसारको शिक्षक सबैजसो विद्यालयले पाएको र शिक्षाको गुणस्तरसमेत सुधारको बाटोमा रहेको प्रमुख शाहीले बताए । उनका अनुसार ४ वटै माध्यमिक विद्यालयमा हाल विद्यालय सुरक्षा गार्ड र खेलकुद शिक्षकको समेत व्यवस्थापन गरिएको छ ।

लोकप्रिय घर बीमा, सहज स्वास्थ्य

नगरपालिकाले प्रदेश र संघीय सरकारसहित विभिन्न संस्थाको सहयोग र समन्वयमा नगरभित्रका दुई हजार पाँच सय ९५ घरको निःशुल्क बीमा गरिदिएको छ । प्राकृतिक बिपत्तिबाट उनीहरुका घर भत्किएको अवस्थामा जनताले बीमा दाबी गर्न पाउने भएका छन् ।

बीमा गरिएका घरले क्षति पुगेको अवस्थामा ५० हजारदेखि पाँच लाख रुपैयाँसम्मको बीमा दाबी गर्न पाउने अवस्था पालिकाले बनाएको छ । रास्कोट नगर अस्पतालमा दुई जना एमबीबीएस चिकित्सकले निरन्तर सेवा दिएका कारण सामान्य बिरामीले सदरमुकाम लगायत अन्यत्रको अस्पताल जानुपर्ने वाध्यताको पनि अन्त्य गरेको प्रमुख शाहीले बताए । शाहीका अनुसार नगरमा अहिले ११ वटा स्वास्थ्य इकाइमार्फत पनि सर्वसाधारणको स्वास्थ्य परीक्षण हुने गरेको छ ।

घर घरै बिजुली

नगरपालिकाका सबै वडा राष्ट्रिय प्रशारण लाइनसँग जोडिइसकेका छन् । सबै वडामा बिजुलीको पहुँच पुगेको र सडकको पहुँच नभएका केही स्थानमा मात्र बिजुली पुग्न नसकेको प्रमुख शाहीले बताए । यहाँका ९ वटै पालिका मध्य रास्कोटको भुगोल पनी सजिलो रहेको छ । सजिलो मिलेको भुगोलमा सकरात्मक सोच र मिलेका जनप्रतिनिधिहरुले संघियता आएको ६ वर्षमा अहिले रास्कोट बिकासले फेरीको छ ।

अप्टिकल फाइबरको पहुँच

नगरपालिकामा अप्टिकल फाइबरबाट इन्टरनेट सञ्चालनमा आएको छ । नगरपालिकामा इन्टरनेट भरपर्दो बनाउनका लागि अप्टिकल फाइबरबाट इन्टरनेट सञ्चालनमा ल्याएको हो । रास्कोट नगरपालिकाको मुकाम आरसिपी बजारलगायतका नगरपालिका भित्रका सबै वडामा इन्टरनेट जडान गरिएको छ ।

फाइबर इन्टरनेट एकदमै लोकप्रिय हुँदै गएको र अहिले फाइबर इन्टरनेटको माग बढ्दै गइरहेको अवस्थामा रास्कोट नगरपालिकालाई प्रविधिमैत्री बनाउनका लागि फाइबर नेट जडान गरिएको प्रमुख शाहीले जानकारी दिए । नगरपालिकालाई प्रविधिमैत्री बनाउनका लागि फाइबर नेट जडान गरिएको र यसले विद्यालय, सरकारी कार्यालय र निजी क्षेत्रलाई सेवा लिने प्रमुख शाहीले बताए ।

एक घर, एक बगैचा

नगरपालिकालमा हरियाली नगर बनाउनका लागि 'एक घर, एक बगैचा' अनिवार्य गरिएको छ । हरियाली नगर बनाउनका लागि नगरपालिकाले 'एक घर, एक बगैचा' रोप्नुपर्ने नीति बनाएको हो । नगरपालिकामा खुक्खापन बढ्दै गएकाले 'एक घर, एक बगैचा' रोपेर हरियाली बनाउने योजना रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रममा 'एक घर, एक बगैचा' अनिवार्य रोप्ने नीति लिएको नगर प्रमुख शाहीले बताए । 'आयआर्जनसँगै हरियाली रास्कोट बनाउनका लागि 'एक घर, एक बगैचा' कार्यक्रम ल्याएका छौं', उनले भने, 'स्याउ, ओखर, सुन्तला र टिमूरबाट आम्दानी पनि हुने र हरियाली पनि हुने भएकाले यो कार्यक्रम ल्याएका हौं ।'

नगरपालिकाभित्रमा तीन हजार छ घरधुरी रहेका र ती सबै घरधुरीमा अनिवार्य बगैचाका लागि नगदे बालीका बिरुवा रोप्नुपर्ने नीति अघि सारिएको नगर प्रमुख शाहीले बताए । 'हामीले कुनै पनि काम आर्थिक जीविकोपार्जनसँग जोड्न सक्नुपर्छ, त्यसका लागि 'एक घर, एक बगैचा' कार्यक्रम ल्याएका हौं ।' उनले भने, 'केबल विकास भनेको सडक, पूर्वाधार, अनुदान मात्रै नभएर नागरिकको आयआर्जनसँग पनि जोड्न सक्नुपर्छ ।'

मिनि मार्केटलाई बनाउँदै आम्दानीको स्रोत

रास्कोटले मिनी मार्केट बनाउने उदेश्य राखेर सावैजनिक क्षेत्र कब्जा गरेर धनाइएका घर टहरा भत्काउन थालेको मिनि मार्केट बनाएको छ । जसले रास्कोट नगरपालिकाको आन्तरिक आयस्रोत बढाउनुका साथै बजारलाई व्यस्थित बनाउन रास्कोट नगरपालिका सफल भएको छ । व्यवस्थित तरिकाले सटर बनाएर मिनि मार्केटको अबधारण ल्याएर रास्कोट नगरपालिकाले आम्दानीको स्रोत बढाएको हो ।

धुम्रपान नगरौं, स्वस्थ जीवन बाँचौं

धुम्रपानले मुटु, दम, श्वासप्रश्वास, क्यान्सरलगायतका दीर्घकालिन रोग लाग्न सक्छ । आफू, परिवार तथा समाजका अन्य व्यक्तिलाई धुम्रपानको कुलतमा फस्न नदिऔं । कुलतमा रहेकाले धुम्रपान त्याग्ने प्रण गरौं, धुम्रपान गर्नेहरुको संगतबाट टाढा रहौं । धुम्रपानले तपाई र परिवार सबैलाई असर पुऱ्याउँछ । त्यसैले, धुम्रपान नगरौं, स्वस्थ जीवन बाँचौं ।

जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय
जुम्ला, कर्णाली प्रदेश

सहकारी संस्थामा बचत गर्दैछौं ?
छौं भने पाँचचोटा कुरा सम्झी सक्रिय रूपमा सहभागी बनौं :

- **सर्वसाधारणको संस्था :** सहकारी बचत संस्था आम उपभोक्ताले जोहो गरी नियमित रूपमा रकम राखेर अड्कोपड्को टार्न अनि भविष्यका लागि बचत गर्न खोलेको हो ।
- **सदस्यताको सर्त :** संस्थामा सेवा उपयोगकर्ता सदस्य बन्न चाहे कुनै भेदभाव नगरी बनाउनुपर्दछ । सदस्य नबनेसम्म कसैले बचत राख्न वा ऋण लिन मिल्दैन ।
- **समान अधिकार :** अघि दर्ता गर्ने र अब बन्ने सदस्यको कर्तव्य र अधिकार संस्थामा बराबरी हुन्छन् । कसैले आफूलाई संस्थापक मानी अर्कालाई ग्राहकजस्तो व्यवहार गर्न पाउँदैनन् । धेरै र थोरै पैसा राखेको भनेर पनि भेदभाव चल्दैन।
- **स्वशासकीय बन्दोबस्त :** सदस्यहरूको सल्लाहले बचत, ऋण, व्याजदरलगायत संस्था सञ्चालनको सबै बन्दोबस्त मिलाउनुपर्ने हुन्छ ।
- **स्वउत्तरदायित्व :** आफैंले आफ्ना लागि चलाउने भएकाले संस्थाको जस-अपजस पनि सदस्यहरूले नै लिनुपर्ने हुन्छ । आफूले वास्ता नगरे अर्काले मनोमानी गर्न पनि सक्दछन् ।

भूमि व्यवस्था तथा सहकारी रजिष्ट्रारको कार्यालय
कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत
फोन नं ०८३ ५२१२३६

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

काईके गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

निमा वुढा — उपाध्यक्ष
अंगद कुमार राना — अध्यक्ष

काईके गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
शहरतारा वगर-२, डोल्पा, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

शुभ–कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

घरेलु हिंसा न्यूनिकरण का लागि हाम्रो सन्देश

घरेलु हिंसा के हो ?	घरेलु हिंसाको प्रकार	घरेलु हिंसाबाट पर्ने असरहरु	घरेलु हिंसामा हुने दण्ड सजाय	उजुरी हदम्याद
घरेलु हिंसा भन्नाले कुनै व्यक्तिले घरेलु सम्बन्ध भएको अर्को कुनै व्यक्तिलाई दिएको शारीरिक मानसिक, यौनजन्य र आर्थिक यातना हो । घरेलु हिंसा भित्र गाली गर्ने तथा भावनात्मक चोट पुऱ्याउने अन्य कुनै कार्य समेत पर्दछ ।	**शारीरिक** कुटपिट गर्नु, थुनामा राख्नु, शारीरिक चोटपटक पुऱ्याउनु, बाहिर ननिकाल्नु ... **मानसिक** डर धाक देखाउने, धम्की दिने, गाली गलौज गर्ने, झुठो आरोप लगाउने, भेदभाव गर्ने, घरबाट निकाला गर्ने, घोचपेच गर्ने, अपमानित गर्ने, वैचारिक, धार्मिक वा संस्कृति र प्रथा परम्पराको आधारमा भेदभाव गर्ने ... **आर्थिक** महिलालाई रोजगारी वा आर्थिक आय आर्जनको काम गर्न नदिने ... **यौनजन्य** दाम्पत्य सम्बन्धभित्र सुरक्षित यौन स्वास्थ्य प्रति बेवास्ता गर्ने, अपमानजनक व्यवहार गर्ने ...	पिडितको मानसिक शारीरिक तथा स्वास्थ्यमा असर पर्दछ । बालविकासमा असर पर्दछ । पारिवारिक विखण्डन हुन पुग्दछ । **उजुरी कसले दिने** ... **घरेलु हिंसा भएमा उजुर दिने निकाय** प्रहरी कार्यालय, स्थानीय तह गाउँपालिका/नगरपालिका, राष्ट्रिय महिला आयोग, अदालत	घरेलु हिंसा भएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई ३ हजार देखि २५ हजार रुपैयाँ सम्म जरिवाना वा ६ महिना कैद वा दुवै सजाय हुन्छ । ... पटके कसुरको हकमा पटकै पिच्छे दोब्बर सजाय हुन्छ । ...	कसुर भएको ९० दिन भित्र उजुरी गरी सक्नु पर्ने छ । **घरेलु हिंसाका क्षतिपूर्तिको व्यवस्था** पिडितले पिडकबाट अदालतको फैसला बमोजिमको क्षतिपूर्ति भराई लिन पाउछ ।

सामाजिक विकास कार्यालय, डोल्पा, परिवार

सुरक्षित तथा भूकम्प प्रतिरोधी आवास निर्माण गरौं ।
सडकको सुरक्षा नै सुरक्षित यात्रा सुनिश्चित गर्नु हो ।
दिगो र बलियो भौतिक संरचनामा जोड दिऔं ।
प्राविधिकको निगरानीमा भौतिक संरचना निर्माण गरौं ।

संघीय आयोजना कार्यान्वयन ईकाइ
सुर्खेत

कर्णाली प्रदेशमा २०८१ साल मंसिर २ गतेदेखि ९ गतेसम्म आयोजना हुने दशौं राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिता भव्य रुपमा सफल परौं ।

- कर्णाली प्रदेश सरकारले खेलकुदको माध्यमबाट सामुहिक भावनाको विकास गरी कर्णाली प्रदेशका नागरिकलाई स्वस्थ, अनुशासित, मर्यादित र गतिशिल बनाउने ध्यय लिई खेलकुद क्षेत्रको विकास र विस्तार गर्न कर्णाली प्रदेश खेलकुद विकास ऐन २०७६ को व्यवस्थापन गरी कार्यान्वयनमा रहेको छ ।
- कर्णाली प्रदेश खेलकुद विकास ऐन २०७६ को व्यवस्था बमोजिम प्रदेश सरकारको २०७७ पौष ६ गतेको निर्णयले कर्णाली प्रदेश खेलकुद विकास परिषद् स्थापना भएको हो ।
- खेलकुद क्षेत्रको समग्र विकास र विस्तारका लागि व्यवस्थापन गर्न सामाजिक विकास मन्त्रिको अध्यक्षतामा ९ सदस्यीय एक अविछिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित अधिकार सहित खेलकुद परिषद गठन भएको छ ।
- परिषद् मातहत रहनेगरी प्रत्येक जिल्लामा एक जिल्ला खेलकुद विकास समिति गठन गरी जिल्लामा सबै खेल सम्बद्ध गतिविधि सञ्चालन गर्ने व्यवस्था छ ।
- कर्णाली प्रदेश भित्रका दश वटा जिल्लाको खेलकुदको पूर्वाधार विकास, खेलकुद प्रशिक्षण, प्रतियोगिता संचालन र खेलाडीको विकासका साथै स्थानीय पालिका, जिल्ला र प्रदेशसम्म खेलकुदको उचित अवसर उपलब्ध गराई प्रदेशलाई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका खेलकुद प्रतियोगितामा सहज र शुलभ पँहुचको व्यवस्थापनको जिम्मेवारीसहित प्रदेश खेलकुद परिषद कृयाशिल रहेछ ।

कर्णाली प्रदेश खेलकुद विकास परिषद्
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

शुभ–कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

धर्मराज शाही (नगर प्रमुख)

मनिराज बराल (उप-प्रमुख)

रास्कोट नगरपालिका, कालिकोट परिवार

शुभ–कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

प्रकाश भण्डारी (नगर प्रमुख)

सुस्मिता सापकोटा सुनार (उप-प्रमुख)

शारदा नगरपालिका, सल्यान परिवार

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह

२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

बराहताल गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

लक्ष्मी पुन मगर
उपाध्यक्ष

भिम बहादुर भण्डारी
अध्यक्ष

बराहताल गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कुनाथरी, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह

२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

छायानाथ रारा नगरपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

विष्णु कुमार भाम
(नगर प्रमुख)

ऐश्वर्य मल्ल
(उप-प्रमुख)

छायाँनाथ रारा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
गमगढी, मुगु

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह

२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

गुँरास गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

शिवा कुमारी खड्का
उपाध्यक्ष

टोप बहादुर वि.सी.
अध्यक्ष

गुँरास गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
दैलेख, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह

२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

मड्केचुला गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

दुदा रोकाय
उपाध्यक्ष

दत्त बहादुर शाही
अध्यक्ष

मड्केचुला गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
डोल्पा, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

शुभ–कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

घटना दर्ता सम्बन्धीको सूचना !

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय निकायमा गई जन्म दर्ता गरौं । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य व्यक्तिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिन सक्छन् । जन्म, मृत्यु, बसाईसराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गर्दा व्यक्ति आफू मात्र बसाई सरी गए व्यक्तिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्य व्यक्तिले दर्ता गर्नुपर्छ ।

स्वास्थ्य सन्देश

डेंगी रोगबाट कसरी बच्ने ?

लामखुट्टेको टोकाईबाट हुने डेंगु रोगका बिरामीहरू नेपालमा केही समय यता बढिरहेकाले निम्न रोकथामका उपायहरू अपनाउनु हुन अनुरोध गरिन्छ । पुरा बाहुला भएको लुगा लगाउने, झुल भित्र मात्र सुत्ने, घरको झ्याल ढोकामा लामखुट्टे नछिर्ने जाली हाल्ने, घर, कार्यालय, विद्यालय वा सार्वजनिक क्षेत्रमा पानी जम्न नदिने, पानी जम्ने भाडालाई लामखुट्टे छिर्न नसक्ने गरि छोप्ने ।

शेर प्रसाद ढकाल (नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)

ईश्वरी शर्मा वि.एम. (उप–प्रमुख)

पुस्प बादी (प्रमुख)

भद्र बहादुर विष्ट (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १)

बिर बहादुर राना (वडाअध्यक्ष, वडा नं. २)

लाल बहादुर बुढा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ३)

गोपाल भण्डारी (वडाअध्यक्ष, वडा नं. ४)

खुम बहादुर खड्का (वडा अध्यक्ष वडा नं. ५)

जय लाल महतरा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६)

ईन्द्र लाल शर्मा (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ७)

शसिराम वि.क. (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ८)

महेश स्वर्णकार (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ९)

बिरेन्द्र रोकाय (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १०)

मनमोहन शाह (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ११)

टिकाराम ओली (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १२)

टंक प्रसाद ओली (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १३)

थल बहादुर कवर (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १४)

चौरजहारी नगरपालिका, चौरजहारी, रुकुम (पश्चिम) परिवार

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह

२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

पचालझरना गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

अलकिना बम (क. बविता)
उपाध्यक्ष

देवराज शाही (क.अग्नी)
अध्यक्ष

पचालझरना गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
पडेक्षा, कालिकोट, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

समृद्धिको कोशेढुङ्गा

जगदुल्ला हाइड्रो कार्यान्वयनको अन्तिम चरण प्रवेश

युग संवाददाता
सुर्खेत, १ बैशाख ।

कर्णाली प्रदेश सरकारको ५ प्रतिशत शेयर लगानी रहेको जगदुल्ला जलविद्युत् आयोजनाको भौतिक निर्माणको काम सुरु हुने अन्तिम तयारी भइरहेको छ। हिमाली जिल्ला डोल्पामा विद्युत् विकास विभागले निर्माण गर्न लागेको अर्धजलाशययुक्त आयोजनाका लागि प्रदेश सरकारले गत वर्ष ११ लाख ७१ हजार ५ सय कित्ता शेयर खरिद गरेको थियो।

प्रदेश सरकारले प्रतिशेयर १ सयका दरले ११ करोड ७१ लाख ५० हजार शेयरबापतको रकम जगदुल्ला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेडलाई दिएको थियो । चालु आर्थिक वर्षमा नै निर्माण सुरु गर्न लागिएको कर्णाली प्रदेशका लागि महत्वपूर्ण आधारस्तम्भका रुपमा रहेको जगदुल्ला अर्धजलाशयुक्त आयोजनाले समग्र कर्णालीको मुहार फेर्ने जनाइएको छ।

उज्यालो कर्णाली बनाउने लक्ष्यका साथ अगाडि बढाइएको आयोजनाको वित्तीय व्यवस्थापन र निर्माण व्यवसायी छनोटको काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ। कर्णालीले उर्जा क्षेत्रका लागि अथाह सम्भावना बोकेको

भएपनि लगानीको अभावले दर्जनौं जलविद्युत् परियोजनाहरुअगाडि बढ्न सकेका छैनन् ।

कर्णाली प्रदेशको कुल ऊर्जा उत्पादन क्षमता १८ हजार मेगावाट क्षमता भएपनि हाल दैलेखमा आठ दशमलव ५५ मेगावाट बिजुली मात्रै उत्पादन हुँदै आएको छ । सबैभन्दा कम डोल्पा र जुम्लाबाट समान शून्य दशमलव २० मेगावाटमात्रै उत्पादन भएको छ। दैलेखको पदमखोला र द्वारीखोला साना जलविद्युत् आयोजनाबाट क्रमशः चार दशमलव आठ मेगावाट र तीन दशमलव ७५ मेगावाट विद्युत् उत्पादन भइरहेको छ।

कुल १०६ मेगावाट क्षमताको सो आयोजनाले विद्युत् विकास विभागबाट विद्युत् उत्पादन अनुमतिपत्रसमेत पाइसकेको छ, भने वित्तीय व्यवस्थापनको काम अन्तिम चरणमा छ। परामर्शदाता र निर्माण व्यवसायी छनौंटका लागि विश्वव्यापीरूपमा बोलपत्र सार्वजनिक गर्ने तयारी अन्तिम चरणमा पुगेको जगदुल्ला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेडका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सञ्जय सापकोटाले जानकारी दिए।

सापकोटाका अनुसार नेपाल इन्फास्ट्रक्चर बैंक लिमिटेडको नेतृत्वमा वित्तीय व्यवस्थापनको काम भइरहेको छ । उक्त बैंकले चार अर्ब ७० करोडबराबर लगानी गर्नेछ । यस्तै नबिल बैंकले चार अर्ब, एचआईडीसीएलले चार अर्ब, लक्ष्मी सनराइज बैंकले दुई अर्ब, एभरेष्ट बैंकले एक अर्ब ५० करोड बराबर लगानी गर्नेछन् ।

सरकारी स्वामित्वको कम्पनीमा निजी क्षेत्रका बैंकले लगानी गर्न लागेको पनि पहिलो पटक भएको उनको भनाइ छ। आयोजनाको निर्माण अवधि पाँच वर्षको छ। प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सापकोटाले आयोजना निर्माणका लागि पूर्वतयारीको काम अन्तिम चरणमा रहेको जानकारी दिए।

उनका अनुसार बोलपत्रको काम पूरा गरी सकेसम्म चालु आवको अन्त्य, नभए पनि आगामी आवदेखि निर्माणमा जाने तयारी भइरहेको छ । आयोजना निर्माणका लागि लाग्ने २३ अर्बमध्ये १६ अर्ब ऋण र सात अर्ब भने स्वपुँजीबाट जुटाइनेछ। आयोजना निर्माणका लागि इन्जिनियरिङ, प्रर्क्यूरमेन्ट, कन्स्ट्रक्सन (इपीसी) ढाँचामा बोलपत्र गर्न लागिएको उनले बताए।

२०८६ असारभित्र सम्पन्न गर्ने गरी अगाडि बढाउन लागिएको आयोजनाको २०७८ मै विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डीपीआर) सम्पन्न भईसकेको थियो । डोल्पाको मुड्केचुला गाउँपालिका-७, इलमा विद्युत् उत्पादन गृह रहने आयोजनाको जगदुल्ला गाउँपालिका-१, को हुरीकोटमा २३ मिटर अग्लो जलाशययुक्त बाँध निर्माण हुने अयोजनाले जनाएको छ।

सो आयोजना निर्माणपछि सबैभन्दा बढी कर्णाली प्रदेशले नै लाभ हासिल गर्नेगरी शेयर संरचना तय गरिएको छ। पहिलो पटक प्रसारण लाइन प्रभावितका लागि समेत शेयर लगानी गर्न सक्ने गरी शेयर ढाँचा तय गरिएको छ । संस्थापक शेयरधनीका रूपमा विद्युत् उत्पादन कम्पनीको २६ प्रतिशत बराबरको शेयर स्वामित्व छ। त्यस्तै हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी एन्ड डेभलपमेन्ट कम्पनीको १० प्रतिशत, नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको ९ प्रतिशत शेयर छ । त्यस्तै, कर्णाली प्रदेश सरकारको ५ प्रतिशत र प्रभावित क्षेत्रका दुई पालिका मुड्केचुला र जगदुल्लाको १ प्रतिशत शेयर रहेको आयोजनाले जनाएको छ। बाँकी ४९ प्रतिशत शेयर सर्वसाधारणका खुला गरिने निर्देशक सापकोटाले बताए।

आयोजना निर्माण सम्पन्न भएपछि पश्चात यसबाट आउने प्रतिफल सबैभन्दा पहिले कर्णालीले लिने छ । आयोजनाको निर्माणको चर्चा सुरु भएसँगै आयोजना प्रभावित क्षेत्रमा सकारात्मक प्रभाव देखा पर्न थालिसकेको छ।

आयोजना निर्माण पश्चात वार्षिक चार अर्ब ८० लाखबराबरको आम्दानी हुनेछ। त्यसबाट संघीय सरकारले वार्षिक रूपमा १९ करोड २३ लाख बराबरको रोयल्टी प्राप्त गर्नेछ। कर्णाली प्रदेश सरकारले नौ करोड ६१ लाख र मुड्केचुला र जगदुल्ला गाउँपालिकाले नौ करोड ६१ लाख बराबरको रोयल्टी प्राप्त गर्नेछ। पूर्वाधार विकासमा पछाडि परेका आयोजना प्रभावित क्षेत्रका स्थानीय तहले जगदुल्लाबाट प्राप्त गर्ने रोयल्टीले आर्थिक समृद्धिको नयाँ ढोका खोल्नेछन् ।

त्यस्तै, एक सय २० मेगावाट क्षमताको जगदुल्ला 'ए' आयोजनाको निर्माणपछि रोयल्टी बढेर २० करोड बराबर पुग्नेछ । आयोजनाले एक अर्ब बराबरको सामाजिक उत्तरदायित्वको कामसमेत गर्नेछ। त्यसबाट हरेक हिसाबले पछाडि परेको डोल्पामा विकासको नयाँ आयाम स्थापित हुनेछ। आयोजनाका कारण पुगेको सडक, सञ्चार सम्पर्क, स्वास्थ्य शिक्षाका कार्यक्रमले महत्वपूर्ण योगदान गरेको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सापकोटाको भनाई छ।

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं। बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं।

जनचन्द्र रोकाय (नगर प्रमुख)
देवी घर्ती (नगर उप-प्रमुख)

त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
त्रिपुराकोट नगर, डोल्पा

शुभ-कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता

नोभल कोरोना भाइरस (nCOV)
को बारेमा सर्वसाधारणका लागि जनचेतनामुलक संदेश

नोभल कोरोना भाइरस संक्रमणको मुख्य लक्षणहरु
ज्वरो (१००.४°F भन्दा माथि)
श्वासप्रश्वासमा अत्याधिक समस्या
रुघा र खोकी

नोभल कोरोना भाइरसबाट कसरी आफू र अरुलाई बचाउने ?
नियमित रुपमा साबुन पानीले हात धुने
खोक्दा र हाच्छ्युँ गर्दा नाक र मुख छोप्ने
यदि फ्लू जस्तो लक्षण (Flu-like symptoms) देखिएमा चिकित्सकसंग परामर्श लिने
फ्लू जस्तो लक्षण देखाउने जो कोहीको सम्पर्कबाट टाढा रहने
जंगली तथा घरेलु पशुपन्छीहरुसंग असुरक्षित सम्पर्कबाट टाढा रहने
पशुजन्य मासु तथा अण्डा राम्रोसंग पकाएर मात्र खाने

नोभल कोरोना भाइरस प्रभावित देशहरुबाट आउने नागिरकहरुमा दुई हप्ता भित्र रुघाखोकी लागेमा, ज्वरो आएमा, घाँटी/टाउको दुखेमा र श्वासप्रश्वासमा अत्याधिक समस्या भएमा तुरुन्त नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गर्ने ।

कार्मा छोइवेल गुरुङ (अध्यक्ष)
पेम्मा धोर्चे गुरुङ (उपाध्यक्ष)

डोल्पो बुद्ध गाउँपालिका, डोल्पा परिवार

नव बर्ष २०८१ शुभकामना

नव बर्ष २०८१ को पावन अवसरमा सम्पूर्ण नेपालीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि, सु-स्वास्थ्य, दिर्घायु एवं उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

झाडापखाला लाग्नबाट बच्न......
- साबुन पानीले मिचिमिचि हात धुने बानी बसाल्ने।
- राम्ररी पाकेको खानेकुरा खाने
- ताजा खानेकुरा खाने।
- खानेकुरालाई झिँगा, धुलोबाट सुरक्षित राख्ने।
- काँचो खाने तरकारी तथा फलफूल राम्रोसँग पखालेर खाने।
- शौचालयमा मात्रै दिसापिसाब गर्ने।
- फोहोरमैलालाई उचि तरिकाले विसर्जन गर्ने।

कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान परिवार जुम्ला, नेपाल

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

आठबिसकोट नगरपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं। बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं।

रवि के.सी (नगर प्रमुख)
धन कुमारी शाहि (नगर उप-प्रमुख)

आठबिसकोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
स्कुम पश्चिम, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

शुभ-कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

घरेलु हिंसा न्यूनिकरण का लागि हाम्रो सन्देश

नर बहादुर गिरी (उपाध्यक्ष)
बीर बहादुर गिरी (अध्यक्ष)

बारेकोट गाउँपालिका
लिम्सा, जाजरकोट परिवार

शुभ-कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

जनहितमा जारी सन्देश
'समृद्ध शिक्षित समाज र आत्मनिर्भर दम्पती, बालविवाह मुक्त समाज तपाई हाम्रो साझा सम्पत्ति।'
बिहेवारी २० वर्ष पारि मनन गरौं।
बालविवाह एक सामाजिक र कानुनी अपराध हो।

- कपुरकोट गाउँपालिकामा बिवाहको लागि अनिवार्य वडाबाट शुभकामना सहितको सिफारिस लिनु पर्ने छ र उक्त सिफारिस निःशुल्क हुनेछ।
- बालविवाहलाई सामाजिक रुपमा प्रोत्साहन होइन, निरुत्साहन गरौँ।
- सानै उमेरमा गर्भवति हुनाले बच्चा र आमाको स्वास्थ्य जोखिममा पर्न सक्छ।
- बालविवाह गर्ने र गराउने लाई ७५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना, तीन महिना कैद सजाय वा दुवै सजाय हुन सक्छ।
- बालविवाह रोक्ने अभिभावकलाई पुरस्कार सहित सम्मान गरिनेछ।
- विवाह गर्नु पूर्व वडाबाट सिफारिस नलिई विवाह गरेमा विवाह दर्ता गर्न आउदा २०७९ फागुन १५ गते देखि पाँच हजार रुपैयाँ जरिवाना लाग्ने छ।
- बालविवाहको भोजमा सरिक हुने जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, विवाह गराउने पण्डित र जैसीलाई समेत पाँच हजार रुपैयाँ जरिवाना लाग्ने छ।

दुर्गा बहादुर पुन (अध्यक्ष)
प्रकाश भण्डारी (उपाध्यक्ष)

कपुरकोट गाउँपालिका, सल्यान

युगआह्वान
राष्ट्रिय दैनिक

धमाधम अगाडि बढ्दै फुकोट कर्णाली

◣**युग संवाददाता**
सुर्खेत, १ बैशाख ।

कालिकोटको निर्माण हुन लागेको फुकोट कर्णाली अर्धजलाशय जलविद्युत् आयोजनाको काम धमाधम सुरु हुन थालेको छ । मुआब्जा वितरण, परीक्षण सुरुङमार्ग र आवास निर्माणको अघि बढेको हो । विद्युत् उत्पादन कम्पनीले निर्माण गर्न लागेको ४८० मेगावाटको फुकोट कर्णाली जलविद्युत् आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (इआइए) प्रतिवेदन स्वीकृतिको प्रक्रिया अघि बढेको छ। कम्पनीले अध्ययन गरेको आयोजना इआइए स्वीकृती भइसकेको छ । प्रस्तावित आयोजना कालिकोटको पचाँल झरना गाउँपालिका, रास्कोट नगरपालिका, सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका र खाडाचक्र नगरपालिका भएर बग्ने कर्णाली नदीमा निर्माण हुनेछ । आंशिक जलाशय आयोजनाका लागि आवश्यक जग्गा अधिग्रहणको काम भइसकेको छ।

कम्पनीले अध्ययन गरिरहेको आयोजना भारतीय कम्पनी एनएचपीसी लिमिटेडको लगानीमा निर्माण हुनेछ। प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालको गत जेठ १७ देखि २० गतेसम्मको भारत भ्रमणका क्रममा यो आयोजना निर्माण सम्बन्धी द्विपक्षीय सम्झौता भएको थियो । यो आयोजना निर्माण गर्नका लागि एक नयाँ कम्पनी स्थापना हुनेछ। जसमा भारतीय कम्पनी एनएचपीसीको ५१ प्रतिशत र विद्युत् उत्पादन कम्पनीको ४९ प्रतिशत सेयर रहनेछ। आयोजना निर्माणका लागि करिब ६१ अर्ब ८६ करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । आयोजना निर्माण थालेको ५ वर्षमा उत्पादन थाल्ने कम्पनीको लक्ष्य छ। यो जलविद्युत् आयोजनाबाट उत्पादन हुने बिजुली भारत निर्यात हुनेछ। राष्ट्रिय प्रसारण ग्रीड कम्पनीले निर्माण गर्न लागेको ४०० केभी प्रसारण लाइनमार्फत भारत निर्यात हुनेछ।

यो आयोजनाले हिउँदमा सात सय ४४ दशमलव ७९ गिगावाट प्रति घण्टा र बर्खायाममा एक हजार सात सय तनी दशमलव आठ गिगावाट प्रति घण्टा गरी वार्षिक सरदर दुई हजार चार सय ४७ दशमलव ८८ गिगावाट प्रति घण्टा विद्युत् उत्पादन गर्न सकिने अध्ययनले देखाएको छ।

मुआब्जा वितरण अन्तिम चरणमा

कालिकोटमा निर्माण हुन लागेको ४८० मेगावाटको फुकोट कर्णाली अर्ध जलाशय जलविद्युत् आयोजनाबाट प्रभावित क्षेत्रका स्थानीयले पाउने मुआब्जा रकम वितरण अन्तिम चरणमा पुगेको छ । खाँडाचक्र नगरपालिका, रास्कोट नगरपालिका, सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका र पचाल झरना गाउँपालिकाका स्थानीयको घर, जग्गा र टहराको मुआब्जा वितरण अन्तिम चरणमा पुगेको हो।

जलविद्युत् आयोजना निर्माण हुने सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाको सिस्नेगडा ड्यामसाइडदेखि डुबान क्षेत्र पचाल झरना गाउँपालिकाको भुराबगरसम्मको एक हजारर २० रोपनी जग्गाको मुआब्जा रकम वितरण गरिएको हो। जिल्ला प्रशासन कार्यालय कालिकोटले सूचना प्रकाशन गरी अधिग्रहण गरेको जग्गाको मुआब्जा वितरण अन्तिम चरणमा पुगेको फुकोट कर्णाली अर्धजलाशय जलविद्युत् आयोजनाका प्रमुख डम्बर उप्रेतीले बताए । 'जिल्ला प्रशासन कार्यालयले विभिन्न चरणमा २०७६ सालदेखि जग्गाको लगतकट्टा गरेका जग्गाधनीलाई मुआब्जा वितरण गर्दै आएको छ,' उनले भने, 'अब जग्गा अधिग्रहणको काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ।' फुकोट कर्णाली जलविद्युत आयोजनाको मुआब्जा रकम निर्धारण भएको ५५ करोडमध्ये हालसम्म ५० करोड रकम वितरण भइसकेको प्रमुख उप्रेतीले बताए।

'केही घरटहराको मुआब्जा दिन बाँकी छ, धेरैजसो वितरण भइसकेको छ, यो वर्ष विनियोजित १३ करोडमध्ये तीन करोड वितरण गरिसकेका छौं ।' प्रमुख उप्रेतीले भने, 'अन्य ठाउँका लागि निवेदन सङ्कलन भइरहेको छ।'

पाँच बर्षमा सक्ने लक्ष्य

निर्माण सुरु भएको छ वर्षभित्र आयोजना सम्पन्न गर्ने लक्ष्य राखिएको छ। आयोजनाको माटोको अवस्था र चट्टानलगायतका भौगर्भिक अध्ययनका लागि ६ सय मिटर सुरुङ खनिसकिएको छ। भौगर्भिक अध्ययनका लागि सुरुङ खनेर परीक्षण गर्ने तयारी थालिएको आयोजनाका प्रमुख ईन्जिनियर डम्बर उप्रेतीले बताए । 'माटो र चट्टानलगायतका भौगर्भिक अध्ययनका लागि सुरुङ खन्न सकिएको छ ।' उनले भने, 'पहिलो चरणमा अध्ययन सकिएपछि भौगर्भिक अध्ययनका लागि सुरुङ खनिएको हो ।' आगामी ६ वर्षभित्र सम्पन्न गरिसक्ने लक्ष्य लिइएको आयोजनाले जग्गा अधिग्रहण गर्न सरकारले स्वीकृति प्रदान गरेपछि आयोजना प्रभावित क्षेत्रका स्थानीयवासीको जग्गा अधिग्रहणको प्रक्रिया सकिएको आयोजनाले जनाएको छ।

आयोजना निर्माणका लागि एक हजार एक ४९ परिवार प्रभावित भएको र आयोजनास्थलमा पूरै जग्गा परेका जग्गाधनीले ७५ प्रतिशत र आंशिक जग्गा परेकाले ६६ प्रतिशत मुआब्जा पाएको प्रमुख उप्रेतीले बताए।

नलगाड जलविद्युत सुस्तायो

नलगाड हाइड्रो पावर कम्पनी लिमिटेडले ४१७ मेगावाटको नलगाड जलाशय जलविद्युत आयोजना निर्माणको गर्ने भनिएको लामो समय भइसक्दा पनि निर्माणले गति लिन सकेका छैन । ४१७ मेगावाटको नलगाड जलाशय जलविद्युत आयोजनाको परामर्शदाताले विस्तृत आयोजनाको प्रतिवेदन (डिपिआर) तयार गर्ने काम सुरु गरेको ६ वर्ष बितिसक्दा पनि पूरा हुन सकेको छैन् । तीन वर्षमा आयोजनाको डिपिआर सम्पन्न गर्ने भनेको भएपनि आयोजनाले सात वर्ष लगाएको थियो।

२०१६ मा तीन वर्षभित्र आयोजनाको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डीपीआर) सम्पन्न गर्ने गरी नलगाड जलविद्युत कम्पनी, अष्ट्रेलियाको स्नोइ माउन्टेन इन्जिनियरीङ कर्पोरेशन (स्मेक), एमडब्ल्यूएच र नेपालको उदय जेभीबीच सम्झौता भएको थियो।

तोकिएको समयमा पनि आयोजनाको डिपिआर नसकिएपछि परामर्शदाताले सन् २०१९ को अगष्टसम्मको समय मागेको थियो। यो अवधिमा पनि काम नसकिएपछि दोस्रो पटक मे २०२० सम्म समय थपेको थियो । यो समयसम्म पनि काम नसकिएपछि परामर्शदाताले कोभिड-१९ को कारण देखाएर समय माग गरेको थियो।

विद्युत गृहमा माटो जाँचका लागि खनिएको सुरुङको काम बीच-बीचमा छोड्दै निर्माण गर्दा ढिला भएको आयोजनाका इन्जिनियर पदम थापाले बताए। 'तीन सय ५५ मिटरमध्ये सुरुङ खन्ने काम सकिएको छ ।' उनले भने । जलाशयमा ४७ करोड ४० घनमिटर पानी जम्मा हुन्छ।

आयोजनामा चार वटा टर्वान हुनेछन्। प्रत्येक टर्वाइनबाट एक सय चार दशमलव २५ मेगावाट विद्युत उत्पादन हुनेछ।

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

'खाद्य सुरक्षा उन्मुख अर्गानिक कृषिका आधारहरु तयार गरौं।
विशिष्टिकृत कृषि तथा सहकारी विकासबाट समृद्ध कर्णाली निर्माण गरौं।'

कर्णाली प्रदेश
कृषि विकास निर्देशनालय, सुर्खेत

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

खानेपानी सन्देश

☑ आफु र आफ्नो परिवारको सरसफाईमा ध्यान दिऔं । बारम्बार हात, मुख धुने, नियमित रुपमा नुहाउने गरौं ।
☑ चर्पी गएपछि, फोहोर कुरा छोएपछि, घर बाहिर गएर आएपछि सावुन पानीले मिचि, मिचि हात धोऔं ।
☑ उमालेर वा शुद्धिकरण गरेर मात्र पानी पिउने गरौं । घर परिपरि पानी जम्ने खाल्डा खुल्डी छन् भने पुरौं ।
☑ प्रयोग गरेपछि खेर जाने पानीको उचित व्यवस्थापन गरौं, जसले गर्दा फोहोर प्रदुषण फैलिँदैन ।
☑ बर्षादको पानीलाई उचित व्यवस्थापन गरौं । पानीको समुचित प्रयोग गरौं ।
☑ गैरकानूनि रुपमा मोटरको प्रयोग गरी पानीको धारा तथा पाईपलाइनबाट पानी तान्ने काम नगरौं ।

तपाईको गाउँठाउँमा रहेका खानेपानीका स्रोत, मुहानको संरक्षण गर्ने दायित्व तपाईकै हो । ठाउँ ठाउँमा बनेका खानेपानीका ट्याङ्की, पाइपलाइन र धाराहरुको निगरानी गर्ने गरौं । कहिँ कतै खानेपानीको ट्याङ्की, पाइपलाइन र धारामा क्षति पुऱ्याएको पाइएमा तत्काल यस संस्थालाई जानकारी गराऔं ।

कुलमणी देवकोटा
(अध्यक्ष)

सुर्खेत उपत्यका खानेपानी संस्था, वीरेन्द्रनगर सुर्खेत

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

उद्योग तथा व्यवसायका लागि उपभोक्ता हित संरक्षणमा जारी सूचना

१. बिक्रेताले बिक्री वितरण हुने समानको मुल्यसूची स्पष्टरुपमा देखिने गरी बिक्री कक्षमा राख्नुपर्नेछ।
२. नापतौल यन्त्र खरिद गरेको ३५ दिन भित्र अनिवार्य रुपमा नापतौल कार्यालयबाट अनुमतिपत्र लिई मात्र प्रयोग गर्ने ।
३. आफुले प्रयोग गरेको नापतौल तथा नाप्ने, तौलने यन्त्रहरु (ढग, काँटा, लिटर, मिटर) तोकिएको समयमा जाँच तथा नवीकरण गराउने ।
४. नापतौल तथा नाप्ने तौलने यन्त्रहरु बिक्री गर्नु परेमा अनिवार्य रुपमा सम्बन्धीत नापतौल कार्यालयबाट इजाजत पत्र लिएर मात्र बिक्री वितरण गर्ने ।
५. खरिद गरेको सामानको नाप वा तौल शंका लागेमा पुनः तौल गर्न लगाउने ।
६. नापतौल सम्बन्धी कुनै शंका वा गुनासो भए गुणस्तर तथा नापतौल कार्यालयमा जानकारी/उजुरी दिने ।
७. होटल व्यवसायमा खानेकुराको सम्पर्कमा आउने सम्पूर्ण उपकरण, भाँडा, वर्तन तथा सतहलाई खानामा प्रयोग गर्ने सकिने जीवाणुनासक वस्तु (सेनिटाईजर) र तातोपानी प्रयोग गरी सरसफाई गर्नुपर्ने छ।
८. मासु, दुध पदार्थ, माछा तथा अण्डा लगायत छिटो सडीगली जाने खानेकुराहरुलाई ५ डिग्री सेल्सियस वा सो भन्दा तलको तापक्रममा रेफ्रिजेनेरेटरमा भण्डारण गर्ने र त्यसमा भण्डारण मिति तथा समय ठिकसँग लेवल लगाउनु पर्नेछ।

मुकुन्दनाथ योगी
नि. कार्यालय प्रमुख

उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय, सुर्खेत

बैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारले जान्नै पर्ने कुराहरु

- केही सीप सिकेर, आफूले गर्ने, गर्न सक्ने र जान्ने कामका वारेमा, पाउने तलवका वारेमा राम्ररी जानी बुझी मात्र जानु पर्दछ।
- लाग्ने खर्च, प्राप्त हुने आम्दानीका वारेमा तुलनागरि लाभ हुने काममा मात्र जानु पर्दछ।
- घर परिवारसँग सल्लाह, परामर्श गरी सहमतिमा मात्र जानु पर्दछ।
- बैदेशिक रोजगार बिभागवाट श्रम स्वीकृति लिएर मात्र बैदेशिक रोजगारमा जानु पर्दछ।
- बैदेशिक रोजगारमा जाँदा दुर्घटनामा परी मृत्यू वा अंगभंग हुन सक्दछ।
- विमा गर्दा कामदारलाई र उस्को परिवारलाई आर्थिक सहयोग प्राप्त हुन्छ।
- बैदेशिक रोजगारमा जाँदा विस्वासिलो र भरपर्दो मेनपावर कम्पनी मार्फ जानु पर्छ।
- व्यवसायिक वा खुष्कष्त भिसामा जानु हुदैन।
- जानी जानी गलत कागजात बनाई जानु हुँदैन।
- घर परिवारसँग सल्लाह गरि मानसिक रुपमा तयार हुनु पर्दछ।
- बैदेशिक रोजगारमा जानका लागि पैसा बुझाएपछि व्यहोरा खुलाई भरपाई लिनु पर्दछ।
- कति खर्च लाग्छ राम्ररी बुझ्नु पर्छ।
- कुनै एजेन्ट वा कम्पनीले भरपाई दिन आनाकानी गरेमा ठगिकै नियत भएको बुझ्नु पर्छ।
- स्वदेशी विमानस्थलवाट मात्र जानु पर्दछ।
- अन्य छिमेकी देशको बाटो गरेर जानु हुँदैन।
- बेचिन वा ठगीमा पर्न सकिन्छ।
- आफू जाने देशको भौगोलिक स्थिति, हावापानी रहन, सहन, धर्म, कानून, काम गर्ने वातावरण आदि वारेमा सामान्य जानकारी लिनु पर्छ।
- यस्का लागि पूर्व प्रस्थान अभिमूखीकरण तालीम अनिवार्य रुपमा लिनु पर्दछ।
- बैदेशिक रोजगारमा जाँदा आवश्यक सवै कागजातहरुको एक एक प्रति आफू र परिवारको साथमा राख्नु पर्छ।
- बैदेशिक रोजगारको क्रममा ठगिमा परे बैदेशिक रोजगार बिभागमा उजुरी गर्नु पर्दछ।
- बैदेशिक रोजगार सम्वन्धी कुनै पनि सूचना जानकारीका वारेमा बुझ्नु परेमा बैदेशिक रोजगार बिभाग र बैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन वोर्डको सचिवालयको ठेगानामा सर्म्पर्क गरी बुझ्न सकिन्छ।
- आम संचार माध्यमले प्रकाशन गरेको बैदेशिक रोजगारको सूचना/विज्ञापन सहि भए नभएको बुझ्नु पर्दछ। गलत विज्ञापन गरी पैसा उठाई ठगि गर्न सक्दछन।
- सरकारले निषेध गरेको देशमा र काममा जानु हुदैन।

श्रम तथा रोजगार कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

वनगाड कुपिण्डे नगरपालिकाको अनुरोध !

☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं। सडकपेटी र बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं।
☑ जथाभावी सडक पेटीमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं।
☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं।
☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं।
☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं।
☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो।
☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो।
☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं।
☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं।
☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं।

पुरुषोत्तम आचार्य
नगर उप-प्रमुख

कर्ण बहादुर बुढाथोकी
नगर प्रमुख

वनगाड कुपिण्डे नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
सल्यान, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

जनहितमा जारी सन्देश

■ सडकको दायाँबायाँ जथाभावी सामाग्री नथुपारौं।
■ सडक छेउमा घरहरुको तलबाट सीधैं वर्षाको पानी सडकमा नझारौं, यसबाट चाँडै खाल्डाखुल्डी पर्न जाने हुदाँ पाइपको माध्यमबाट उचित निकासको व्यवस्था गरौँ।
■ वर्षायाम (असारदेखि भाद्रसम्म) मा कुनै पनि कार्यका लागि सडक खन्ने, अनुमति दिन नसकिनेसमेत जानकारी यसै सूचनामार्फत गराईन्छ।
■ शारीरिक कम्जोरी तथा दृष्टिविहीन नागरिकलाई प्राथमिकता दिई सहयोग गरौँ।
■ सडक छेउमा नाली पुरी घर जाने बाटो नबनाऔं।
■ राष्ट्रिय राजमार्गको सडक सीमा २५ मिटर दायाँ तथा २५ मिटर बायाँ भएका पक्की संरचना भत्काउनुहोला। तथा नयाँ निर्माण पनि नगर्नुहोला।

कर्णाली प्रदेश सरकार
भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय
पूर्वाधार विकास कार्यालय, सल्यान

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह
२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

डुङ्गेश्वर गाउँपालिकाको अनुरोध !

☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं। बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं।
☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं।
☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं।
☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं।
☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं।
☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो।
☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो।
☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं।
☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं।
☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं।

कलावती न्यौपाने
उपाध्यक्ष

सुन्दर कुमार के.सी.
अध्यक्ष

डुङ्गेश्वर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
दैलेख, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

पञ्चपुरी नगरपालिकाको अनुरोध !

☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं। सडकपेटी र बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं।
☑ जथाभावी सडक पेटीमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं।
☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं।
☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं।
☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं।
☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो।
☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो।
☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं।
☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं।
☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं।

मुक्तिदेवी रेग्मी (पुरी)
नगर उप-प्रमुख

लालविर भण्डारी
नगर प्रमुख

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बाबियाचौर, सुर्खेत, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

चिनियाँ लगानीमा दैलेखको पेट्रोलियम अन्वेषण धमाधम

युग संवाददाता
दैलेख, १ बैशाख ।

चिनियाँ सरकारको जियोलजिकल सर्भेको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा दैलेखमा पेट्रोलियम अन्वेषण गर्ने काम धमाधम भइरहेको छ । दैलेखको भैरबी गाउँपालिका-१ स्थित जलजलेमा पेट्रोलियम अन्वेषणको लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माणसँगै अनुसन्धानको काम चलिरहेको छ । पेट्रोलियम अन्वेषण अन्तर्गत पूर्वाधार निर्माणको काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ । २०७२ मा भारतले लगाएतको अघोषित नाकाबन्दीपछि चर्चित बनेको पेट्रोलियम पदार्थका खानीहरुको अन्वेषण र उत्खनन्को काम नतिजाउन्मुख चरणमा प्रवेश गरेको हो ।

खानी तथा भूगर्भ विभाग अन्तर्गत पेट्रोलियम अन्वेषण परियोजना प्रमुख निदेश कुमार नापितका अनुसार हाल ड्रिलिङ गरेर पेट्रोलियम पदार्थ उत्खनन गर्न उच्च प्रविधिसहितका आवश्यक उपकरण पुऱ्याउने काम भइरहेको छ । अब चार हजारदेखि चार हजार पाँच सय मिटरसम्मको गहिराईमा ड्रिल गरेर अन्तिम अन्वेषण गरिने अन्वेषण परियोजना प्रमुख नापितले बताए । सबै मेसिन उपकरणहरु आईपुग्ने बित्तिकै ड्रिलिङ्को काम सुरू हुने गरी चिनियाँ र नेपाली प्राविधिक टोली मिलेर आवश्यक तयारी गरिरहेको समेत उनले बताए । 'मेसिन जडान गर्नका लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माणको काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ, अब सबै मेसिन उपकरण आएपछि बाँकी काम सुरू हुन्छ,' उनले भने ।

पेट्रोलियम अन्वेषण परियोजना प्रमुख नापितका अनुसार दैलेखमा बिगत सयौँ वर्षदेखि जमिनमै ग्यासहरु बलिरहेको, पादुकादेखि श्रीस्थानसम्मको क्षेत्रमा पेट्रोलियम पदाथे तैरिईरहेको बताए । त्यो नै प्राविधिक हिसावले पेट्रोलियम पदार्थ छ भन्नेमा बलियो प्रमाण भएको नापित बताउँछन् । 'सयौँ वर्षदेखि जमिनमै ग्यासहरु बलिरहेको छ, पादुकादेखि श्रीस्थानसम्मको क्षेत्रमा पेट्रोलियम पदाथै तैरिईरहेको अवस्था हो, यो नै पेट्रोलियम पदार्थ छ भन्नेमा बलियो प्रमाण हो, पुष्टि पनि हो, अब कति गहिराईमा छ, कुन-कुन ठाउँमा छ, कति परिमाणमा छ, प्राविधिक र आर्थिक हिसावले उपयुक्त छ या छैन भन्नेबारे अध्ययन अनुसन्धनन गर्नुपर्न हुन्छ, त्यसै अध्ययन अनुसन्धानका चरणका कार्यहरु अहिले भईरहेको हो,' उनले भने । नेपालको चुरे पहाडको केहि भू-भाग र तराईको भाग पेट्रोलियम पदार्थको स्रोत भएको अत्यन्तै सम्भावित क्षेत्र रहेको उनको भनाई छ ।

कहिले के-के भयो ?

दैलेख धार्मिक, पुरातात्विक एवं सांस्कृतिक सम्पदाको हिसावले ऐतिहासिक स्थल हो । यहाँ रहेको पञ्चकोशी तिर्थस्थल क्षेत्रमा सदिऔँदेखि निरन्तर ज्वाला बलिरहेको छ । नेपालकै प्रसिद्ध पञ्चकोशी तिर्थस्थलमध्ये श्रीस्थान, नाविस्थान र पादुकामा ज्वाला बलिरहेको छ । त्यहाँ बग्ने खोलाको पानी माथीपनि आगो बल्छ । कसैले यसलाई दैवी शक्तिको कारण भन्छन् । स्थानीयले दैविशक्तिको कारण ज्वाला बलिरहेको विश्वासमा पुजापाठ गर्छन् । श्रीस्थान र नाविस्थान क्षेत्रमा अहिले पनि बाहिरी भागमै कच्चा पेट्रोलियम पदार्थ देखिने गरेको छ । कतिपयले ज्वाला बलिरहेकोले यस क्षेत्रमा पेट्रोलियम पदार्थ भएको अनुमान लगाउँथे । दैलेखका खोलामाथि पेट्रोलियम पदार्थ तैरिएको, मन्दिरमा ग्यास बलिरहेकोलगायतबाट त्यहाँ पेट्रोलियम पदार्थ रहेको अनुमान गरिएको थियो ।

खानी तथा भूगर्भ विभागले विगत चार दशकदेखि पेट्रोलियम पदार्थको अन्वेषण गर्दै आएको थियो । प्राविधिक जनशक्ति र उपकरण अभावले अन्वेषणले गति लिन भने सकेको थिएन् । २०७२ मा नेपालको नयाँ संविधान जारी भयो । लगत्तै छिमेकी मुलुक भारतले अघोषित नाकाबन्दी लगायो । नाकाबन्दीका कारण नेपालमा पेट्रोलियम पदार्थको अभाव चुलियो । अभावकैबीचमा देशभित्रै सम्भावित पेट्रोलियम पदार्थको खोजी थालियो । अनी सुरु भयो दैलेखमा पेट्रोलियम पदार्थको उत्खनन्का लागि अन्वेषणको काम । भारतीय नाकाबन्दीले नै यहाँ पेट्रोलियम पदार्थको उत्खननका लागि अन्वेषणको काम गर्ने साइत जुरायो । २०७२ मंसिरमा तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली नेतृत्वको सरकारका उद्योगमन्त्री सोमप्रसाद पाण्डेसहितको चिनियाँ टोली दैलेख आइपुग्यो । पेट्रोलियम पदार्थको सम्भाव्यता अध्ययन गर्न दैलेख आएको मन्त्री पाण्डेसहितको टोलीले दैलेखमा पेट्रोलियम पदार्थको भण्डार रहेको अन्वेषण कार्यको सुरुवात गर्ने उद्घोष गरेको थियो । त्यसबेला अनुसन्धान गरी चीन फर्केको टोलीले पेट्रोलियम पदार्थ रहेको पुष्टि गऱ्यो । २०७२ को चैतमा नेपाल र चीनबीच पेट्रोलियम पदार्थ अन्वेषण तथा उत्खननमा सहकार्य गर्ने सहमति भएको थियो ।

नेपालले २०७५ माघमा दैलेखको पेट्रोलियम पदार्थको विस्तृत अन्वेषण गर्न चीनलाई दिने सम्बन्धी परियोजना स्वीकृत गरेको थियो । उक्त सहमतिअनुसार २०७६ मा खानी तथा भूगर्भ विभाग र चिनियाँ सरकारको जिओलोजिकल सर्वे कम्पनीबीच दैलेखमा रहेको पेट्रोलियम पदार्थ अन्वेषण तथा उत्खनन गर्नका लागि दुई अर्ब ४० करोड आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा सम्झौता भयो ।

२०७६ असार १६ गते तत्कालिन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली नेतृत्वको सरकारका तत्कालीन उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्री मातृकाप्रसाद यादव नेतृत्वको टोलीले दैलेखको नाभीस्थान आएर अन्नवेषणको औपचारिक उद्घाटन गरेको थियो । त्यसपछि खानी तथा भूगर्भ विभाग र चाइना जियोलोजिकल सर्भेको विज्ञ टोलीले अन्वेषणको काम थालेको थियो । दुई देशको प्राविधिक टोलीले साइस्मिक सर्भे, जियोलोजिकल सर्भे, म्याग्नेटो टेल्युरिक सर्भे, जिओकेमिकल स्याम्पलिङ सर्भे लगाएतका काम सम्पन भईसकेको छ । स्थलत सर्भेको काम सकेर कोरोना माहामारी सुरु हुनासाथ २०७६ फागुनमा चिनियाँ टोली चिन फर्किएको थियो । २०२२ सम्म अन्वेषणको काम सक्ने गरि सम्झौता गरिएको भएपनि कोरोना महामारीको कारण हुन सकेन् । २०७८ चैत्र १४ को मन्त्रिपरिषद् बैठकले परियोजनाको म्याद दुई वर्ष थप गर्ने निर्णय गरेको थियो । दुई वर्ष म्याद थप गरेको एक वर्ष बित्दा समेत थप अन्पेषणको काम हुन सकेको थिएन् । पछिल्लो ६ महिना यता पहिला गरिएको सर्भेका आधारमा ड्रिलिङ कार्यका लागि आवश्यक तयारीहरु अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

पञ्चकोशी तीर्थस्थलमध्ये अहिले श्रीस्थान, नाभीस्थान र पादुकामा अखण्ड रूपमा ज्वाला बलिरहेको छ । श्रीस्थानमा जमिनमुनिबाट निस्किएको अखण्ड दीपका रूपमा मन्दिरमा बाल्ने गरिएको छ । त्यो करिब तीन सय वर्षदेखि बलिरहेको स्थानीय बताउँछन् । तर सरकारी अध्ययनले यसरी निरन्तर जमिनमा ज्वाला बल्नुको पछाडि कुनै दैवी चमत्कार नभएर जमिनमुनि प्राकृतिक ग्यास रहेको पुष्टि भईसकेको छ । दैलेखमा पेट्रोलियम पदार्थ अन्वेषण परियोजनाको अवधि आगामी १६ चैतसम्मका लागि थपिएको छ । दुई वर्षअघि थपिएको १४ चैत २०८० सम्मको म्यादमा पनि काम सम्पन्न नभएपछि मन्त्रिपरिषद्ले एक वर्षको समायावधि थप गरेको हो । चिनियाँ पक्षसँग सम्झौता हुँदा ड्रिलिङ्का लागि ११ देखि १८ महिना लाग्ने उल्लेख भएकाले एक वर्षका लागि म्याद थपिएको हो । ड्रिलिङ सुरु भएको ५ देखि ६ महिनामा काम सम्पन्न हुने बताईएको छ ।

यो परियोजनाको लागत सुरुमा दुई अर्ब ५० करोड रुपैयाँ अनुमान गरिएको थियो । सोहि अनुसार अन्वेषणको काम सुरु गरिएको थियो । तर, कारोना माहामारी लगाएतका विभिन्न कारणले परियोजना कार्यान्वयनमा भएको ढिलाईले लागतसमेत बढेको चिनियाँ पक्षले जानकारी दिएको छ । परियोजना कार्यान्वयनका लागि नेपालका तर्फबाट खानी तथा भूगर्भ विभागले गठन गरेको 'पेट्रोलियम अन्वेषण प्रर्वधन परियोजना' का प्रमुख दिनेशकुमार नापितका अनुसार नेपालका तर्फबाट भने जमिन अधिग्रहणका लागि आवश्यक मुआब्जा वितरणका लागि करिब एक करोड रुपैयाँ खर्च भएको छ । 'अन्वेषण अन्तर्गतका सबै खर्च चिनियाँ पक्षको हो, नेपालको तर्फबाट ड्रिलिङ गर्ने स्थानको जग्गा उपलब्ध गराउनका लागि मात्रै मुआब्जाबापत खर्च गरेका छौँ,' उनले भने, 'जग्गाको मुआब्जाबापत सरकारले रकम खर्च गरेको छ ।' यस अघि भैरवी गाउँपालिका- १ जलजलेमा ४५ रोपनी जग्गा अधिग्रहण गरिएको थियो ।

दैलेखमा कार्यान्वयन भईरहेको पेट्रोलियम पदार्थ अन्वेषण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेपछि दैलेखबासीसहित सरोकारवालाहरु उत्साहित भएका छन् । राष्ट्रिय सभा सदस्य सावित्री मल्लले चिन सरकारले गरेको लगानीको अन्तिम प्रतिफल प्राप्त क्रममा रहेको बताउँछिन् । यो परियोजनाले सफलता पाए मुलुकको आर्थिक समृद्धिमा टेवा पुग्ने मल्लको भनाई छ ।

व्यवसायी रुपक थापाले कोरोना भाइरसको माहामारीका कारण अन्वेषणको काम केहि वर्ष धकेलिएको भएपनि अहिले धमाधम चलिरहेको बताउँछन् । अहिले पूर्वाधार निर्माण देखि उच्च प्रविधिसहितका आवश्यक उपकरण आउने क्रम जारी रहेको बताउँदै थापा भन्छन् 'पेट्रोलियम पदार्थ अन्वेषण कार्यको गतिले जिल्लाबासीसँगै देशबासी नै उत्साहित हुने अवस्था छ ।' भगवतीमाई गाउँपालिकाका पूर्वअध्यक्ष दानबहादुर थापाले पेट्रोलियम पदार्थ अन्वेषण कार्य पुरा भएपछि दैलेखसहित समग्र मुलुकलाई सहयोग पुग्ने बताउँछन् । 'यो परियोजनाको कामले सफलता प्राप्त गरे समग्र मुलुकसहित दैलेख समृद्धिको ढोका खोल्नेछ स्थानीयस्तरमै रोजगारी सृजना हुनेछ र आर्थिक समृद्धिमा टेवा पुग्नेछ,' उनले भने ।

वन जंगललाई डढेलोबाट जोगाउने उपाय

- बलेको सलाईको काँटी, चुरोट, कोइला जथाभावी नफालौं ।
- संवेदनशिल समयमा जंगल नजिकको खेत वा वस्तीमा आगो लगाउँदा ध्यान पुराउँ ।
- हुरिवतासको समयमा आगो बाल्दा ख्याल गरौं ।
- हावाहुरी तथा सुख्खा मौसममा वन जंगलमा निगरानी बढाऔं ।
- अग्नी नियन्त्रण दस्ता निर्माण गरी परिचालन गरौं ।
- वन क्षेत्रका अग्नी नियन्त्रण रेखाहरु नियमित सफा गरौं ।
- वनभित्रका नचाहिँदा झाडी सफा गरौं ।
- सुख्खा तथा हावाहुरीको समयमा वन जंगल नजिकैका गाउँबस्तिमा पानीको जोहो गरौं ।
- व्यक्तिगत रिसईवी, जानीजानी वा घाँसका लागि जंगलमा आगो नलगाऔं,
- डढेलोबाट क्षतिग्रस्त वन क्षेत्रमा बृक्षारोपण गरी वन पुर्नस्थापना गरौं ।
- सबैको सहयोगमा प्राकृतिक तथा मानविय क्षति रोकौं ।
- वनजोगाउने अभियानमा सबै सहभागि बनौं ।

वनजंगलमा आगो लागेको देखेपछि नजिकको प्रहरी कार्यालय वा वन कार्यालयमा खबर गरिदिनुहोला ।

डिभिजन वन कार्यालय, सल्यान

वन जंगललाई डढेलोबाट जोगाउने उपाय

- बलेको सलाईको काँटी, चुरोट, कोइला जथाभावी नफालौं ।
- संवेदनशिल समयमा जंगल नजिकको खेत वा वस्तीमा आगो लगाउँदा ध्यान पुराउँ ।
- हुरिवतासको समयमा आगो बाल्दा ख्याल गरौं ।
- हावाहुरी तथा सुख्खा मौसममा वन जंगलमा निगरानी बढाऔं ।
- अग्नी नियन्त्रण दस्ता निर्माण गरी परिचालन गरौं ।
- वन क्षेत्रका अग्नी नियन्त्रण रेखाहरु नियमित सफा गरौं ।
- वनभित्रका नचाहिँदा झाडी सफा गरौं ।
- सुख्खा तथा हावाहुरीको समयमा वन जंगल नजिकैका गाउँबस्तिमा पानीको जोहो गरौं ।
- व्यक्तिगत रिसईवी, जानीजानी वा घाँसका लागि जंगलमा आगो नलगाऔं,
- डढेलोबाट क्षतिग्रस्त वन क्षेत्रमा बृक्षारोपण गरी वन पुर्नस्थापना गरौं ।
- सबैको सहयोगमा प्राकृतिक तथा मानविय क्षति रोकौं ।
- वनजोगाउने अभियानमा सबै सहभागि बनौं ।

वनजंगलमा आगो लागेको देखेपछि नजिकको प्रहरी कार्यालय वा वन कार्यालयमा खबर गरिदिनुहोला ।

डिभिजन वन कार्यालय, कालिकोट

शुभ-कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाइँ सराइ

जस्ता व्यक्तिगत घटना घटेको ३५ दिन भित्र नि:शुल्क रुपमा वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं र गराऔं ।

जन्म

जन्म दर्ता गराउँदा चाहिने कागजातहरू :

- आमा वा बाबुको नागरिकता,
- स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा जन्म भएको भए उक्त संस्थाबाट जारी जन्म प्रमाणित कागज,
- घरमा जन्म भएको हकमा पछिल्लो खोप कार्ड
- विदेशी भएमा, बाबु आमाको राहदानी प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि तथा सम्बन्धित स्थानीय तहको वडामा बसोबास रहेको प्रमाण
- बाबु बेपत्ता वा ठेगान थाहा नभएको भए सो सम्बन्धी प्रहरी प्रतिवेदन

मृत्यु

मृत्यु दर्ताका लागि चाहिने कागजपत्रहरू :

- मृतकको नागरिकताको प्रमाणपत्र (नागरिकता बनेको भएमा) वा जन्मदर्ता (नागरिकता नबनेको भएमा),
- सूचकको नागरिकता
- मृतक विदेशी भएमा सूचक र मृतकको राहदानी, प्रवेशाज्ञा तथा निज त्यस वडामा बसोबास गरेको प्रमाण, सम्बन्धित मुलुकको नेपालस्थित कुटनीतिक नियोगको सिफारिस
- स्वास्थ्य संस्थामा मृत्यु भएमा मृत्युको प्रमाण

विवाह

विवाह दर्ता गराउँदा चाहिने कागजातहरू :

- विवाह दर्ता गर्न पति र पत्नी दुवै सूचक हुनुपर्छ ।
- दुलाहा दुलहीको नागरिकता प्रमाणपत्र वा राष्ट्रियता खुल्ने कागज ।
- दुलाहा वा दुलही दुवैको हालै खिचेको अटो साईजको फोटो,
- अदालतबाट नाता कायम भएको अवस्थामा नाता कायमको कागज
- कुनै एकजना विदेशमा रहेमा विदेश स्थित नेपाली नियोगबाट प्रमाणित अधिकृत वारेसनामा

सम्बन्ध विच्छेद

सम्बन्ध विच्छेद दर्ता गराउन चाहिने कागजातहरू :

- सूचकको नागरिकता प्रमाणपत्र,
- अदालतबाट सम्बन्ध विच्छेद भएको फैसला,
- विदेशीमा सम्बन्ध विच्छेद भएको हकमा त्यहाँको प्रचलित कानुन अनुसार सम्बन्ध विच्छेद भएको प्रमाणपत्र र कुटनीतिक नियोगबाट प्रमाणित भएका अंग्रेजी भाषाका कागजातलाई नोटरी पब्लिकबाट अनुवाद गरेको वा कन्सुलर सेवा विभागबाट प्रमाणिकरण गरेको सक्कल प्रति ।

बसाइँ सराइ

बसाइँ सराइ दर्ताका लागि चाहिने कागजातहरू:

बसाइँ सरेर जादा चाहिने कागजातहरू :

- लगत हस्तान्तरण फाराम
- बसाई सराई गरेर जाने सुचकको नागरिकताको प्रमाणपत्र,
- १६ वर्ष मुनिका बालबालिकाको हकमा जन्म दर्ताको प्रमाणपत्र र १६ वर्ष भन्दा माथिका नागरिकको हकमा नागरिकता र नागरिकता नभएमा जन्मदर्ताको प्रमाणपत्र
- परिवारका सम्पूर्ण सदस्यको सबै व्यक्तिगत घटना दर्ता गरेपछि मात्र बसाईं सराइ दर्ता गर्नुपर्छ ।

बसाइँ सरेर आउँदा चाहिने कागजातहरू :

- लगत हस्तान्तरण फाराम
- बसाई सराई गरेर आँउदा घरमुली वा सुचकको नागरिकता

बसाइँ सराइ गरेर जाँदा (जुन ठाँउबाट जान लागिएको हो) र आँउदा (बस्न लागिएको नयाँ ठाँउ) दुबै ठाँउमा घटना दर्ता गर्नुपर्छ ।

ऐन बहादुर चन्द (अध्यक्ष)
गोमा शर्मा (रेग्मी) (उपाध्यक्ष)
भलाराम पंगाली (नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)

सिम्ता गाउँपालिका, सुर्खेत परिवार

शुभ-कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

घटना दर्ता सम्बन्धीको सूचना !

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय निकायमा गई जन्म दर्ता गरौं । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य व्यक्तिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिन सक्छन् । जन्म, मृत्यु, बसाईसराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गर्दा व्यक्ति आफू मात्र बसाई सरी गए व्यक्तिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्य व्यक्तिले दर्ता गर्नुपर्छ ।

स्वास्थ्य सन्देश

डेंगी रोगबाट कसरी बच्ने ?

लामखुट्टेको टोकाईबाट हुने डेंगु रोगका बिरामीहरू नेपालमा केही समय यता बढिरहेकाले निम्न रोकथामका उपायहरू अपनाउनु हुन अनुरोध गरिन्छ । पुरा बाहुला भएको लुगा लगाउने, झुल भित्र मात्र सुत्ने, घरको झ्याल ढोकामा लामखुट्टे नछिर्ने जाली हाल्ने, घर, कार्यालय, विद्यालय वा सार्वजनिक क्षेत्रमा पानी जम्न नदिने, पानी जम्ने भाडालाई लामखुट्टे छिर्न नसक्ने गरि छोप्ने ।

उमेश कुमार पौडेल (नगर प्रमुख)
बिमला खड्लुक (नगर-उपप्रमुख)

हरीमान घले (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १)
चन्द्र बहादुर बुढा (वडाअध्यक्ष, वडा नं. २)
लिलाराम अधिकारी (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ३)
लोकेन्द्र बहादुर थापा (वडाअध्यक्ष, वडा नं. ४)
चन्द्र बहादुर शाही (वडा अध्यक्ष वडा नं. ५)
प्रतिमान वाकावल (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ६)
रुद्र बहादुर नेपाली (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ७)
टिकाराम छन्तेल (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ८)
मान बहादुर सोमै (वडा अध्यक्ष, वडा नं. ९)
पर्शुराम भण्डारी (वडा अध्यक्ष, वडा नं. १०)

लेकवेशी नगरपालिका कल्याण, सुर्खेत परिवार

युगआह्वान
राष्ट्रिय दैनिक

शुभ–कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं।

कमल बहादुर शाही
(नगर प्रमुख)

गणेश बहादुर शाही
(उप-प्रमुख)

खाँडाचक्र नगरपालिका, मान्म, कालिकोट परिवार

रेबिजका लक्षण र जोगिने उपायहरु

रेबिज विरुद्धको खोप विकास गरेका फ्रान्सेली रसायनशास्त्री तथा माइक्रोबायोलोजिस्ट लूयस पास्टरको निधन भएको दिनको स्मृतिमा रहेक वर्ष सेप्टेम्बर २८ मा यो दिवस मनाउने गरिन्छ। विश्वमा हरेक वर्ष करिब ६० हजार मानिसको ज्यान जाने गरेको विश्व स्वास्थ्य संगठन (डब्लुएचओ) ले जनाएको छ । रेबिजका कारण ज्यान गुमाउनेमा आधा भन्दा बढी बालबालिका रहने गरेका छन् । विश्वमा हुने रेबिजको समस्या मध्ये ९५ प्रतिशत एसिया र अफ्रिकामा हुने गरेको छ । रेबिज लिसा नामको स्नायु नसामा प्रभाव पार्ने आर एन ए भाइरसका कारणले हुने रोग हो । यो रोग संक्रमित जनावरको र्‍यालबाट घाउको बाटो हुँदै शरीरभित्र छिरेर स्नायु नशाको माध्यमले मस्तिष्कसम्म पुग्ने गर्छ।

शरीरमा भाइरस पसेपछि देखिने लक्षणहरु

- ज्वरो आउने - घाउ भएको स्थानमा दुख्ने
- झम्झमाउने, घोचे, पोले जस्तो हुने
- भाइरस मस्तिष्क सम्म पुगे पछि मस्तिष्क तथा स्नायुहरु सुनिने
- प्रभावित व्यक्तिको क्रियाकलापहरु र व्यवहारमा परिर्वतन आउने
- पानी देखि डराउने
- हावाको चालबाट तर्सिने
- सामान्यतया रेविज भएका बिरामी हावा पानीसँग डराउने, खान असहज मान्ने गर्छन भने कतिपय बिरामीको हात खुट्टा राम्रोसँग नचल्ने लक्षणहरु देखिन्छन् ।

रेविजबाट बच्न के गर्ने ?

- घरपालुवा जनावरलाई जथाभावी बाटोमा नछोड्ने ।
- घरपालुवा जनावरलाई रेबिज विरुद्धको खोप लगाउने ।
- त्यस्ता जनावरले टोकेपछि साबुनपानीले कम्तीमा १५ मिनेट धुने र प्राथमिक उपचार गरी अस्पताल जाने ।
- रेविज बिरुद्धको खोप लगाउने ।
- कुकुरलाई नजिस्क्याउने । उसले खाना खाइरहेको र बच्चालाई दूध चुसाइरहेका बेला नचलाउने ।
- कुकुरसँग कहिल्यै आँखा जुधाउनु हुँदैन ।
- टोकेपछि १० दिनमा कुकुर मरेमा त्यो रेबिज नै हुने गरेकाले त्यसबारे सचेत हुने ।

पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय, दैलेख

रेबिजका लक्षण र जोगिने उपायहरु

रेबिज विरुद्धको खोप विकास गरेका फ्रान्सेली रसायनशास्त्री तथा माइक्रोबायोलोजिस्ट लूयस पास्टरको निधन भएको दिनको स्मृतिमा रहेक वर्ष सेप्टेम्बर २८ मा यो दिवस मनाउने गरिन्छ। विश्वमा हरेक वर्ष करिब ६० हजार मानिसको ज्यान जाने गरेको विश्व स्वास्थ्य संगठन (डब्लुएचओ) ले जनाएको छ । रेबिजका कारण ज्यान गुमाउनेमा आधा भन्दा बढी बालबालिका रहने गरेका छन् । विश्वमा हुने रेबिजको समस्या मध्ये ९५ प्रतिशत एसिया र अफ्रिकामा हुने गरेको छ । रेबिज लिसा नामको स्नायु नसामा प्रभाव पार्ने आर एन ए भाइरसका कारणले हुने रोग हो । यो रोग संक्रमित जनावरको र्‍यालबाट घाउको बाटो हुँदै शरीरभित्र छिरेर स्नायु नशाको माध्यमले मस्तिष्कसम्म पुग्ने गर्छ।

शरीरमा भाइरस पसेपछि देखिने लक्षणहरु

- ज्वरो आउने - घाउ भएको स्थानमा दुख्ने
- झम्झमाउने, घोचे, पोले जस्तो हुने
- भाइरस मस्तिष्क सम्म पुगे पछि मस्तिष्क तथा स्नायुहरु सुनिने
- प्रभावित व्यक्तिको क्रियाकलापहरु र व्यवहारमा परिर्वतन आउने
- पानी देखि डराउने
- हावाको चालबाट तर्सिने
- सामान्यतया रेविज भएका बिरामी हावा पानीसँग डराउने, खान असहज मान्ने गर्छन भने कतिपय बिरामीको हात खुट्टा राम्रोसँग नचल्ने लक्षणहरु देखिन्छन् ।

रेविजबाट बच्न के गर्ने ?

- घरपालुवा जनावरलाई जथाभावी बाटोमा नछोड्ने ।
- घरपालुवा जनावरलाई रेबिज विरुद्धको खोप लगाउने ।
- त्यस्ता जनावरले टोकेपछि साबुनपानीले कम्तीमा १५ मिनेट धुने र प्राथमिक उपचार गरी अस्पताल जाने ।
- रेविज बिरुद्धको खोप लगाउने ।
- कुकुरलाई नजिस्क्याउने । उसले खाना खाइरहेको र बच्चालाई दूध चुसाइरहेका बेला नचलाउने ।
- कुकुरसँग कहिल्यै आँखा जुधाउनु हुँदैन ।
- टोकेपछि १० दिनमा कुकुर मरेमा त्यो रेबिज नै हुने गरेकाले त्यसबारे सचेत हुने ।

पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय, सल्यान

वन जंगललाई डढेलोबाट जोगाउने उपाय

- बलेको सलाईको काँटी, चुरोट, कोइला जथाभावी नफालौं ।
- संवेदनशिल समयमा जंगल नजिकको खेत वा वस्तीमा आगो लगाउँदा ध्यान पुराउँ ।
- हुरिवतासको समयमा आगो बाल्दा ख्याल गरौं ।
- हावाहुरी तथा सुख्खा मौसममा वन जंगलमा निगरानी बढाऔं ।
- अग्नी नियन्त्रण दस्ता निर्माण गरी परिचालन गरौं ।
- वन क्षेत्रका अग्नी नियन्त्रण रेखाहरु नियमित सफा गरौं ।
- वनभित्रका नचाहिँदा झाडी सफा गरौं ।
- सुख्खा तथा हावाहुरीको समयमा वन जंगल नजिकैका गाउँवस्तिमा पानीको जोहो गरौं ।
- व्यक्तिगत रिसईवी, जानीजानी वा घाँसका लागि जंगलमा आगो नलगाउँ,
- डढेलोबाट क्षतिग्रस्त वन क्षेत्रमा बृक्षारोपण गरी वन पुर्नस्थापना गरौं ।
- सबैको सहयोगमा प्राकृतिक तथा मानविय क्षति रोकौं ।
- वनजोगाउने अभियानमा सबै सहभागि बनौं ।

वनजंगलमा आगो लागेको देखेपछि नजिकको प्रहरी कार्यालय वा वन कार्यालयमा खबर गरिदिनुहोला ।

डिभिजन वन कार्यालय, भेरी
पञ्चपुरी नगरपालिका, सुर्खेत

वन जंगललाई डढेलोबाट जोगाउने उपाय

- बलेको सलाईको काँटी, चुरोट, कोइला जथाभावी नफालौं ।
- संवेदनशिल समयमा जंगल नजिकको खेत वा वस्तीमा आगो लगाउँदा ध्यान पुराउँ ।
- हुरिवतासको समयमा आगो बाल्दा ख्याल गरौं ।
- हावाहुरी तथा सुख्खा मौसममा वन जंगलमा निगरानी बढाऔं ।
- अग्नी नियन्त्रण दस्ता निर्माण गरी परिचालन गरौं ।
- वन क्षेत्रका अग्नी नियन्त्रण रेखाहरु नियमित सफा गरौं ।
- वनभित्रका नचाहिँदा झाडी सफा गरौं ।
- सुख्खा तथा हावाहुरीको समयमा वन जंगल नजिकैका गाउँवस्तिमा पानीको जोहो गरौं ।
- व्यक्तिगत रिसईवी, जानीजानी वा घाँसका लागि जंगलमा आगो नलगाउँ,
- डढेलोबाट क्षतिग्रस्त वन क्षेत्रमा बृक्षारोपण गरी वन पुर्नस्थापना गरौं ।
- सबैको सहयोगमा प्राकृतिक तथा मानविय क्षति रोकौं ।
- वनजोगाउने अभियानमा सबै सहभागि बनौं ।

वनजंगलमा आगो लागेको देखेपछि नजिकको प्रहरी कार्यालय वा वन कार्यालयमा खबर गरिदिनुहोला ।

डिभिजन वन कार्यालय, दैलेख

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह

२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईंसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं ।

सिमकोट गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं । बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं ।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं ।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं ।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो ।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो ।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं ।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं ।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं ।

सुशिला रोकाया
उपाध्यक्ष

विजय भण्डारी
अध्यक्ष

सिमकोट गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
हुम्ला, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

स्वास्थ्य सम्बन्धि जनहितमा जारी सन्देश

- ❖ मद्यपान, धुम्रपान र सुर्तिजन्य पदार्थ र अधिक नुन सेवनले उच्च रक्तचाप, श्वासप्रश्वास सम्बन्धी रोग, मुख तथा फोक्सोको क्यान्सर लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरु हुनसक्ने भएकाले यसको सेवन नगरौ
- ❖ कम्तीमा वर्षमा १ पटक नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गरौं जसको कारणले उच्च रक्तचाप, मधुमेह, मृगौलाको समस्या, क्यान्सर साथै अन्य नसर्ने रोगहरुको समयमा नै पहिचान भई रोगको जटिलताबाट समयमा नै बचाउन सकिन्छ । प्रदेश सरकारले स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा संचालन गरेको नागरिक परिक्षण कार्यक्रममा सहभागी हौं ।
- ❖ ट्राफिक नियमको पालना गरौं, जथाभावी सडक पार नगरौ, जेब्रा क्रसिङ्गबाट मात्र सडक पार गरौं साथै तीव्र गतिमा सवारी साधन नचलाऔं ।
- ❖ मानसिक तनावरहित जीवन जिउने अभ्यास गरौं र कुनै मानसिक समस्या आएमा तुरुन्त मनोसामाजिककर्तासँग परामर्श लिने गरौं ।
- ❖ तत्काल एम्बुलेन्स सेवा लिन टोलफ्रि नं.१०२ तथा आत्महत्याको सोच आएमा टोलफ्रि नं.११६६ नम्बरमा परामर्श सेवा लिने गरौं, अस्पताल भ्याक्सिन लगायत स्वास्थ्य सम्बन्धी विभिन्न सूचनाहरुका लागि टोलफ्रि नम्बर ११५ मा सम्पर्क गरौं ।
- ❖ बाल हेल्पलाइन १०९८ मा आकस्मिक उद्धार, मनोविमर्श, अल्पकालीन आश्रय तथा अस्थायी संरक्षण सेवा, स्वास्थ्य उपचार, पारिवारिक परामर्श, पारिवारिक सहयोग, कानूनी परामर्श, पारिवारिक पुनर्मिलन।
- ❖ मौसम अनुसारको फलफूल, हरियो सागसब्जी खाने गरौं, म्याद गुजेरेका लेभल नभएका खाद्य तथा पेय पदार्थको सेवन नगरौं ।
- ❖ स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा लिदा सरकारी वा इजाजत प्राप्त निजी स्वास्थ्य संस्थाबाट मात्र सेवा लिने गरौं ।

कर्णाली प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास मन्त्रालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

रेबिजका लक्षण र जोगिने उपायहरु

रेबिज विरुद्धको खोप विकास गरेका फ्रान्सेली रसायनशास्त्री तथा माइक्रोबायोलोजिस्ट लूयस पास्टरको निधन भएको दिनको स्मृतिमा रहेक वर्ष सेप्टेम्बर २८ मा यो दिवस मनाउने गरिन्छ। विश्वमा हरेक वर्ष करिब ६० हजार मानिसको ज्यान जाने गरेको विश्व स्वास्थ्य संगठन (डब्लुएचओ) ले जनाएको छ । रेबिजका कारण ज्यान गुमाउनेमा आधा भन्दा बढी बालबालिका रहने गरेका छन् । विश्वमा हुने रेबिजको समस्या मध्ये ९५ प्रतिशत एसिया र अफ्रिकामा हुने गरेको छ । रेबिज लिसा नामको स्नायु नसामा प्रभाव पार्ने आर एन ए भाइरसका कारणले हुने रोग हो । यो रोग संक्रमित जनावरको र्‍यालबाट घाउको बाटो हुँदै शरीरभित्र छिरेर स्नायु नशाको माध्यमले मस्तिष्कसम्म पुग्ने गर्छ।

शरीरमा भाइरस पसेपछि देखिने लक्षणहरु

- ज्वरो आउने - घाउ भएको स्थानमा दुख्ने
- झम्झमाउने, घोचे, पोले जस्तो हुने
- भाइरस मस्तिष्क सम्म पुगे पछि मस्तिष्क तथा स्नायुहरु सुनिने
- प्रभावित व्यक्तिको क्रियाकलापहरु र व्यवहारमा परिर्वतन आउने
- पानी देखि डराउने
- हावाको चालबाट तर्सिने
- सामान्यतया रेविज भएका बिरामी हावा पानीसँग डराउने, खान असहज मान्ने गर्छन भने कतिपय बिरामीको हात खुट्टा राम्रोसँग नचल्ने लक्षणहरु देखिन्छन् ।

रेविजबाट बच्न के गर्ने ?

- घरपालुवा जनावरलाई जथाभावी बाटोमा नछोड्ने ।
- घरपालुवा जनावरलाई रेबिज विरुद्धको खोप लगाउने ।
- त्यस्ता जनावरले टोकेपछि साबुनपानीले कम्तीमा १५ मिनेट धुने र प्राथमिक उपचार गरी अस्पताल जाने ।
- रेविज बिरुद्धको खोप लगाउने ।
- कुकुरलाई नजिस्क्याउने । उसले खाना खाइरहेको र बच्चालाई दूध चुसाइरहेका बेला नचलाउने ।
- कुकुरसँग कहिल्यै आँखा जुधाउनु हुँदैन ।
- टोकेपछि १० दिनमा कुकुर मरेमा त्यो रेबिज नै हुने गरेकाले त्यसबारे सचेत हुने ।

पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय, जाजरकोट

कर्णाली प्रदेश सभाले निर्माण गरेका कानूनबारे जनहितमा जारी सन्देश

- कर्णाली प्रदेश सभाद्धारा हालसम्म पारित भएका ऐनहरु वेवसाईट http://pga.karnali.gov.np मा राखिएको छ। ती वेवसाईटमा राखिएका ऐनहरुलाई अध्ययनगरि कार्यान्वयनमा सहयोग गरौं।
- प्रदेश सभाको नियमित गतिविधि हेर्न 'कर्णाली प्रदेश सभा' यूट्युव च्यानल सव्सक्राईब गरौं।
- कर्णाली प्रदेश सभाबाट पारित भएका कानूनहरुमा सुझाव दिनु परेको खण्डमा इमेल karnalipradesh@gmail.com मा पठाऔं।
- प्रदेश सभाको गतिविधी बारे थप सुधार गर्न आवश्यक सुझाव पठाऔं।
- कर्णाली प्रदेश सभाका चार ओटा समिति, राजनीतिक दलहरुका बारेमा सबै जानकारी वेवसाईटमा छ।

र, कानून कर्णालीको समृद्धिका लागि हो। कर्णालीको विकासका लागि हो। कानूनबारे अनभिज्ञ छू भन्न नमिल्ने हुंदा कानून बारेमा जानकारी लिन प्रदेश सभाको वेवसाईट नियमित रुपमा हेर्ने वानी बसालौं।

थप जानकारीका लागि
कर्णाली प्रदेश सभा सचिवालय
कर्णाली प्रदेश, नेपाल
फोन नम्बर: ०८३-५२१५०८, इमेल : karnalipradesh@gmail.com

शुभ–कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं।

खिम बहादुर रावत
(अध्यक्ष)

सिता खड्का पुन
(उपाध्यक्ष)

त्रिवेणी गाउँपालिका, सल्यान परिवार

शुभ–कामना

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह

२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

जन्म दर्ता किन गर्ने ?

तर्क बहादुर बडुवाल
(नगर प्रमुख)

कल्पना कुमारी थापा चन्द
(नगर उप-प्रमुख)

आठबीस नगरपालिका
राकम कर्णाली दैलेख, परिवार

२८ औं वार्षिकोत्सव

युगआह्वान
राष्ट्रिय दैनिक

धमाधम...

सुरुङमार्फत ४० घनमिटर प्रतिसेकेण्ड पानी बबई नदीमा खसाल्ने आयोजनाको लक्ष्य छ।

जम्मा तीनवटा २३ दशमलव ४ मेगावाट क्षमताका टर्बाइनमध्ये अतिरिक्त एकवटा टर्बाइन मर्मत सम्भारको बेलामा मात्र प्रयोग गर्ने र बाँकी दुईवटा टर्बाइनको नियमित सञ्चालनबाट भेरीगंगा नगरपालिकाकै हात्तीखालस्थित बबई नदीको किनारमा जम्मा ४६ दशमलव ८ मेगावाट विद्युत् उत्पादन क्षमताको विद्युत्गृह निर्माण हुनेछ।

यसबाट वार्षिक करिब ४ सय गिगावाट आवर विद्युत् उत्पादन हुने आयोजनाका सूचना अधिकारी सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर पवन अधिकारीले बताए।

आयोजना सम्पन्न भएपछि भेरी नदीबाट बबई नदीमा उपलब्ध हुने थप ४० घनमिटर प्रतिसेकेण्ड पानीबाट बबई सिँचाइ आयोजनाको हेडवर्क्स उपयोग गरी बर्दिया र बाँके जिल्लामा करिब ५१ हजार हेक्टर कृषियोग्य जमिनमा बाह्रै महिना सिँचाइ सुविधा उपलब्ध हुने जनाइएको छ।

पहिलो चरणमा आयोजनाको सुरुङ मार्ग निर्माणको काम सम्पन्न भएपछि हाल दोस्रो चरणमा बाँध निर्माणस्थल चिप्लेमा हेडवर्क्स निर्माण कार्य जारी छ। जसअन्तर्गत जम्मा छ वटा वेमध्ये दुईवटा वे निर्माण अन्तिम चरणमा रहेको र बाँकी चार वे निर्माणका लागि नदी फर्काउने तयारी भइरहेको आयोजनाका सूचना अधिकारी अधिकारीले बताए।

मदन भण्डारी राजमार्ग

पूर्वको झापादेखि पश्चिमको डडेल्लधुरा जोड्ने मदन भण्डारी राजमार्गको निर्माण कार्य भइरहेको छ। सल्यानको काल्चेदेखि सुदूरपश्चिमको बेनिघाट जोड्ने एक सय २९ किलोमिटर सडकको विभिन्न खण्डमा विभाजन गरी मदन भण्डारी राजमार्ग आयोजना कार्यालयले निर्माणको काम गरिरहेको छ।

जसमा सुर्खेतको पूर्वि खण्डमा स्तरोन्नतिको कामले गति लिएको छ। पूर्वि खण्डमा पर्ने धुलियाबिटदेखि भेडाबार ीसम्मको ३५ किलोमिटर सडक स्तरोन्नतिको कामले गति लिएको लिईरहेको छ।

मदन भण्डारी राजमार्ग आयोजना कार्यालय सुर्खेतका अनुसार हालसम्म ६० प्रतिशत स्तरोन्नतिको काम सम्पन्न भएको छ। भित्री मधेशसहित चुरे क्षेत्रका जिल्लाको समृद्धिको ढोका मानिएको आयोजनाअन्तर्गत सुर्खेत पूर्वी खण्डमा नीतिगत अल्झन सुल्झिएसँगै स्तरोन्नतिले गति लिएको हो।

लामो समयदेखि आयोजनाले प्रभावित क्षेत्रमा रुख कटानको अनुमति नपाउँदा काम रोकिएको थियो। हालसम्म आयोजनाको क्षेत्राधिकारभित्र पर्ने कुल ३५ किलोमिटर सडकमध्ये १० किलोमिटरमा कालोपत्रे सम्पन्न भइसकेको छ।

यद्यपि, गुर्भाकोट नगरपालिकाको गुमी र लेकवेशी नगरपालिकाको खोल्टेपानी क्षेत्रमा स्थानीयको अवरोधका कारण ७ सय मिटर सडक बन्न सकेको छैन। खोल्टेपानी खण्डको २ सय मिटर क्षेत्रमा स्थानीयले उचित मुआब्जा पाउनुपर्ने माग राख्दै सर्वोच्च अदालतमा रिट दायर गरेपछि निर्माणको काम रोकिएको छ।

त्यस्तै, गुमी क्षेत्रमा ५ सय मिटर सार्नुपर्ने माग अगाडि सार्दै स्थानीयले सडक निर्माण गर्न दिएका छैनन्। विवाद भएका यी दुई ठाउँलाई छाडेर आयोजनाले अन्य क्षेत्रमा काम गरिरहेको छ। आयोजनाको बाँकी क्षेत्रमा पुल, कल्भर्ट, ग्याबिन, नाला, सडक चौडा तथा ग्राभेल बिछ्याउने काम धमाधम भइरहेको मदन भण्डारी राजमार्ग आयोजना कार्यालय सुर्खेतका प्रमुख शम्भुप्रसाद आचार्यले जानकारी दिए।

आयोजना अन्तर्गत सुर्खेतको पूर्वि खण्ड निर्माणले गति लिएको भएपनि पश्चिम खण्डमा कतै रुख कटानको अनुमति लगायतका समस्याका कारणनिर्माणले अपेक्षित गति लिन सकेको छैन। पश्चिम खण्ड अन्तर्गत सुर्खेतको बराहताल गाउँपालिकाको बड्डिचौदेखि चौकुने गाउँपालिकासम्म विभिन्न खण्डमा विभाजन गरी दुईलेन सडक विस्तारको काम चलिरहेको आयोजनाले जनाएको छ।

रुख नपर्ने र विवाद नभएका ठाउँहरुमा सडकको नयाँ ट्र्याक खोल्ने कार्य जारी रहेको अयोजनाका प्रमुख आचार्यले जानकारी दिए।

आचार्यका अनुसार यस खण्डमा पर्ने रुखहरु कटानको अनुमति प्राप्त भइसकेको छ, तर कागजी प्रक्रिया पुरा नभएकाले रुख कटानको काम भने सुरु हुन सकेको छैन।

राष्ट्रिय सडक सञ्जालमा जोडिँदै हुम्ला

भौगोलिक रूपमा कठिन तथा चुनौतीपूर्ण स्थानहरूमा पूर्वाधार निर्माणको जिम्मा लिँदै आएको नेपाली सेनाले यसै वर्ष हुम्ला राष्ट्रिय सडक सञ्जालमा जोडिने जनाएको छ। भौगोलिक विकटताका कारण निर्माणमा कठिनाइ ठानिएको कर्णाली करिडोरको जिम्मा पनि नेपाली सेनाले पाएको छ। उक्त आयोजना अन्तिम चरणमा पुर्‍याइएको सेनाले जानकारी दिएको छ। करिडोर भारत र चीनसँग जोडिन्छ।

स्वच्छ, सफा खानेपानी तथा वातावरणीय सरसफाई सम्बन्धी जजनहितमा जारी सन्देश

पढौ, सोचौ तथा व्यवहारमा अबलम्बन गरी असल नागरिकको परिचय दिऔं। साबुन पानीले अनिवार्यरुपमा हातधुने बानी बसालौं।

- चर्पीको प्रयोग पछी
- खाना बनाउनु, पस्कनु, र खुवाउनु अघि,
- कुनै फोहोर कुरा/ बिषादी छोएपछी,
- बिरामी तथा बच्चाको स्याहार गर्नु अघि र पछि।

स्वच्छ,सफा, सुन्दर बातावरण बनाऔ, असल नागरिक बनौ

- खानेपानीको मुहान, स्रोत धारा संरक्षण तथा सफा राखौ,
- खुल्ला स्थानमा दिसा, पिसाव नगरौ,
- फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरौ,
- घर आगन, उद्यान, बाटो लगायत सार्वजनिक स्थान सफा राखौ।

स्वच्छ, सफा पिउने पानीकोमात्र प्रयोग गरौ

- शुद्धिकरण गरेको पानीमात्र पिउने गरौ,
- शुद्धिकरण गर्ने ४ घरेलु उपायहरु उमालेर, फिल्टर गरेर, क्लोरिन हालेर, सोडिस गरेर,
- शुद्ध पिउने पानी प्रयोग गरी झाडापखाला, आउ, रगतमासी, हैजा, जुका,म्यादेज्वरो आदि जस्ता रोगबाट बचौ

कोरोना भाइरस (COVID-19) बाट बचौ र बचाऔं

मानिस-मानिसबीच कम्तिमा २ मिटरको दुरी कायम गरौ,

खानेपानी, सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय
हुम्ला

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं।

जनहितमा जारी सन्देश

- सडकको दायाँबायाँ जथाभावी सामाग्री नथुपारौं।
- सडक छेउमा घरहरुको तलबाट सीधैं वर्षाको पानी सडकमा नझारौं, यसबाट चाँडै खाल्डाखुल्डी पर्न जाने हुदाँ पाइपको माध्यमबाट उचित निकासको व्यवस्था गरौँ।
- वर्षायाम (असारदेखि भाद्रसम्म) मा कुनै पनि कार्यका लागि सडक खन्ने, अनुमति दिन नसकिनेसमेत जानकारी यसै सूचनामार्फत गराईन्छ।
- शारीरिक कम्जोरी तथा दृष्टिविहीन नागरिकलाई प्राथमिकता दिई सहयोग गरौँ।
- सडक छेउमा नाली पुरी घर जाने बाटो नबनाऔं।
- राष्ट्रिय राजमार्गको सडक सीमा २५ मिटर दायाँ तथा २५ मिटर बायाँ भएका पक्की संरचना भत्काउनुहोला। तथा नयाँ निर्माण पनि नगर्नुहोला।

कर्णाली प्रदेश सरकार
भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय
पूर्वाधार विकास कार्यालय, सल्यान

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं।

जनहितमा जारी सन्देश

- सडकको दायाँबायाँ जथाभावी सामाग्री नथुपारौं।
- सडक छेउमा घरहरुको तलबाट सीधैं वर्षाको पानी सडकमा नझारौं, यसबाट चाँडै खाल्डाखुल्डी पर्न जाने हुदाँ पाइपको माध्यमबाट उचित निकासको व्यवस्था गरौँ।
- वर्षायाम (असारदेखि भाद्रसम्म) मा कुनै पनि कार्यका लागि सडक खन्ने, अनुमति दिन नसकिनेसमेत जानकारी यसै सूचनामार्फत गराईन्छ।
- शारीरिक कम्जोरी तथा दृष्टिविहीन नागरिकलाई प्राथमिकता दिई सहयोग गरौँ।
- सडक छेउमा नाली पुरी घर जाने बाटो नबनाऔं।
- राष्ट्रिय राजमार्गको सडक सीमा २५ मिटर दायाँ तथा २५ मिटर बायाँ भएका पक्की संरचना भत्काउनुहोला। तथा नयाँ निर्माण पनि नगर्नुहोला।

कर्णाली प्रदेश सरकार
भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय

पूर्वाधार विकास कार्यालय, जाजरकोट

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं।

व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह

२०८१ साल बैशाख १ देखि ७ गतेसम्म

व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यबाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तीका लागि जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईँसराइ र सम्बन्ध विच्छेद लगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू, घटना घटेको ३५ दिन भित्र आफ्नो वडा कार्यालयमा दर्ता गरौं / गराऔं।

जगदुल्ला गाउँपालिकाको अनुरोध !

- ☑ पशु चौपायलाई खुला र छाडा नछोडौं। बाटो अवरुद्ध हुनेगरी निर्माण सामाग्री नराखौं।
- ☑ जथाभावी सडकमा फोहोर नफालौं, जरिवानाबाट बचौं।
- ☑ सडेगलेका वस्तु विक्रि वितरण र प्रयोग नगरौं।
- ☑ घरपालुवा कुकुरलाई बाटोमा दिसापिसाव नगराऔं।
- ☑ बाल अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं।
- ☑ जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाई सराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै दर्ता गरी आफ्नो कानूनी अधिकार स्थापित गर्नु प्रत्येक नागरिकहरुको अधिकार हो।
- ☑ समयमै कर तिर्नु नागरिकहरुको दायित्व मात्रै हैन सम्मान पाउने अवसर पनि हो।
- ☑ पेशा व्यवसाय दर्ता गरी नियमित कर तिर्ने बानी बसालौं।
- ☑ समयमै कर भुक्तानी गरी विकास निर्माणमा सहभागि बनौं।
- ☑ जाति, भाषा, धर्म र लिंगको आधारमा कसैलाई भेदभाव नगरौं, मानव सभ्यताको पहिचान दिऔं।

अमृता लामा	नारासिं रोकाय
उपाध्यक्ष	अध्यक्ष

जगदुल्ला गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
माझगाउँ, डोल्पा, कर्णाली प्रदेश, नेपाल

नव वर्ष २०८१ सालको अवसरमा हामी हाम्रा सम्पूर्ण कर्मचारी, जनप्रतिनीधि, बुद्धिजिवी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज लगायत देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण नेपाली आमाबुवा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुमा सुख, शान्ति, समृद्धि तथा उत्तरोत्तर प्रगतिको **हार्दिक मंगलमय शुभकामना** व्यक्त गर्दछौं।

जनहितमा जारी सन्देश

- सडकको दायाँबायाँ जथाभावी सामाग्री नथुपारौं।
- सडक छेउमा घरहरुको तलबाट सीधैं वर्षाको पानी सडकमा नझारौं, यसबाट चाँडै खाल्डाखुल्डी पर्न जाने हुदाँ पाइपको माध्यमबाट उचित निकासको व्यवस्था गरौँ।
- वर्षायाम (असारदेखि भाद्रसम्म) मा कुनै पनि कार्यका लागि सडक खन्ने, अनुमति दिन नसकिनेसमेत जानकारी यसै सूचनामार्फत गराईन्छ।
- शारीरिक कम्जोरी तथा दृष्टिविहीन नागरिकलाई प्राथमिकता दिई सहयोग गरौँ।
- सडक छेउमा नाली पुरी घर जाने बाटो नबनाऔं।
- राष्ट्रिय राजमार्गको सडक सीमा २५ मिटर दायाँ तथा २५ मिटर बायाँ भएका पक्की संरचना भत्काउनुहोला। तथा नयाँ निर्माण पनि नगर्नुहोला।

कर्णाली प्रदेश सरकार
भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय

पूर्वाधार विकास कार्यालय, कालिकोट

इन्फ्लुएन्जा (फ्लू)बाट सुरक्षित रहौं

इन्फ्लुएन्जा (फ्लू) भनेको के हो ?

इन्फ्लुएन्जालाई बोलीचालीको भाषामा फ्लू भनिन्छ। यो इन्फ्लुएन्जा भाइरसका कारणले लाग्ने संक्रामक रोग हो। जाडो महिनामा धेरै सक्रिय हुने यो भाइरसले शिशुदेखि जवान, अधबैंसे र वृद्धवृद्धा समेत सबै उमेरका व्यक्तिहरूलाई फ्लू लाग्न सक्छ।

फ्लू कसरी सर्छ ?

फ्लू भएका व्यक्तिले बोल्दा, खोक्दा, हाच्छिउँ गर्दा निस्किएका छिटा नजिकको व्यक्तिको नाक वा मुखमा परेमा भाइरस सर्न सक्छ। ती छिटा सासबाट फोक्सोमा पनि जान सक्छन्। भाइरस भएको कुनै सतह छोएर आफ्नो मुख वा नाक छुँदा पनि फ्लू लाग्न सक्छ।

फ्लूका लक्षण के हुन् ?

(फ्लू भएका सबैलाई ज्वरो नआउन पनि सक्छ)

फ्लू रोकथाम कसरी गर्ने ?

- बिरामी भएका व्यक्तिहरूसँग भौतिक दूरी राख्ने
- खोक्दा वा हाच्छिउँ गर्दा आफ्नो मुख र नाक छोप्ने
- शारीरिक रूपमा सक्रिय हुने र प्रशस्त तरल पदार्थ र पौष्टिक खाना खाने
- सम्भव भएसम्म बिरामी हुँदा घरमै बस्ने
- बेलाबेलामा साबुनपानीले हात धुने वा स्यानिटाइजरको प्रयोग गर्ने
- आफ्नो आँखा, नाक वा मुख नछुने

फ्लू भएका अधिकांश व्यक्तिहरूलाई चिकित्सकको हेरचाह वा एन्टिभाइरल औषधिहरू आवश्यक पर्दैन। दीर्घ रोगी, गर्भवती, वृद्धवृद्धा तथा रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता कम भएकालाई फ्लूले धेरै असर गर्ने र अवस्था जटिल बनाउने भएकाले त्यस्ता व्यक्तिले स्वास्थ्यकर्मीको निगरानी वा सम्पर्कमा रहनुहोला।

कर्णाली प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय
सुर्खेत

पशुमा लाग्ने खोरेत रोगको बारेमा जानकारी

खोरेत एक प्रकारको पशुहरूलाई लाग्ने सरुवा पशुरोग हो। यो रोग लागेमा पशुहरूको खुर पाक्ने भएकोले यस रोगको नाम खोरेत रोग अथवा खुरको रोग पर्न गएको हो। यो रोग खास गरेर घरमा पालिने जनावर गाई, भैंसी, बाख्रा आदीलाई लाग्दछ। यो रोग लागेमा पशुहरूका खुर पाक्नुको साथै ज्वरो आउने, घाँस नखाने जस्ता लक्षणहरू पनि देखा पर्छन्। यदी खोरेत रोगको बेलैमा ध्यान पुगाउन न सकेमा खोरेत रोग लागेको पशु मर्न पनि सक्छ। आज हामी खोरेत रोगको सम्पूर्ण जानकारी लिएर आएका छौं।

रोग सर्ने तरिका

- रोगी पशुसँग लसपस भएमा,
- रोगी पशुको र्‍यालले दुषित बनाएको दानापानी खाएमा,
- रोगी पशुले फोहोर बनाएको भांडाकुंडामा दानापानी खाएमा,
- रोगी पशुलाई राखेको खोरमा राखेमा
- रोगी जनावरको मासु
- कांचो दूध र खोरेत विषाणुले दुषित सामान, गाडी आदिको माध्यमबाट
- कुनै मानिस रोगी जनावरको सम्पर्कमा रहेको अवस्थामा निजको श्वास नलीभित्र २४ घण्टा खोरेत विषाणु बाच्न सक्छ र रोग सार्न सक्छ।

लक्षणहरू

- यो रोग लाग्दा एकदम बढी ज्वरो (१०४-१०६ डिग्री फरेनहाइट) आउँछ। बिस्तारै घाँसपात नखाने, झोक्राउने हुन्छ।
- मुख वरिपरि विशेष गरी गिजा र जिब्रोमा स-साना फोकाहरू आउँदछन्। यस सँगसँगै खुट्टाको खुरको कापमा पनि फोकाहरू आउँछन् पशु खुट्टा खोच्याएर हिँड्छ र पछि लंगडो हुन सक्छ।
- मुख वरिपरि घाउ आउने भएको कारण र्‍याल चुहाउँछ। यस रोगले ठूला माउहरूभन्दा पाठापाठीलाई बढी असर पुर्याउँछ।
- कहिलेकाहीँ खोरेत रोगका कारण थुनेलोको समस्या पनि देखिन्छ। ब्याउने माउहरूमा गर्भ तुहिने समस्या देखिन सक्छ।

खोरेंत रोगको उपचार कसरी गर्ने भन्ने बारे जानकारी

क) मुखको घाउलाई १ प्रतिशतको पोटास पानीले सफा गरिदिने वा फिटकिरी पानीले सफा गरिदिने।
ख) खुरका घाउलाई पोटास पानीले धोएर हिमैक्स वा लोरेक्जेन मलहम लगाउनुपर्छ वा २ प्रतिशत निलोतुथोले घाउ सफा गर्न सकिन्छ।
ग) खुट्टाको घाउमा फिनेल प्रयोग गर्न पनि सकिन्छ।
घ) घाउहरूमा अन्य जीवाणु प्रवेश गरी संक्रमण नगरुन् भन्नका लागि पशुलाई एन्टिबायोटिक सुई लगाउन सकिन्छ।
ङ) खोरेंत देखिइरहने ठाउँमा रोकथामका लागि खोरेंत विरूद्ध खोप लगाउनुपर्दछ। ६ महिनाको उमेर पुगेपछि पहिलोपटक खोप लगाउने र प्रत्येक वर्ष दोहोर्‍याउने बढी देखिने ठाउँमा ६-६ महिनामा दोहोर्‍याउने।

रोकथाम

- गोठलाई सफा गरि राख्ने र पशुलाई सकेसम्म बंधुवा गरि पाल्ने।
- रोगी पशुलाई बेग्लै राख्ने र रोगी पशुले दुषित बनाएको दानापानी आदिलाई गाडि दिने।
- रोगबाट मरेकोलाई पनि गहिरो गरि खाल्डोमा पुर्नु पर्दछ।
- निरोगी पशुलाई ६/६ महिनामा खोरेत रोगको एफ.एम.डी. भ्याक्सीन लगाउनु पर्दछ।
- रोग फैलिएको शंका लागेमा नजिकको सेवा केन्द्रमा तुरुन्तै खबर गर्नु पर्दछ।

पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय, कालिकोट

युगआह्वान दैनिकका लागि प्रकाशक/सम्पादक: दीपककुमार बुढा क्षेत्री, प्रधान कार्यालय: वीरेन्द्रनगर-४, सुर्खेत, फोन: ०८३-५२१६२७/९८५८०५२८१०, ९८५८०५५६२८ मुद्रण: भवानी छापाखाना, सुर्खेत।